

NR. 4-2016

INSPIRATIE EN INFORMATIE

Guido Pelgrim

Internationaal 'dorpsfotograaf'

Carl De Keyzer

Cuba la Lucha

TIPA AWARDS

Een overzicht van de winnaars

HASSELBLAD H6D

PORTFOLIO

Rico Ploeg

VAKBLAD VOOR
NEDERLAND EN BELGIË

NR. 4-2016

INSPIRATIE EN INFORMATIE

Guido Pelgrim

Internationaal 'dorpsfotograaf'

Carl De Keyzer

Cuba la Lucha

TIPA AWARDS

Een overzicht van de winnaars

HASSELBLAD H6D

PORTFOLIO

Rico Ploeg

VAKBLAD VOOR
NEDERLAND EN BELGIË

BIJNA IEDEREEN KAN EEN PRODUCT VERKOPEN...

...maar wij kunnen je
vertellen welk product
bij jou past.

SPECIAL DEAL

CamFi

Draadloze camerabediening voor
DSLR-camera's van Canon en Nikon

NU

€ 139,- (i.p.v. € 149,-)

Aanbieding geldig van
27/05 t/m 17/06/2016

CALUMET
PHOTOGRAPHIC
HEAVEN OF PHOTOGRAPHY

BEZOEK
2x in Nederland

BROWSE
calumetphoto.nl

BEL
0800 225 86 38

- perfect advies
- uitgebreid assortiment
- scherpe prijzen

- gratis verzending
- geen betaalkosten
- inruilen

- verhuurservice
- workshops

Siros L

Accu Powered Studio Kwaliteit

Tot 440 flitsen op vol vermogen per acculading, zeer constante kleurtemperatuur, ultra korte flitstijden en beschikbaar in 400 en 800 Joules varianten. Maximale mobiliteit en veelzijdigheid. Eenvoudig te bedienen via de bronControl App. Dit is de Siros L.

broncolor
THE LIGHT

→ VOORWOORD

Hoofdredactieteam: Daimon Xanthopoulos en Carolien Tesselhof.
Foto Daimon: © Philippe Van Hest

VISIEBEPALING

In dit nummer onder andere de TIPA Awards 2016. Jaarlijkse komen we middels een vergadering van alle zevenentwintig TIPA-bladen tot een gezamenlijke lijst met winnaars. Op deze dagen spreken we veel internationale fotografiebladen. Het gaat dan vaak over de fotografiemarkt en we delen diverse toekomstvisies met elkaar, want sparren over de toekomst is voor elk bedrijf belangrijk. Er verandert in de fotografie al jaren achterheen veel, maar er liggen hierdoor ook veel nieuwe kansen. Met een duidelijke visie kun je focussen op de essentiële zaken voor je bedrijf en kan je in de zee van kansen de juiste richting blijven bepalen.

Niet alleen tijdens het jaarlijkse TIPA-overleg ging het over de toekomst van de fotografie. Ook het besluit van Peter van den Doel, die afgelopen jaar DuPho met succes heeft aangestuurd, had als grondslag een duidelijke toekomstvisie. Van den Doel wil nu ruimte bieden aan een nieuwe kandidaat die de beroepsvereniging verder kan versterken; een besluit dat de kwaliteiten van Van den Doel als directeur onderstreept.

Een goede toekomstvisie maak je niet alleen. Je moet hiervoor veel praten met andere vakgenoten en ondernemers in de markt, kijken naar de nieuwste technologieën of juist inzetten op de nieuwste communicatiekanalen. Als er één ding de afgelopen maand duidelijk werd, dan is het wel het belang van samenwerken en gesprekken voeren met collega's. Want alleen zo kun je een eigen visie toetsen en verder aanscherpen om uiteindelijk de nieuwe ideeën om te zetten in concrete kansen. Dus of je nu als fotograaf naar de World Press Award Days bent geweest, af en toe afsprekt met een groep collega fotografen of juist de jaarlijkse Noorderlicht masterclass volgt, het zal je alleen maar sterker maken en je helpen een eigen duidelijke visie te vormen. Want wie een sterke visie heeft, weet wat voor hem echt belangrijk is en kan zo zichzelf effectief verder blijven ontwikkelen.

DAIMON XANTHOPOULOS, HOOFDREDACTEUR PF

→ INHOUD 4-2016

© Carl De Keyzer

08

FOTOGRAFIE

08 CARL DE KEYZER

Er zijn nog maar weinig authentiek communistische landen, Cuba is een van de laatste voorbeelden. Het eiland staat aan de vooravond van een grote transitie naar het kapitalisme. Het nieuwe boek van Carl De Keyzer, Cuba La Lucha, is het verslag van zijn persoonlijke impressies van de overlevingsdrift van de Cubanen.

24 MARTIN KERS

Als één van de eerste fotografen in Nederland maakte 'buitenfotograaf' Martin Kers van reizen zijn vak en publiceerde hij vele fraaie fotoboeken, met name over het Hollandse landschap. Onlangs verscheen zijn fotoboek Onmetelijke Noordzee, een reis langs de kusten van de Noordzee.

28 JOHAN NIEUWENHUIZE

De afgelopen maanden stonden in het teken van de uitreiking van de Zilveren Camera en World Press Photo. Het is een periode van de fotojournalistiek die zich bezighoudt met de weergave van de feiten, van de werkelijkheid. Dat je heel anders tegen de fotografische weergave van de werkelijkheid kunt aankijken, blijkt uit dit interview met Johan Nieuwenhuize.

32 GUIDO PELGRIM

Een internationaal gelauwerd dorpsfotograaf is misschien wel de beste omschrijving voor Guido Pelgrim. De fotograaf won al zo'n dertig nationale en internationale awards, maar in zijn woonplaats Terborg is hij ook nog steeds degene bij wie je naar binnen stapt als je een nieuwe pasfoto nodig hebt.

© Guido Pelgrim

© Guido Pelgrim

32

TECHNIEK

17 DROOMCAMERA NIKON D5

De Nikon D5 is met zijn indrukwekkende specs een camera waar je tot voor kort slechts van kon dromen.

20 HASSELBLAD H6D

De Hasselblad H6D is de logische opvolger van de geprezen Hasselblad H5D, maar is op alle fronten vernieuwd. De eerste indruk van de H6D camera is veelbelovend.

38 SONY A6300

De A6300 is de eerste camera met een elektronische zoeker die ook bij snelle series precies laat zien wat je schiet.

40 NIEUWE SONY OBJECTIEVEN

Sony heeft in drie jaar tijd zes body's uitgebracht voor hun nieuwe full-frame camera-systeem. Met de nieuwe Sony FE 24-70 F2.8 GM en FE 90mm F2.8 Macro zijn er eindelijk een professionele standaardzoom en een macro voor dit systeem.

ZILVEREN CAMERA

22 DE TOEKOMST VAN DE ZILVEREN CAMERA

Al geruime tijd is er onder fotografen behoefte aan vernieuwing binnen de Canon Zilveren Camera. Een interview met Marcel Molle over zijn visie en toekomstplannen van de Zilveren Camera.

© Merlijn Doomernik

46

LICHT OP LOCATIE

46 MERLIJN DOOMERNIK

"Als je een fotosessie leuk maakt, worden de foto's dat ook. En leuk wordt leuker met dramatisch licht", aldus portretfotograaf Merlijn Doomernik.

DUPHO

72 ZELFSTANDIG EN ARBEIDSONGESCHIKT

Zelfstandigen lopen een groot inkomensrisico wanneer zijn arbeidsongeschikt raken. Een arbeidsongeschiktheidsverzekering is voor velen niet betaalbaar waardoor zij op zoek gaan naar alternatieve vormen van inkomensdekking. Veel freelancers sluiten zich aan bij een broodfonds. Is dat de sympathieke solidaire oplossing of een wankel kaartenhuis? Twee DuPho-leden, één met een broodfonds, de ander met een AOV, vertellen over hun ervaringen.

TIPA Special

77

TIPA

77 TIPA SPECIAL

De winnaars van de TIPA Awards 2016 zijn bekend gemaakt. De awards worden uitgereikt aan de beste producten in de fotografie en zijn verdeeld over verschillende categorieën. In de komende pagina's een overzicht van de winnaars, waarvan er een aantal zijn uitgelicht.

51 PORTFOLIO

Rico Ploeg

VASTE RUBRIEKEN

- 06 Start
- 14 Uitgelicht
- 45 De gadget van
- 59 Column Filip Naudts
- 60 Kiek 'ns an
- 64 juridisch
- 66 Boeken
- 98 Colofon

→ START

PANASONIC LUMIX DSC-GX80

De Panasonic Lumix DSC-GX80 is een kleine, handzame Micro Four Thirds camera met een 16MP CMOS-sensor zonder anti-aliasing filter. De DSC-GX80 is een kleiner broertje van de GX8 en maakt ook gebruik van de Depth From Defocus technologie. Dit resulteert in AF-snelheden van 0,07 seconde en continue opnamen met 8 fps met single AF en 6 fps met continue AF.

De GX80 heeft een vijf-assige Dual IS (beeldstabilisatie) die samen met de eventuele optische beeldstabilisatie in objectieven leidt tot een totale stabilisatie van 4,5 stops. Een nieuw sluitmechanisme gaat ongewenste trillingen bij het ontspannen van de sluitertegen en is ook stiller.

De elektronische zoeker beslaat honderd procent van het beeld en achterop beschikt de GX80 over een kantelbaar 3-inch touchscreen. De GX80 kan 4K UHD video opnemen met 30p en beschikt over Wi-Fi.

LEICA M ZONDER LCD

De nieuwste toevoeging van Leica aan de lijn van digitale M-camera's is de Leica M-D (Typ 262). Het is de eerste digitale M zonder LCD-scherm. De Leica M-D is daarmee de digitale M die het nostalgische gevoel van analoge fotografie het meeste benadert.

De Leica M-D is grotendeels gebaseerd op de Leica M (type 262). De camera heeft dezelfde 24MP full-frame CMOS-sensor en Leica Maestro processor. Het grote verschil is het ontbreken van een LCD-scherm achterop de camera. In plaats daarvan is er een instelwiel voor de ISO-gevoeligheid. Met het ontbreken van het LCD-scherm wordt de camera gestript tot het minimum, ook qua functionaliteit. Er is uiteraard geen menu meer waar instellingen kunnen worden veranderd en er is geen ondersteuning voor video-opname. Logischerwijs worden alle opnamen uitsluitend opgeslagen als RAW-gegevens in het DNG-formaat.

De Leica M-D drukt pure functionaliteit uit in een ontwerp dat, met kenmerken zoals een messing bovenplaat, veel lijkt op het ontwerp van de Leica M9. Ook het rode Leica logo is weggelaten voor een nog onopvallender uiterlijk. In aanvulling op het minimalistische uiterlijk staat de nauwelijks hoorbare sluitert van de Leica M-D ook garant voor maximale onopvallendheid bij het fotograferen wat handig kan zijn voor fotojournalisten of straatfotografie. De camera heeft een sluiterspanstelsel dat vooral bijzonder stil is in de enkelopnamestand.

DE LENSBABY TWIST 60

De nieuwste toevoeging in de lijn van creatieve effectobjectieven van Lensbaby is gebaseerd op een ontwerp van Joseph Petzval uit de negentiende eeuw en geeft een cirkelvormige twist aan de achtergrondonscherpte. Het objectief bestaat uit een metalen body en het Twist Optic 60 objectievelement, dat ook los verkrijgbaar is in het Lensbaby Optic Swap System.

Met een grotere diafragmaopening maximaliseren het cirkelvormige achtergrondeffect en vignettering. Hierdoor wordt de aandacht nog meer gevestigd op het onderwerp in het grote centrale scherptegebied. Verder diafragmeren vergroot de scherpte in het centrale gedeelte, terwijl er nog steeds subtiel wervelende effecten aan de randen zijn te zien.

De Lensbaby Twist 60 komt in een zwart geanodiseerde, niet verstelbare metalen behuizing met gouden geanodiseerde accenten, met vattingen voor Canon EF, Nikon F of Sony E.

THINK TANK'S GROOTSTE ROLKOFFER

De Production Manager 50 is volgens Think Tank de grootste rolkoffer op de markt en meet 44x135x32cm aan de buitenkant en 39,5x125x25cm intern. De binnenkant van de koffer kan naar wens worden ingedeeld met een ruime keus aan bijgeleverde verdelers en in het deksel zitten vijf afsluitbare vakken voor het opbergen van accessoires. Statieven kunnen eventueel met bijgeleverde riemen aan de buitenkant worden bevestigd. De koffer is gemaakt van ballistisch nylon met een waterafstotende coating en de schokabsorberende wieltjes zijn indien nodig te vervangen.

VOLG ONS OOK OP FACEBOOK VIA
WWW.FACEBOOK.COM/PFPUNT

NIEUWS VAN SONY

De Sony RX10 III is de nieuwste toevoeging aan de lijn van RX Cybershot camera's. Het nieuwe model heeft een door Zeiss ontwikkelde Vario-Sonnar T 25x super-telefoto zoom met een 35mm equivalent van 24-600mm en een maximaal diafragma van f/2.4-4.0. Met een minimale scherpestafstand van 72cm op 600mm en 0.49x maximale vergroting is het objectief ook nog eens geschikt voor tele-macro opnamen. De ingebouwde Optical SteadyShot zou tot 4,5 stops aan beeldstabilisatie moeten opleveren. Het Fast Intelligent AF-systeem is geoptimaliseerd voor de RX10 III en levert daardoor een focussnelheid tot 0,09 seconde. Er kan continu worden gefotografeerd tot 14fps en met autofocus tracking tot 5fps.

De BIONZ X beeldprocessor zorgt voor een ISO-bereik van 64 tot 12.800, met weinig ruis. Doordat grote hoeveelheden data snel kunnen worden verwerkt, worden super slowmotion opnames tot 1000fps mogelijk. De RX10 III neemt 4K video op in het XAVC S formaat. Door het volledige uitlezen van de hoeveelheid pixels wordt ongeveer 1,7 maal meer informatie opgenomen dan nodig is voor 4K video.

Ook breidt Sony de lijn van full-frame FE objectieven uit met twee nieuwe objectieven. De FE 70-300mm f/4.5 – 5.6 G OSS is het eerste Sony α objectief met E-vatting dat een bereik heeft van 300mm. Het nieuwe optische design bestaat uit vier asferische lenzen, twee ED (Extra-low Dispersion) glas-elementen en Sony's AR-coating. De telezoom heeft een minimale scherpestafstand van slechts 0,9 meter en met een maximale vergroting van 0,31x, ideaal voor tele-macro fotografie. Het objectief beschikt over een Optical SteadyShot beeldstabilisator om makkelijker mee uit de hand te fotograferen en de stille lineaire motor van de autofocus zorgt voor een snelle en nauwkeurige scherpstelling. Het objectief is stof- en vochtwerend gebouwd voor betrouwbaar functioneren onder zware omstandigheden.

De nieuwe FE 50mm f/1.8 prime combineert uitstekende optische prestaties met een compact ontwerp en weegt slechts 192 gram. Het objectief heeft een nieuw optisch design met een asferisch element dat alle vormen van aberraties tegengaat en zorgt voor heldere foto's. De maximale opening van f/1,8 en het cirkelvormige diafragma zorgen voor een mooie bokeh.

ZEISS BATIS 18MM F2.8

Zeiss vergroot zijn assortiment van full-frame autofocus objectieven voor Sony E-mount met de introductie van de Zeiss Batis 18mm f/2,8. De Zeiss Batis objectieven behoren tot de betere voor het Sony A7 systeem. De objectieven onderscheiden zich door de hoge optische kwaliteit en vallen op door hun strakke ontwerp. De Zeiss Batis 18mm f/2,8 heeft dezelfde optische constructie als wordt gebruikt in de Distagon objectieven en bestaat uit elf elementen in tien groepen. Vier van de lenzen zijn asferisch en het zwevende lens-element zorgt voor hoge beeldprestaties over het gehele scherpstelbereik. Daarmee behoudt het objectief, ondanks de extreme groothoek, dezelfde optische prestaties als de al eerder gelanceerde Zeiss Batis 25mm f/2,0 en Zeiss Batis 85mm f/1,8.

Net als deze eerdere objectieven beschikt ook de Zeiss Batis 18mm f/2,8 over een ingebouwd OLED display die de afstandsschaal en scherptediepte toont. De snelle en stille autofocus met lineaire aandrijving zorgt voor een accurate scherpstelling. Het objectief is ook voorzien van een strak vormgegeven rubberen scherpstelring voor handmatig scherpstellen.

XQD 2.0 KAARTLEZER VAN LEXAR

Lexar heeft een nieuwe XQD 2.0 kaartlezer aangekondigd met een USB 3.0 aansluiting. De kleine, maar krachtige kaartlezer heeft daardoor een snelle gegevensoverdracht van grote bestanden, waaronder 4K video. Voor extra gebruiksvriendelijkheid is de kaartlezer ook te gebruiken met apparaten met een USB 2.0 poort, alleen lever je dan uiteraard aardig wat snelheid in.

VOOR HET LAATSTE NIEUWS EN INTERVIEWS GA NAAR

WWW.PF.NL

Cuba La Lucha

CARL DE KEYZER

[tekst] Ton Hendriks

Er zijn nog maar weinig authentiek communistische landen, Cuba is een van de laatste voorbeelden. Het eiland staat aan de vooravond van een grote transitie naar het kapitalisme. Ten tijde van de speech van Obama over de opheffing van de economische sancties in 2015 werd Carl De Keyzer uitgenodigd om naar Havana te komen voor de opening van een groepsexpositie van Belgische kunstenaars. Hij besloot er te blijven en een project over Cuba te maken. Na aanvraag van een speciaal visum bleef hij uiteindelijk drie maanden in het failliete land. Zijn nieuwe boek *Cuba La Lucha* is het verslag van zijn persoonlijke impressies van de overlevingsdrift van de Cubanen.

© Carl de Keyzer

© Carl de Keyzer

Nadat ik een rondleiding heb gekregen door zijn aangename werkruimte waar hij op een grootformaat printer al zijn eigen afdrucken verzorgt, spreek ik De Keyzer in de keuken in zijn woning nabij Gent. “La Lucha verwijst naar drie dingen. Het is de strijd in de periode 1994-1998 toen de Sovjet-Unie de geldkraan dichtdraaide. Daardoor ontstond er een enorme armoede in Cuba. De mensen moesten vechten om te overleven. Nu betekent het woord de dagelijkse strijd om te overleven. En verder, zeer ironisch, is La Lucha de naam van een doe-het-zelf keten in Cuba. De gevels van de winkels zijn heel mooi met prachtige letters, maar binnen wordt niets meer te koop aangeboden. De winkels zijn symbolisch voor de situatie in Cuba.”

De cover van het boek oogt als een oud strijdboek van partizanen, maar het blijkt de omslag van een atlas. “Het is een

afdruk van een atlas uit 1959 die ik heb gevonden bij mensen thuis en zo heb gereproduceerd. Die atlas met de naam *Cuba, atlas nacional* werd toen gratis aan de bevolking gegeven als de atlas van een nieuw land met alle geschiedvervalsing die erbij hoort. Van de tekst *atlas nacional* heb ik in Photoshop *La Lucha* gemaakt”, legt De Keyzer uit.

COMMUNISME

De Keyzer maakte al eerder boeken over het communisme, zoals *Homo Sovieticus*, *East of Eden* en *Zona*. Het blijkt een lange interesse in een systeem dat zijn langste tijd heeft gehad. “Ik ben geïnteresseerd in hoe een systeem de mens en zijn omgeving bepaalt. Zoals hier op een foto zie je de oude koloniale Spaanse herenhuisen die ooit rijkelijk waren versierd. Daar wonen nu families die het huis onderverdelen in appartementen. Dan zie je op

een kamer twee families boven elkaar wonen. Dat is heel bizar. Ik zag ook een oude ballerina die een grote carrière achter de rug heeft, en die onder een trap in een armetierige kelder woonde. Ze moest worden verzorgd door de burens want het zogenaamde fameuze gezondheidssysteem werkt niet meer.”

Is het boek niet gemaakt met ook een klein beetje sympathie voor het systeem waar decennia geleden vele linkse lieden nog hoge verwachtingen van hadden? “Ik heb ooit sympathie gehad voor het communisme toen ik achttien was en ik mocht gaan stemmen. Toen heb ik op een communistische partij gestemd met de slogan: ‘Alle macht aan de arbeider’. Dat heb ik lang durven volhouden, maar toen ik de eerste keer naar de Sovjet-Unie trok, was het helemaal voorbij. Het heeft mijn oeuvre bepaald. Ik ben geboren in 1958 en voor die tijd zijn al die

“IK WILDE NIET HET MISERABELE BENADUKKEN EN VISUEEL PROFITEREN VAN ARME MENSEN DIE MET MOEITE OVERLEVEN”

ismen en ideologieën ontstaan, zoals het communisme, het kolonialisme, het kapitalisme en de religies. De neergang van die oude ideologieën is mijn thema. Ik ben chroniqueur van het verdwijnen van al die oude systemen en wat die systemen doen met de mensen. In de Sovjet-Unie zie je de propaganda de boventoon voeren. Cuba is een bizarre mix van communisme en een exotisch eiland. Dat geeft hele interessante visuele resul-

taten. Dat boeit mij enorm. Aan de mensen en aan de straten kun je zien hoe mensen hun leefwereld proberen aan te passen aan de omstandigheden.”

GEEN CLICHÉS

Op de foto's in *Cuba La Lucha* zie je niet de obligate armoede en de Amerikaanse auto's uit de jaren zestig. Wat je wel ziet, is hoe mensen zich door het leven slaan met de weinige middelen die ze hebben.

Je ziet mannen oefenen voor bokswedstrijden, een pretpark (waar de bewaker slaapt), de feestelijke slachting van een varken, een man in een huis met als behang posters van vleeswaren, een versleten taxi met een gloednieuwe videospeler en een vrouw in een kerk die een Mariabeeld aanbidt. Carl De Keyzer begreep dat hij de versleten clichés moest zien te ontwijken. “Alle Magnum-collega's van mij zijn al eens in Cuba geweest.

© Carl de Keyzer

Het is een exotisch land en je loopt het risico dat je het clichématig benadert. Ik kende al die beelden al en ik wilde iets anders doen en die clichés vermijden. Ik nam me voor alleen bij mensen binnen te fotograferen, en dus die fotogenieke taxi's, de oude dametjes en exotische stranden over te slaan. Met een gids ben ik tien dagen op stap geweest en heb bij mensen aangebeld en binnen gefotografeerd."

"Ik kreeg grote armoede te zien. Elke dag stort er wel een herenhuis in, maar binnen ziet het er nog veel erger uit. Ik kon het niet over mijn hart verkrijgen om alleen die ellende te fotograferen. Ik wilde

niet het miserabele benadrukken en visueel profiteren van arme mensen die met moeite overleven. Na tien dagen ben ik ermee gestopt. Toen ben ik weer naar buiten gegaan. Ik ben gaan zoeken naar situaties die mij bevreemdend overkomen en surreëel lijken, maar die ook de overlevingsdrift, de *Lucha*, weergeven. Daarbij probeerde ik zo onzichtbaar mogelijk te zijn ondanks mijn grote camera. Je ziet in *La Lucha* niet alleen ellende maar ook joie de vivre, levenslust. *La Lucha* is een economie op zich. Mensen moeten wel solidair zijn, gewoon uit noodzaak. Ze weten precies waar wat op voorraad is. Dat zag je ook in de Sovjet-Unie."

Door deze benadering straalt het boek, ondanks de economische zware tijden, geen grauwe ellende uit. "Ik zie meer hoop dan ellende. Het is een vrolijk, vriendelijk land, maar dat overleven gaat met exotische gelatenheid. Het is niet fatalistisch."

PENTAX 645Z

Het gebruik van een snelle middenformaat camera met een sensor die hoge ISO-waarden toelaat, de Pentax 645Z, maakte dat De Keyzer veel losser en speelser kon werken, zonder gebruik te maken van flitslicht dat hij in zijn eerdere zwart-wit werk veel gebruikte. "Bij

© Carl de Keyzer

mijn boek *India* was de flits een enorme bevrijding. Ik kon in alle lichtomstandigheden werken, omdat ik daarmee de grote contrasten kon opheffen. Het gaf ook eenheid en een eigen signatuur, plus een licht surreëel effect en ik houd wel van het magisch realisme. Er moet iets van verwondering, iets irreëls in zitten. In *Homo Sojeticus* heb ik het filmisch gebruikt, maar nu vond ik het aangenaam om zonder flits te werken. De flits was voor mij ook overbodig geworden door de digitale revolutie. De overbrugging van de contrasten is veel beter geworden met de digitale camera. Ook in Congo werkte ik al zonder flits. Nu kon ik grote contrasten zonder flits gemakkelijk overbruggen en ook met weinig licht nog goed werken. Het nadeel van flitslicht is dat je te veel herkenbaarheid krijgt. Ik kon nu ook sneller werken. Elk goed beeld dat ik zag, kon ik nu gebruiken.”

Als we door het boek bladeren, laat Carl De Keyzer een schijnbaar onbeduidende foto zien van wat tentjes bij een historisch fort. “Hier zie je een foto van het fort van Havana waar een boekenbeurs was met boeken die werden uitgegeven door het communistisch bewind. In het fort heeft Castro duizenden intellectuelen en kunstenaars vermoord, maar nu kijken de Cubanen erg uit naar deze boekenbeurs. Ze kunnen daar een boek kopen voor ongeveer vijf cent. Het zijn slecht uitgegeven kopieën van oude onschuldige literaire boeken. Voor mij is deze foto symbolisch voor de situatie. Er is vernieuwing, maar wel volledig gecontroleerd door het systeem en met het beladen verleden als decor.” ←

CUBA. LA LUCHA, Carl De Keyzer met tekst van Gabriela Salgado, uitgeverij Lannoo.

© Carl de Keyzer

© Carl de Keyzer

© Carl de Keyzer

Uitgelicht

Fotograaf: Maarten Schröder (1987)

Foto: Portret van Ellen Le Roy Lopes Cardozo in *Het Parool* van 29 februari 2016.

[tekst] Rob Becker

Maarten Schröder: “Op de foto staat Ellen Le Roy Lopes Cardozo. Ik heb haar inmiddels al een tijd niet meer gezien of gesproken, deze foto is namelijk al zo’n drie jaar geleden gemaakt. Ik fotografeerde toen al een tijdje, maar ben pas sinds een jaar professioneel zonder dat ik er een bijbaantje bij nodig heb.”

“Le Roy Lopes Cardozo is een Joodse weduwe van begin zeventig die ik toevallig ontmoette bij een vriend. Ik vond haar een heel aparte verschijning met mooie kleren en vroeg of ik haar mocht fotograferen. Dat heb ik sindsdien zo eens in de drie maanden gedaan. Ze is model geweest, heeft in de mode gewerkt en vindt het leuk om in the picture te staan. Ellen wandelde graag prachtig gekleed over straat en bezocht vaste cafés en lunchrooms in de binnenstad van Amsterdam. Nu kan dat helaas niet meer omdat ze is aangereden door een scooter en bijna niets meer kan. Daar ging het artikel in *Het Parool* over.”

Le Roy Lopes Cardozo in *Het Parool*: ‘Ik brak mijn bekken, enkele ribben en nog wat botten die niet konden worden gegipst. Er is zoveel kapot dat het de vraag is of ik ooit nog zelfstandig kan lopen.’”

Schröder: “Omdat ik al vaker had gefotografeerd voor *Het Parool*, mijn belangrijkste opdrachtgever, heeft de fotoredactie waarschijnlijk mijn foto’s van haar ontdekt. Het was oorspronkelijk de bedoeling dat er ook een foto gemaakt door Erwin Olaf zou worden geplaatst, maar uiteindelijk zijn het er twee van mij geworden. Waarom weet ik niet precies. Je ziet natuurlijk goed de dame die ze was voor het ongeluk. Bovendien was de foto van Erwin Olaf zwart-wit en in de krant plaatsen ze nu eenmaal liever kleur.”

“Ik heb het portret bij een vriend van me op de Keizersgracht gemaakt. Gewoon met natuurlijk licht. Er is daar een heel groot raam met prachtig daglicht. Ik heb niet veel foto’s genomen. Ik maak er altijd maar een paar en dan ben ik alweer klaar. Toevallig is deze foto digitaal gemaakt, met een Canon 6D en een Carl Zeiss 50mm lens, maar ik werk eigenlijk altijd analoog. Ik werk het liefst ook altijd met een 50mm lens en gebruik vrijwel nooit een andere. In het geval van mijn Hasselblad een 80mm, maar dat is natuurlijk vergelijkbaar. Ik hou van die standaard brandpuntsafstand omdat ik het idee heb dat het karakter van de geportretteerde hiermee het meest naar voren komt. Bovendien vind ik het

belangrijk wat omgeving rond het model te kunnen laten zien.”

“Ik werk voornamelijk in kleur en fotografeer het liefst analoog omdat ik dan minder keuze heb. Met een digitale camera en een groot geheugenkaartje heb ik de neiging honderd foto’s te maken van het hetzelfde onderwerp. In mijn geval zijn dat eigenlijk altijd mensen, of dat nu een studioportret is of een modebeeld. Met de beperking van film krijg ik een betere foto, denk ik. Je kiest beter je momenten. En het idee dat je bij de ontwikkeling je film kunt verpesten, vind ik eigenlijk ook wel leuk. Ik ontwikkel mijn films zelf en heb voor een opdracht soms maar één filmpje volgeschoten dus dan loop je een beetje het risico dat de opdracht mislukt.”

“Verder vind ik digitaal er ook wat ‘platter’ uitzien. Wanneer ik een foto op film maak met mijn Hasselblad, heb ik veel meer het gevoel dat ik een echt mens zie. De scherpte van film is ook anders natuurlijk. Bij digitale camera’s is de scherpte vaak erg ver opgevoerd.”

“Daarbij houd ik ook wel van het ouderwets-ambachtelijke van film. Ik vind het niet prettig om uren met Photoshop bezig te zijn. Digitale fotografie komt volgens mij meer neer op beeldbewerking dan op puur fotograferen. En als ik een film scan, ziet het er eigenlijk meteen mooi uit.”

“Er stonden dus twee foto’s van Ellen in *Het Parool* en bij het beeld dat op de cover van de PS-bijlage stond, waarop ze in de camera kijkt, valt me nu op dat er wat te veel rood in de huidtinten zit. Ik ben inmiddels niet meer zo tevreden over die foto’s omdat het alweer zo lang geleden is dat ik haar heb gefotografeerd. Een foto van vorige maand is voor mij bij wijze van spreken ook alweer minder dan een beeld dat ik vandaag heb gemaakt. Ik ben niet snel tevreden: op het moment van fotograferen ben ik vaak heel blij, maar een uur later zie ik in de foto al dingen die niet goed genoeg werken en anders kunnen en moeten. Bij dit portret vind ik inmiddels bijvoorbeeld het gezicht te wit, dat had wel wat meer doortekend mogen zijn. Het kan ook liggen aan het krantenpapier en de drukpers natuurlijk, maar ik zou de foto nu zelf ook anders afdrukken. Door dit artikel bedacht ik me dat ik Ellen weer eens ga opbellen en bezoeken. Wellicht is het goed om haar gewoon opnieuw te fotograferen.” ←

“OP HET MOMENT VAN FOTOGRAFEREN BEN IK VAAK HEEL BLIJ, MAAR EEN UUR LATER ZIE IK IN DE FOTO AL DINGEN DIE NIET GOED GENOEG WERKEN EN ANDERS KUNNEN EN MOETEN”

Ellen Le Roy Lopes Cardozo. Het Parool, 29 februari 2016. © Maarten Schröder

SP85_{mm} F/1.8 VC

Zoals een schilder instinctief het juiste penseel neemt, kiest de portretfotograaf een 85mm objectief. Behoud onder alle omstandigheden persoonlijk contact met uw onderwerp. De nieuwe Tamron SP 85mm F/1.8 is ontwikkeld voor uiterst scherpe opnamen met adembenemende detailrijkdom en een onberispelijke beeldkwaliteit. Geavanceerd optisch design rekent af met chromatische aberratie en biedt uitstekende prestaties bij ieder diafragma. De Tamron SP 85mm F/1.8 is hét lichtsterke portretobjectief en uiteraard voorzien van Tamron's krachtige VC beeldstabilisatie.

SP 85mm F/1.8 Di VC USD

Voor Canon, Nikon en Sony camera's.

TAMRON

Transcontinenta B.V. • 0252-687555 • tamron@transcontinenta.nl • facebook.com/tamronnederland

**5 JAAR
GARANTIE**

'No Light'-camera NIKON D5

[tekst] Ivo Freriks

De Nikon D5 is een camera waar je tot voor kort slechts van konden dromen. Het is een camera met indrukwekkende specs. Hij weet onder de meest extreme omstandigheden snel en nauwkeurig scherp te stellen en kan onafgebroken series van meer dan 100 RAW-opnames maken. Daarnaast heeft de D5 zowel een hoog dynamisch bereik als een lage signaal ruisverhouding bij extreem lage (50 ISO) of hoge (100k of meer) ISO-waarden, en kun je er ook 4K video mee maken.

Het is opvallend dat er steeds meer opnames in het nieuws komen die zijn gemaakt bij no-light (in plaats van low-light) omstandigheden. Een mooi voorbeeld is de prijswinnende foto van World Press Photo 2015, gemaakt door Warren Richardson bij maanlicht, van asielzoekers die onder prikkeldraad door kruipen bij de grens tussen Servië en Hongarije. Een foto die op het juiste moment is gemaakt en die emoties oproept. De fotograaf zelf twijfelde of de foto wel goed genoeg was. De signaal/ ruis verhouding was namelijk niet zo best omdat de opname in het pikkedonker was gemaakt.

In 2014 won John Stanmeyer bij World Press Photo met een opname van Afrikaanse migranten die smartphones in de lucht houden, midden in de nacht op het strand van Djibouti City, gemaakt bij het schijnsel van de maan.

Dit zijn twee voorbeelden van opnames gemaakt onder extreme omstandigheden voor mens en camera. Omstandigheden waar de Nikon D5 zich als een vis in het water zou hebben gevoeld. Dit nieuwe vlaggenschip van Nikon heeft een 20,7 megapixel FX-sensor en biedt een heel goede beeldkwaliteit bij extreem hoge ISO-waarden (100k, uit te breiden tot 3 miljoen).

Een hoge ISO-waarde alleen is niet voldoende voor een succesvolle no-light op-

name. Ook op de autofocus en de lichtmeter moet je kunnen vertrouwen als je fotografeert bij extreem weinig licht. Zowel de AF-module (tot -4 EV) als de lichtmeter van de Nikon D5 (tot -3EV) onderscheiden zich in positieve zin van de concurrentie. No light fotografie wordt met de Nikon D5 werkelijkheid.

GEBOUWD ALS EEN TANK

De Nikon D5 is net als de eerdere Nikon spiegelreflex vlaggenschepen gebouwd als een tank: een camerabody gemaakt van metaal, extra afgedicht tegen stof en water en weegt 1415 gram. Tel daar minimaal 1070 gram voor een Nikon AF-S 24-70mm f/2.8E ED VR bij op en het zal duidelijk zijn dat niet iedereen voor een Nikon D5 kiest. Het is echter niet voor niets dat deze camera zo degelijk is uitgevoerd. Hierdoor blijft hij het ook onder de meest extreme omstandigheden gewoon doen.

GEBRUIKSGEMAK

Een pluspunt van de Nikon D5 is de grote, heldere zoeker. De zoekervergroting

van de Nikon D5 is 0.72. Dat is zelfs drie procent meer dan de meeste camera's met een volformaat sensor. Daarnaast beschikt de camera over een touch screen. Je kunt het echter nog niet gebruiken voor het bedienen van de menu's. Het is bedoeld voor het selecteren van een AF-punt in Liveview en voor het bekijken van opnames (swipen, uitvergroten en verkleinen). De Nikon D5 heeft nog geen kantelbaar of vrij draaibaar beeldscherm. De resolutie van het beeldscherm is anderhalf keer zo hoog als het beeldscherm van de Nikon D4s.

Nikon heeft de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan het terugdringen van het energiegebruik, wat zich vertaalt in een spectaculair lang batterijgebruik. Ondanks dat de Nikon D5 twintig procent meer pixels moet verwerken dan de Nikon D4s – en dat bovendien sneller doet – is de levensduur van de batterij toegenomen van 3000 naar bijna 3800 opnames. Bij de batterijlevensduur specificaties volgens de CIPA-norm moet je er rekening mee houden dat de gebruiksduur aanzienlijk korter is als je veelvul-

**DEZE CAMERA HOORT THUIS OP DE GROTE LICHTSTERKE
TELELENZEN VAN NATUUR- EN SPORTFOTOGRAFEN.**

Nikon D5 + Nikon 24-70mm f/2.8E, 8.000 ISO 1/100 sec f/2.8. © Joris van Kesteren

dig video-opnames maakt. Zelfs als je ervan uitgaat dat hierdoor de batterij eerder is uitgeput, dan maak je met de Nikon D5 nog altijd meer dan 1.500 opnames op één acculading.

Ingebouwde GPS is een functie die je, vanwege de aanslag op het energiegebruik, op weinig camera's aantreft. De Nikon D5 en D5300 zijn uitzonderingen op de regel.

ACTIEFOTOGRAFIE

We doen de Nikon D5 te kort als we hem profileren als een hoge ISO camera. Deze camera hoort thuis op de grote lichtsterke telelenzen van natuur- en sportfotografen. Niet voor niets wordt deze camera vlak voor de Olympische Spelen uitgebracht. Met twaalf beelden per seconde bij AE/ AF-tracking, of veertien beelden per seconde met de spiegel opgeklapt en zonder AF, is de Nikon D5 de snelste Nikon FX camera van dit moment. De Nikon D5 heeft een dubbele kaartsleuf, maar beide sleuven zijn voor

de op dit moment nog weinig gebruikte, supersnelle XQD-kaarten. Reserveer dus niet alleen budget voor een Nikon D5, maar ook een paar honderd euro voor bijbehorende XQD-kaarten. Op verzoek is het mogelijk om tegen betaling één van de kaartsleuven om te laten bouwen naar een CF-kaart. Daarmee span je mogelijk wel het paard achter de wagen, omdat een CF-kaart trager is dan een XQD-kaart.

Ten opzichte van de Nikon D4s is enorme progressie gemaakt met de AF. De tijd die het kost om de spiegel op en neer te klappen, is dankzij een nieuw ontwerp van het spiegelmechanisme verkort. De tracking-nauwkeurigheid van de continu-AF is hierdoor verbeterd.

Zowel het aantal AF-punten als het aantal cross-type is enorm uitgebreid in vergelijking met de Nikon D4s. Je kunt 153 AF punten (waarvan 99 cross-type) gebruiken in combinatie met objectieven met een lichtsterkte van f/5.6 of lager. Gebruik je een telelens met een telecon-

verter, dan is het prettig om te weten dat vijftien van de AF-punten hun werk blijven doen tot en met f/8.

De AF is razendsnel: bij daglicht stelt de Nikon D5 met de 24-70mm f/2.8E scherp van oneindig tot anderhalve meter in 0,125 seconde, inclusief ontspanvertraging. Ook in het donker (-4 EV) blijft de AF functioneren, maar dan is de AF-tijd toegenomen tot een seconde.

De Nikon D5 is te gebruiken in de FX-stand (5568 x 3712), in een 1:2 stand (4640 x 3088), een 5:4 stand (4640 x 3712) en een DX-stand (3648 x 2432). Gebruik je de Nikon D5 in de DX-modus, dan beslaan de AF-punten vrijwel het gehele beeld.

HOGE BEELDKWALITEIT

De 'beperking' tot een 20 megapixel sensor maakt het mogelijk om een onafgebroken serie van 200 RAW-opnames te schieten. Aan de andere kant is de resolutie hoog genoeg voor de meeste opdrachtgevers. Door zowel het kleurfilter als de microlenzen op de Nikon D5 uit te

Nikon D5 + Nikon 24-70mm f/2.8E, 1600 ISO 1/200 sec f/2.8. © Joris van Kesteren

voeren zonder ruimte tussen de pixels ('gapless'), heeft Nikon op pixelniveau iets aan signaal/ ruisverhouding en dynamisch bereik gewonnen. In vergelijking met de Nikon D810 (36 megapixels) zijn de pixels van de Nikon D5 groter. Op pixelniveau is de signaal/ ruis verhouding van de Nikon D5 lager dan van bijvoorbeeld een Nikon D810. In print zijn de verschillen erg klein.

De resolutie blijft bij hoge ISO-waarden (tot ~12.800 ISO) opvallend constant. Daarboven neemt de ruis toe. Zoals bij vrijwel alle camera's geldt, zijn de hoogste ISO-instellingen alleen bedoeld voor extreme situaties waar het niet anders kan. In de praktijk zul je, zeker als je slim gebruikmaakt van beeldstabilisatie, zelden boven de 12.800 ISO gaan.

Het dynamisch bereik tenslotte, is een onderdeel waarin Nikon en Sony camera's (waarvan wordt gezegd dat de sensoren bij dezelfde fabrikant vandaan komen) zich onderscheiden van de concurrentie. Bij het oplichten van een

donkere opname komen er veel meer details en veel minder ruis te voorschijn. In vergelijking met andere Nikon camera's onderscheidt de Nikon D5 (en de D4s) zich met een opvallend hoog dynamisch bereik bij ISO-waarden van 6400 ISO en hoger.

4K VIDEO

Ben je in het bezit van een Nikon D4(s), dan kan video een goed argument zijn om over te stappen. Zo is de resolutie hoger, 4K UHD (3840 x 2160) met dertig beelden per seconde, en het aantal beelden per seconde verhoogd: Full HD (1920x1080 met 60 fps). Jammer genoeg is de opnameduur voor een 4K beperkt tot drie minuten. Daar staat weer tegenover dat het mogelijk is om een foto (weliswaar met 4K resolutie) te maken, terwijl je een video draait. De extra crop-factor die je krijgt, omdat je alleen het centrum van de sensor gebruikt voor de 4K opnames, halen het onderwerp iets dichter naar je toe.

Bij interne opslag worden 4K en Full HD (8 bit 4:2:0) opnames opgeslagen met een bitrate van 144 Mbps. Bij de Nikon D5 wordt een trekbeveiliging voor de HDMI kabel waarmee je de D5 (8-bit 4:2:2 YcbCr clean HDMI) kan aansluiten op een externe recorder, zoals de Atomos Shogun, meegeleverd.

CONCLUSIE

Dankzij de razendsnelle nieuwe XQD-kaarten wordt de grote buffer zo snel geleegd dat je tot 200 14 bits RAW-opnames achter elkaar kan schieten voordat de buffer vol is. Wat beeldkwaliteit betreft, zijn de verschillen tussen de Nikon D4s en de Nikon D5 bij ISO-waarden van 6400 of lager niet zo groot, maar snelheid, de verbeterde AF en de hoge ISO-performance zijn wel goede argumenten om je Nikon D4s mogelijk te vervangen door een Nikon D5. Ook de videomogelijkheden van deze camera vergroten zijn inzetbaarheid aanzienlijk in vergelijking met zijn voorganger. ←

Vernieuwing in het topsegment

HASSELBLAD H6D

[tekst] Daimon Xanthopoulos

Het Iconische Zweedse cameramerk Hasselblad lanceerde in hartje London zijn allernieuwste middenformaat systeem onder een klein exclusief gezelschap. De Hasselblad H6D is de logische opvolger van de geprezen Hasselblad H5D, maar is op alle fronten vernieuwd. Hoewel het een volledig nieuwe camera betreft, behoudt hij toch de voor de H-serie bekende modulaire opbouw. De eerste indruk van de H6D camera is veelbelovend. De camera-layout is onveranderd, maar de vernieuwde back en vooral de mogelijkheid om instellingen via het touchscreen aan te passen, zijn mooie vernieuwingen.

Binnen de nieuwe H6D lijn komt Hasselblad met de H6D-100c met 100 Megapixels CMOS-sensor met een afmeting van 53,4x40mm, en de H6D-50c voorzien van een 50 Megapixels CMOS sensor met een afmeting van 43,8x32,9mm. Naast 14 bit RAW is het mogelijk in 16 bit RAW opnames te maken, wat zorgt voor een dynamisch bereik tot wel vijftien stops. Beide camera's hebben een groter sluitertijden bereik, van zestig minuten tot 1/2000 seconde, en het ISO-bereik is verhoogd en loopt nu van ISO 100 tot 25.600 ISO.

De H6D lijn is zoals zijn voorganger een flinke camera, maar ligt ergonomisch in de hand. De camera heeft twee geheu-

genkaart sleuven, één voor de snelle CFast en één SD-kaart ingang. De CFast-kaart zorgt daarbij voor het op hoge snelheid vastleggen van de enorme beeldbestanden en een SD-kaartslot zorgt voor maximale compatibiliteit. De nieuwe USB 3.0-type C connector zorgt voor een vijfmaal snellere connectie met de computer dan de eerder aanwezige Firewire connectie. Door de hoge verwerkings-snelheid van data is tethered shooting nu mogelijk met hoge kwaliteit liveview. Ook is Wi-Fi nu standaard bij alle modellen ingebouwd.

De nieuwe Hasselblad H6D lijn behoudt de modulaire opbouw, van de keuze van de zoeker tot en met een technische ca-

mera aansluiting. Ook is het mogelijk om de Hasselblad HM 16-32 filmachterwand en de HMi 100 Polaroid backs nog altijd op deze nieuwe camera te gebruiken.

4K VIDEO

De H6D-100c camera brengt 4K video naar het middenformaat segment. Het hoge resolutie 920K LCD-touchscreen aan de achterzijde zorgt voor een haar-

De beelden zijn gemaakt door fotografenduo Marco Grizelj en Kristian Krän, ook bekend als AOR-TA. "De beelden zijn gemaakt in twee fases: eerst fotografeerden we de door Anders Hellström gemaakte miniatuur landschappen met focus stacking techniek (beelden op elkaar met verschuiving van het focus vlak voor maximale scherpte diepte). Toen fotografeerden we de mensen met hetzelfde lichtontwerp in de studio, waarna de twee beelden als één wereld werden gecombineerd in Adobe Photoshop."

scherpe 'liveview' ervaring met kleur-echte weergave. De vijf programmeerbare functieknoppen geven daarnaast een snelle en eenvoudige controle over de diverse camerafuncties. Beide camera's beschikken over een HDMI en audio In/Uit aansluiting, vooral essentieel voor de videomakers.

De Hasselblad software Phocus is geüpdate naar de nieuwe 3.0 versie. De software is hiermee geschikt gemaakt voor H6D USB 3.0 tethered shooting en video-ondersteuning. Hierdoor is het niet al-

leen mogelijk om de video te bekijken, maar ook om het Hasselblad RAW video-formaat om te zetten naar Apple ProRes formaat.

VERNIEUWDE LENZEN

Behalve een nieuwe camera heeft Hasselblad ook een nieuwe sluiters ontwikkeld voor haar lenzen die nu een garantie geeft van 1.000.000 sluiterbewegingen. Deze nieuwe sluiters in de lenzen maakt het tevens mogelijk om tot 1/2000ste van een seconde te fotograferen. Omdat het

om een centraal sluiters gaat, betekent dat ook dat flitsen op buitenlocaties nu tot 1/2000ste seconde mogelijk is. Een gewilde functie onder een brede groep fotografen. ←

DE TOEKOMST VAN DE ZILVEREN CAMERA

[tekst] Daimon Xanthopoulos

Al geruime tijd is er onder fotografen behoefte aan vernieuwing binnen de Canon Zilveren Camera. De Zilveren Camera is de prijs voor fotografie en fotojournalistiek in Nederland. Met het aantreden van Marcel Molle als nieuwe voorzitter van de Zilveren Camera zagen we het afgelopen jaar al enkele nieuwe namen en kleine veranderingen. Nu vindt er ook een vernieuwing plaats in het bestuur. Een interview met Marcel Molle over zijn visie en toekomstplannen van de Zilveren Camera.

Hoe kijk je terug op de afgelopen Zilveren Camera als kersverse voorzitter? Heb je de vernieuwingen die je voor ogen had, kunnen doorvoeren en bewerkstelligen?

“Allereerst wil ik iedereen danken die onze plannen steunde om de Canon Zilveren Camera toekomstbestendig te maken. Een heleboel zaken die op korte termijn moesten worden geregeld, in verband met het aflopen van het contract dat we met het Fotomuseum Den Haag hadden, zijn ook daadwerkelijk uitgevoerd. Zo zijn we met de jury en uitreiking naar Museum Hilversum verhuisd waar we een buitengewoon hartelijk welkom hebben gekregen. We zien er naar uit om de komende jaren onze samenwerking verder uit te bouwen.”

“Hoewel er nog zeker verbeterpunten zijn, zijn we de juiste weg ingeslagen. Zo is er begin november een juryinformatiedag georganiseerd. Hier hebben juryleden in alle beslotenheid kunnen discussiëren over actuele thema's in de fotojournalistiek zoals digitale manipulatie. Verder was het een grote wens om dé Canon Zilveren Camera door de plenaire jury te laten kiezen. Dat is op 15

januari ook gebeurd, bij mijn weten voor het eerst in de geschiedenis van de Zilveren Camera. Na afloop van de bekendmaking hebben we veel media-aandacht gehad en heeft winnaar Van Wessel vele tv-optredens en interviews gedaan. Ook de nieuwe juryvoorzitter Marc Prüst heeft een aantal memorabele interviews op zijn naam staan.”

Is een Zilveren Camera nog steeds van deze tijd en hoe blijf je relevant voor zowel het publiek als voor de fotografie?

“De Canon Zilveren Camera wordt toegankelijk aan de beste foto of fotoserie van het afgelopen jaar en die prijs wordt opgehaald door de maker ervan. Het doel is een graadmeter te zijn voor de stand van de fotojournalistiek in Nederland en om een zo mooi mogelijk overzicht te maken van de inzendingen. Ieder jaar zullen we blijven schaven aan de formule, maar de hoofdprijs is en blijft relevant gezien de aandacht die er voor is. Ook dit jaar kwamen er weer duizenden mensen naar de tentoonstelling kijken.”

“Wat ook nieuw was dit jaar, en meteen een groot succes, waren de posters die

we van alle categoriewinnaars hadden laten maken op A2-formaat. Bezoekers aan de tentoonstelling in Museum Hilversum konden er na afloop één mee naar huis nemen en werden op die manier gedwongen na te denken over welke foto hun favoriet was.”

Hoe hou je de organisatie van de Zilveren Camera scherp en van deze tijd?

“Kunst is om zoveel mogelijk vakbroeders binnen boord te houden. We willen oude rotten die het Spek en Bontenbal in de Utrechtse Jaarbeurs nog meemaakten niet van ons vervreemden, en tegelijkertijd de nieuwe generatie die in de digitale wereld is opgegroeid een kans geven. Dat kan onder andere door de nieuwe media meer kans te geven. Denk aan de prijs voor de vernieuwende fotojournalistiek waar dit jaar een heel bijzondere productie in de prijzen viel. We maken plannen over hoe we die prijs beter kunnen integreren in de wedstrijd zelf en een beter podium kunnen geven in onze expositie.”

Het medialandschap is veranderd, hoe

ga je daarmee om als organisatie?

“Dat doen we met z’n allen. Dat begint bij de fotografen die met ideeën komen, bij redacties die er ruimte voor maken, of crowdfundingders die het goed kunnen verkopen. Onze opdracht is uit die oceaan van beelden die er iedere dag op ons afkomen juist die parels te vinden die het fotografische leven de moeite waard maken. We moeten al die initiatieven blijven volgen en makers blijven aansporen hun materiaal in te sturen. Vergeet niet dat wij één van de laatste zijn waar het insturen gratis is. Als het aan mij ligt, blijft dat ook zo.”

Welke toekomst heeft de fotojournalist en hoe zet de organisatie van de Zilveren Camera zich daarvoor in?

“De rol van de fotojournalist zal blijven veranderen. De tijd dat we een doka no-

dig hadden en één deadline per dag ligt ver achter ons. We zullen in de nabije toekomst initiatieven ontplooiën om beginnende fotografen meer kansen te geven, misschien een extra categorie, misschien een aparte wedstrijd. We blijven erover nadenken.”

Welke kansen zie je nog voor de fotografie als geheel?

“We leven in een beeldcultuur waar altijd plaats zal blijven voor goede beeldmakers en verhalenvertellers. We roepen al jaren dat printmedia verdwijnen, maar kijk in de kiosk en zie de overvloedige hoeveelheid titels waar allemaal foto’s voor moeten worden gemaakt. Zeker is dat het beroep aan het veranderen is. Multimediale producties die hun weg vinden op diverse platforms worden veel belangrijker, evenals de achtergronden

bij beeldverhalen. Fotojournalistiek is springlevend, kijk naar initiatieven als Dockingstation en MIAP. Zij zullen in de nabije toekomst veel interessant werk opleveren dat buiten de gebaande paden is gemaakt.”

Wel advies kun je nog geven aan fotografen die dit jaar niet in de prijzen zijn gevallen of aan jonge talenten die dit jaar willen meedingen?

“Ook dit jaar zijn er weer meer fotografen die niet in de prijzen vielen dan wel. Dat is de natuur van prijzen, maar het is ook wel een beetje de gedachte van de Olympische Spelen. Meedoen is belangrijker dan winnen. We zullen ons inspannen om iedereen die meedeed ook te betrekken bij het feest van de uitreiking, maar onze financiële middelen zijn en blijven beperkt.” ←

“VERGEET NIET DAT WIJ ÉÉN VAN DE LAATSTE ZIJN WAAR HET INSTUREN GRATIS IS. ALS HET AAN MIJ LIGT, BLIJFT DAT OOK ZO”

‘Langs de kusten van de Noordzee’

MARTIN KERS

[tekst] Ine van den Boer

Als één van de eerste fotografen in Nederland maakte ‘buitenfotograaf’ Martin Kers van reizen zijn vak en publiceerde hij vele fraaie fotoboeken, met name over het Hollandse landschap. Na vijfendertig jaar van reizen en kijken door de camera bestaat voor hem de grens van Nederland allang niet meer. Onlangs verscheen zijn fotoboek *Onmetelijke Noordzee*, een reis langs de kusten van de Noordzee.

Martin Kers (1944) begon zijn loopbaan als illustrator en reclameontwerper. In 1980 verliet hij de tekentafel om professioneel fotograaf te worden. Hij noemt zichzelf graag ‘buitenfotograaf’. Met zijn camera kijkt hij naar alles wat zich buiten aan hem voordoet: mensen, treinen, steden, landschappen, dieren, wolken en de natuur. In het landschap zoekt hij naar kleuren, verrassende composities en details. Vaak met een onverwachte insteek.

MOOI ONDERWERP

Het was zijn plan om een fotoboek te maken over de kust van Europa, de gigantische lange kust van Noorwegen tot Cyprus met al die eilanden, maar de uitgever van het project ging failliet. “Ik had de foto’s van Noorwegen al gemaakt en wist niet wat ik daarmee moest doen”, zegt Kers. “Op goed geluk het Europaproject voortzetten dorst ik niet meer, dat vergt zo’n drieënhalve jaar. De Noordzee is daarentegen een stuk kleiner, en toch interessant: er is genoeg te zien en te beleven. Dus toen ben ik materiaal erbij gaan maken voor een boek over de kusten van de Noordzee. Ik had nog geen uitgever, maar ik dacht ‘dat komt vast wel goed. Het is een mooi onderwerp.’”

Van het voorjaar (Noorwegen) tot de herfst (Engeland en Schotland) reisden Martin Kers en zijn vrouw Marijke met een camper gedurende twee jaar langs de kusten van de landen die aan de Noordzee grenzen, een rondje van zo’n tienduizend kilome-

ter. Van Ålesund in Noorwegen via Denemarken, Duitsland, Nederland, België, Frankrijk, Engeland, Schotland, de Orkney Eilanden en Shetland. Ze deden dat in meerdere reizen. “Om alles in één keer te doen, is te vermoeiend want je moet wel steeds de concentratie kunnen blijven opbrengen voor interessante beelden”, zegt Kers. “Nederland hebben we te hooi en te gras gedaan, dat was makkelijker om bijvoorbeeld een dag naar zee te gaan als het weer daarvoor geschikt was.”

PSALMEN SPELEN OP GODØY

Onderweg maakten ze van alles mee. Ergerlijke zaken, zoals een auto die het begaf door een storing in het computersysteem, maar ook mooie dingen. “Op een gegeven moment wilde de auto niet harder dan dertig kilometer per uur; erg lastig om zo door Noorwegen de bergen op en af te moeten rijden. Daar heb je ergernis over en zorgen. Ik klaag niet hoor, want ik vond het een feest om deze tocht te maken, buitengewoon interessant. En er waren ook leuke ervaringen. Dat je iets moois vindt op het strand of leuke mensen tegenkomt, van wie je interessante dingen hoort. Zoals de medewerkers van een offshorebedrijf die een teambuildingsessie hielden. Eén van die mensen bleek een Nederlander te zijn die daar studeerde en zo leerden we van alles over offshore. Kon Marijke ook weer gebruiken in het boek, want zij heeft bij alle foto’s de teksten geschreven.” “Op het eilandje Godøy, bij Ålesund in Noorwegen, staat een

Jadebussen, Duitsland. © Martin Kers

Stones of Stennes, Orkney. © Martin Kers

**“JE MOET HET DOEN OMDAT JE ER PLEZIER IN HEBT, DAT IS DE
ENIGE REDEN OM OP MIJN LEEFTIJD NOG ZOIETS TE DOEN”**

Dunbar, Schotland. © Martin Kers

vuurtoren. Een foto daarvan zit ook in het boek. Daar was een fanfare psalmen aan het spelen toen wij er kwamen – het was Pasen of Pinksteren. Dat was zo wonderlijk. Het was prachtig weer, heel sereen en ruimtelijk, en dan zitten daar een stuk of twintig mensen psalmen te spelen richting de zee. Een bijna mystieke ervaring.”

OERLANDSCHAP

“Natuurlijk hebben we ons van tevoren ingelezen over de reis, wat en waar de interessante plekken zijn”, vertelt Kers, “maar we kwamen ook veel verrassingen tegen.”

“Wat me erg boeide, waren de heidevelden op Shetland en de moeraslanden op het eiland Yell. Dat is zo sereen en onbedorven. Geen mensen, geen huizen, geen afrasteringen, helemaal niks, alleen maar dikke plakken veen, heide en natuur. Dat vond ik echt ontroerend mooi. Een oerlandschap.”

“En op Orkney heb je de Standing Stones of Stenness, enorme stenen die kaarsrecht omhoog steken. Die staan daar al tweehonderd of drieduizend jaar, heel indrukwekkend.”

“Wat ik ook bijzonder vond, was de weggeslagen weg op de kliffen bij Skipsea in East Yorkshire, Engeland. Die keileem kliffen zijn zo zacht dat er bij hevige storm hele stukken uit worden weggeslagen. In de loop der eeuwen zijn al dertig dorpen langs die kust in zee verdwenen.”

“Wat we ook tegenkwamen: bij Grenen in Denenmarken botsen twee zeeën tegen elkaar, het Skagerrak en het Kattegat, en dat geeft spectaculair hoge golven, heel heftig. Dat gevecht van de golven is zelfs een toeristische attractie geworden.”

MENSELIJKE ACTIVITEIT

Onmetelijke Noordzee is een indrukwekkend boek van 304 pagina's geworden. “Dat heb je ook wel nodig voor zo'n onderwerp”, zegt Kers, “want langs de Noordzeekust is heel veel te zien. Bij alle foto's staan informatieve teksten, want het is niet alleen interessant als foto, maar ook omdat er iets over te vertellen valt.” Hij fotografeerde niet alleen natuur, maar legde ook kerncentrales, havens, industrie, huizen en dieren vast. “Alleen natuur zou ik te mager vinden want er wonen zo veel mensen aan de kust en bij elke riviermonding is bijna altijd wel een dorp of grote stad met een haven en industrie. Die menselijke activiteit wil ik ook laten zien, die vind ik buitengewoon interessant.”

“De Hondsbossche Zeewering bijvoorbeeld, vind ik, als maakbaar land, een bijzonder mooi voorbeeld van hoe een land zich weert tegen de zee. Vooral in de winter is dat een spectaculair gezicht; bij storm vliegen daar de schuimvlokken over de dijk heen.”

Een ander staaltje van technisch vernuft zag Kers in Engeland

Stonehaven, Schotland. © Martin Kers

bij Middlesbrough. “Daar worden automobilisten over de Tees gezet met een enorme zweefbrug. De Tees Transporter Bridge is eigenlijk een grote doos, die via kabels over de rivier wordt getild. Het is een museumstuk, maar al honderd jaar zonder haperen in bedrijf.”

ONMETELIJKE NOORDZEE

“We hebben het boek *Onmetelijke Noordzee* genoemd omdat de afstanden niet te meten zijn. Hemelsbreed wel natuurlijk, maar als je naar die kust kijkt dan heeft die zo'n grillige structuur, met al die inhammetjes en eilandjes, dat is onbegonnen werk om dat te meten. Dat is een ander begrip van afstand. En ook de zee zelf is onmetelijk, altijd in beweging, ook geen afstand op te schatten.”

“De omslagfoto van het boek, een weerspiegeling van wolken in de Waddenkust van Duitsland met wat spelende mensen op de achtergrond, dat is precies de weergave van ‘ruimtelijk’ en ‘onmetelijk’ zoals ik die ervaar.”

“Wat ik opvallend vind, is dat aan de kusten het licht altijd heel mooi is. Meestal zacht, vanwege een zekere versluiering, maar wel heel helder; heel ruimtelijk. Het licht reflecteert op zee en dat merk je absoluut. Zelfs een paar kilometer landinwaarts ervaar je nog de zee. De reflectie geeft zo veel licht en ruimtelijkheid in het landschap dat je dat echt merkt.”

EEN GROOT FEEST

Kers is alweer met een nieuw boek bezig. “Een fotografisch stripverhaal over een droom die iemand heeft en die onderweg allerlei dingen meemaakt. Daar heb ik al een uitgever voor, maar ik doe het vooral omdat ik het leuk vind. Net als het boek *Onmetelijke Noordzee*. Je moet het doen omdat je er plezier in hebt, dat is de enige reden om op mijn leeftijd nog zoiets te doen. Niet voor het geld, want de tijd die je erin steekt, betaalt zich niet terug. Maar ik zou het morgen wéér doen. We kwamen zo veel verrassingen tegen, het was een feest om te doen.” ←

‘Onmetelijke Noordzee’

304 pagina's

Uitgeverij Terra-Lannoo

Te koop in de boekhandel, €39,90.

www.martinkers-foto.nl

Vloeibare herinneringen, de onbetrouwbaarheid van fotografie

JOHAN NIEUWENHUIZE

[tekst] Elsje van Ree

Het eerste deel van het jaar stond traditiegetrouw in het teken van de uitreiking van de Zilveren Camera en World Press Photo. Het is een periode van de fotojournalistiek die zich bezighoudt met de weergave van de feiten, van de werkelijkheid. Maar over welke werkelijkheid hebben we het dan? Is die werkelijkheid van de fotojournalistiek de echte werkelijkheid? Dat je heel anders tegen de fotografische weergave van de werkelijkheid kunt aankijken, blijkt uit een interview met Johan Nieuwenhuize. Een wereld van verschil.

Johan Nieuwenhuize komt uit Zeeland. Om die reden is hij uitgenodigd voor de groepstentoonstelling *Van Zeeuwse bodem* in het CBK in Middelburg. In deze tentoonstelling staan Zeeuwse kunstenaars centraal die de afgelopen tien jaar zijn afgestudeerd aan diverse kunstacademies. Het CBK beschikt over een kleine, maar mooie tentoonstellingsruimte in de binnenstad van Middelburg.

Het afstudeerproject van Johan Nieuwenhuize, die destijds studeerde aan de KABK in Den Haag, bestond uit een aantal portretten van jonge mensen die op het punt stonden een prestatie te leveren op gebied van sport, muziek en meer. De portretten concentreerden zich op de intensiteit van de emotie. In het decennia dat daarop volgde, veranderde het een en ander in de wijze van fotograferen van Nieuwenhuize.

De foto's in je laatste boek met de titel IMG_ lijken in de verste verte niet op de foto's van je eindexamen en de tentoon-

stelling van Jong Talent in Terneuzen. Wat is in de afgelopen tien jaar veranderd?

“Het afstudeerproject bestond uit zes portretten van mensen die zich concentreerden op een bepaalde spannende gebeurtenis, zoals een bokswedstrijd of huwelijk. De foto's riepen ook bij de kijker iets op en hebben onder de docenten geleid tot stevige discussies. Naar aanleiding van mijn afstudeerproject ben ik uitgenodigd voor een expositie bij Villa Nuts in Den Haag en voor de tentoonstelling in Terneuzen en daarna door Suzanne Dechert van De Melkweg in Amsterdam. Voor de tentoonstelling in De Melkweg heb ik de serie uitgebreid tot vierentwintig, het was mijn eerste solo-expositie. Tegelijkertijd werkte ik ook in opdracht, voornamelijk portretten. Dat is natuurlijk leuk om te doen, maar ik had wel het gevoel dat het mijn vrije werk in de weg zat. Ik wilde autonoom beeldmaker worden. Gelukkig kon ik toen gaan werken voor de stichting Para-

dox, vooral in de organisatie. Daar heb ik veel van geleerd en ook contacten opgedaan. Heel interessant was de Artist in Residence in Beijing, waar ik drie maanden ben geweest.”

Het lijkt er op dat er in die periode een keerpunt is gekomen in je werk?

“Voor ik naar China ging, was ik al bezig met het maken van foto's van dingen die we bewaren; schijnbaar onbelangrijke spullen. Het belang ervan wordt bepaald door degene die ze bewaart of er mee heeft te maken. In China verbleef ik bij het Three Shadows Photographic Art Centre. Ik maakte gebruik van tolken en kreeg assistentie van stagiaires. Door die contacten kon ik in contact komen met immigrantenarbeiders, ook Chinezen. Ik heb vooral hun spullen gefotografeerd, maar ook bijvoorbeeld een provisorisch gerepareerde regenpijp of afval. Het confronteerde me met het verschil in culturen. Ik vond het moeilijk om hen te begripen en zij begrepen niet waarom ik

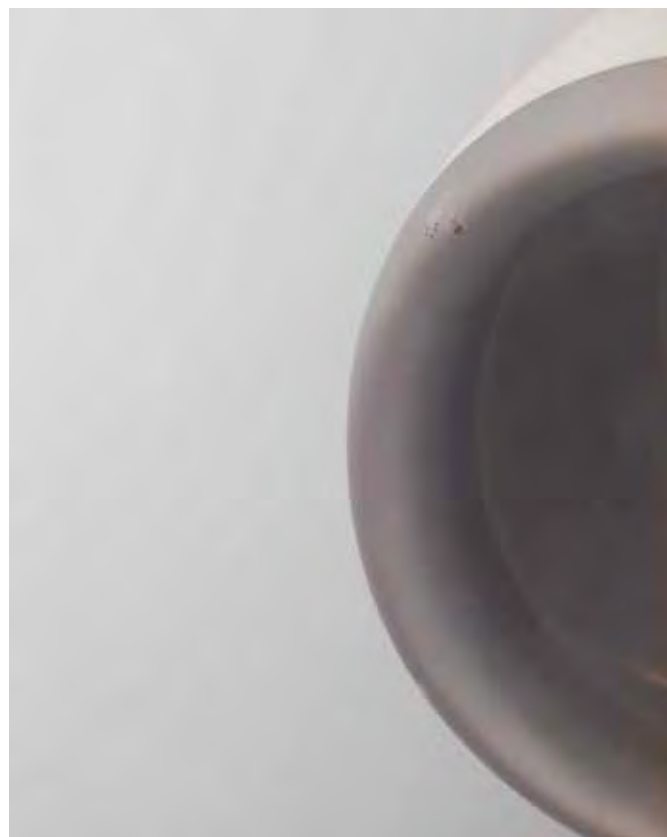

© Johan Nieuwehuize

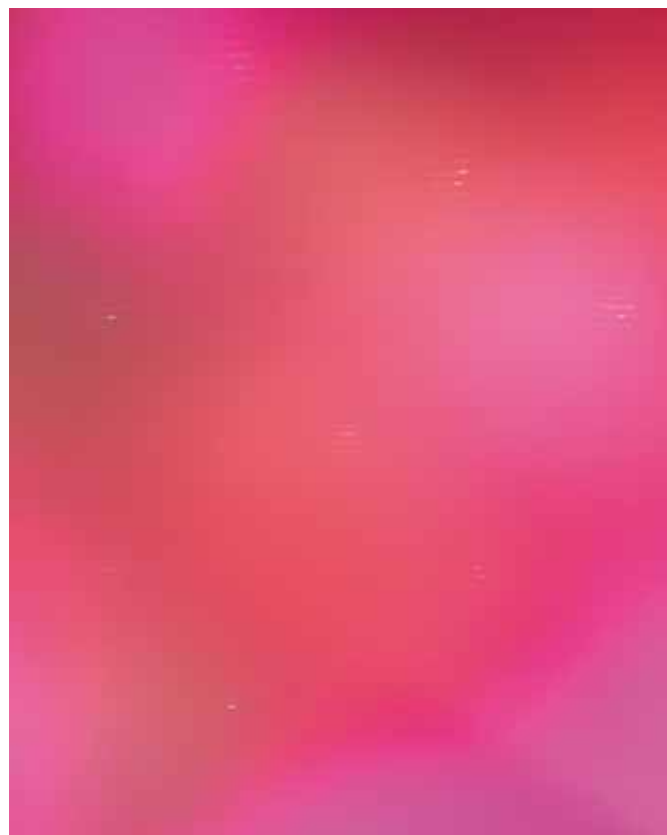
hun spullen fotografeerde en niet het 'mooie' China liet zien. Een groot verschil in cultuur en perceptie. Terug uit China kreeg ik een tentoonstelling bij Galerie Kranendonk, *Made in China*, waar ik al voor mijn vertrek contact mee had. Ook kwam toen mijn eerste boek uit met werk uit de periode in China."

Dat was in 2010. Daarna is je carrière in een stroomversnelling gekomen. Exposities, boekpresentaties, interviews, allemaal over China? De rode draad door alle gepubliceerde werk lijkt het doorlopende seriële project IMG_.

"China is inderdaad een sleutelperiode waardoor mijn werk op een ander spoor kwam. Het is de aanzet geweest om ab-

© Johan Nieuwehuize

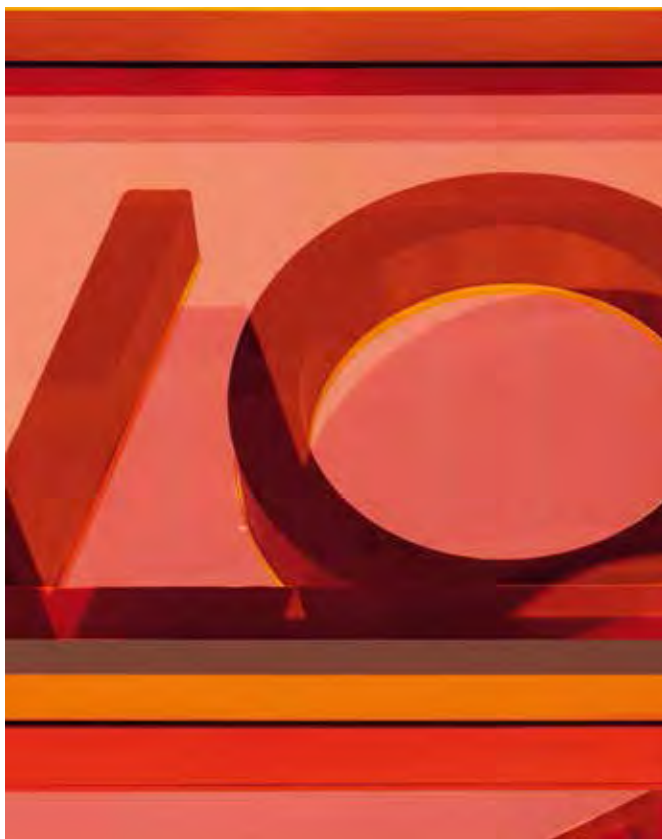

© Johan Nieuwehuize

**"VOOR MIJ IS HET VAN BELANG DAT OOK WAT IK IN OPDRACHT MAAK
ECHTE 'JOHAN NIEUWENHUIZE'S' ZIJN"**

© Johan Nieuwehuize

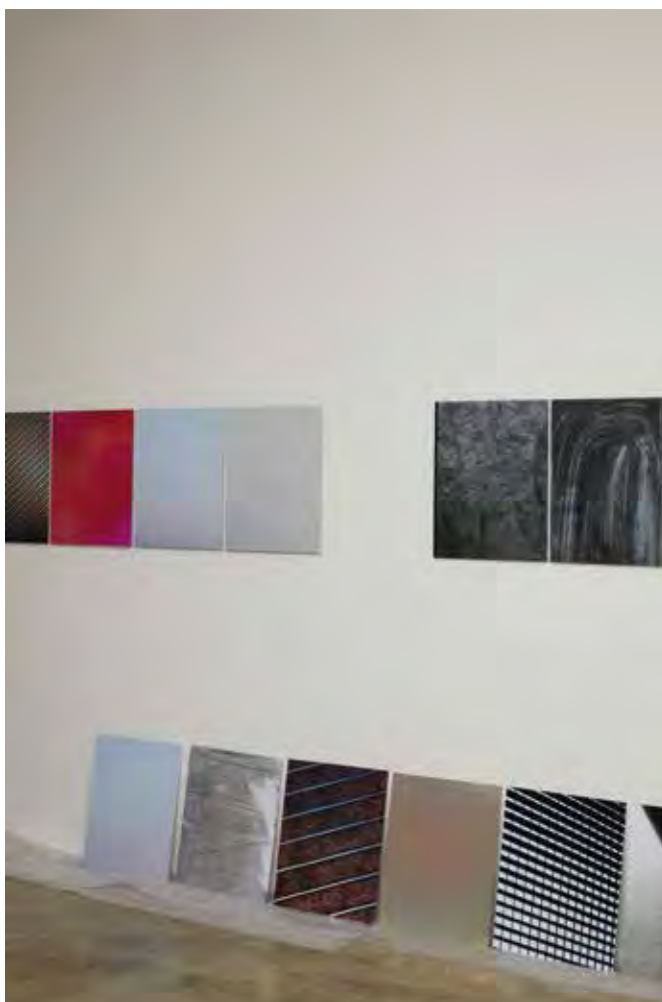
© Johan Nieuwehuize

stracter te gaan werken en veel losser en associatiever om te gaan met documentaire fotografie. In China maakte ik zelfportretten, foto's van de lucht en stillevens, van een stapel stenen of van dekens. Daarbij gaat het niet zozeer om wat er is, maar om wat het zou kunnen zijn. Ik werk met dezelfde gereedschappen als de reportagefotograaf, maar bij mij levert het een abstract beeld op. In de loop van de tijd heb ik ook de koppeling losgelaten met het vermelden van tijd en plaats. De kijker maakt zelf de koppeling tussen het beeld en zijn eigen geheugen.”

Enige jaren geleden heeft Nieuwehuize een installatie gemaakt met foto's van plaatsen die prominent in de media zijn geweest onder de titel *Collected Memory*: Lockerbie, Utøya, Ground Zero en meer. De foto's die hij maakte van de lucht boven deze plaatsen geven niet veel informatie prijs, de erbij gevoegde informatie over plaats en datum moeten de kijker verleiden tot eigen invulling.

Wat is dan je uiteindelijke doelstelling? Ben je fotograaf of ben je beeldend kunstenaar?

“Het gaat mij erom dat ik de kijker aanzet tot associëren, tot vrij interpreteren. Wat mij boeit, is bijvoorbeeld het experiment van Lev Kuleshov, dat laat zien dat

© Johan Nieuwehuize

© Johan Nieuwehuize

je je eigen herinneringen samenstelt. Steeds opnieuw. Op YouTube zijn er filmpjes over te bekijken. De herinneringen in het geheugen zijn geen vaststaand gegeven, die veranderen keer op keer en zijn ook te beïnvloeden. Je denkt soms je dingen te herinneren die er helemaal niet zijn geweest. Herinneringen zijn onbetrouwbaar, herinneringen zijn als het ware vloeibaar. We herschrijven onszelf door middel van onze herinneringen, iedere keer als we ze oproepen. Daar zijn we ons niet van bewust. Door mijn foto's wil ik de kijker de gelegenheid geven zijn eigen herinneringen samen te stellen. Daarom zet ik er dus ook geen gegevens van plaats en dergelijke meer bij. Het lijken abstracte beelden, maar dat bepaal je zelf. De betrouwbaarheid van mijn fotografie blijft voor mij een interessant gegeven. Waarom twijfelen mensen bijvoorbeeld aan het feit of mijn abstracte werk is gefotografeerd, maar wordt een nieuwsfoto veel gemakkelijker voor waar aangenomen? Ook mijn boeken zijn zo

samengesteld dat je je eigen combinaties kunt maken van beelden. Met dat doel zijn uitklappagina's toegevoegd. Natuurlijk zijn er na het experiment van Kuleshov ook recent onderzoeken gedaan naar de werking van het geheugen. Mijn werk heeft als doel een kunstwerk te zijn dat daar vragen over stelt. Het wil uitnodigen tot contact met jezelf, met je eigen geest. Je kunt jezelf verrassen door de combinaties die je kunt maken. Mijn uiteindelijke doel is kunstenaar zijn. Ik wil mijn werk exposeren, het liefst zo pretentius mogelijk. Daar streef ik naar. Fotografie is daarbij een middel. Of de foto betrouwbaar is als weergave van de werkelijkheid? Die werkelijkheid maken we zelf."

Kunstenaar zijn is heel mooi, maar je moet ook ergens van leven. Kun jij inkomen verwerven uit het maken van kunst en het uitgeven van je boeken?

"Om mijn tentoonstellingen en boeken te financieren, zoek ik naar een financie-

ringsmix. Het gaat dan om een mix van kunstfondsen en 'aandelen', gekocht door bekenden uit mijn netwerk. Een vorm van crowdfunding. De eerste twee boeken zijn op deze manier tot stand gekomen. Daarnaast werk ik ook in opdracht. Ik heb een aantal opdrachtgevers waar ik met veel plezier voor werk. Destijds, toen ik net was afgestudeerd, nam het werken in opdracht me te veel in beslag. Daar heb ik nu een balans in gevonden. Het hoeft absoluut geen kunst te zijn, maar ook werk dat ik in opdracht maak, moet aan een hoge standaard voldoen. Ik fotografeer waar de opdrachtgever om vraagt, maar voor mij is het ook belangrijk dat wat ik in opdracht maak echte 'Johan Nieuwenhuize's' zijn. Dat ik mezelf er in herken en kwijt kan." ←

www.johannieuwenhuize.nl

‘Dorpsfotograaf’ behoort tot Europese top 10

GUIDO PELGRIM

[tekst] Carolien Tesselhof

Een internationaal gelauwerd dorpsfotograaf is misschien wel de beste omschrijving voor Guido Pelgrim. De fotograaf won al zo’n dertig nationale en internationale awards, maar in zijn woonplaats Terborg is hij ook nog steeds degene bij wie je naar binnen stapt als je een nieuwe pasfoto nodig hebt. Ieder portret is eigen, vanaf de eerste schets tot en met de postproductie en het afdrukken, zijn signatuur is onmiskenbaar.

In een doorlopende straat in het Achterhoekse Terborg bevindt zich de winkel, of beter gezegd de studio van Guido Pelgrim Fotografie. In zijn etalage prijken geen standaard familieportretten, maar eigenzinnige portretten; sommigen zijn rauw, anderen wat meer richting de kunstkant. “De pasfoto’s zijn eigenlijk vaak de binnenkomer voor de particulier. Ze hebben mijn etalage dan gezien, maar vinden het allemaal misschien wat kunstzinnig. Als ze dan binnenkomen voor een pasfoto, worden ze vaak enthousiast. Ze komen erachter dat we eigenlijk hele normale mensen zijn”, lacht Pelgrim.

Sinds oktober 2008 runt Pelgrim zijn eigen studio. Daarvoor was hij werkzaam in dezelfde zaak, toen nog onder de naam Nol Kieft. “Ik was een jaar of elf toen ik voor het eerst met een camera in de weer was. Bij Nol Kieft kocht ik altijd mijn rolletjes en liet ik afdrukken maken. Van het een kwam het ander en zo kwam ik bij hem te werken.”

In eerste instantie heeft Pelgrim nog niet de gedachte om fotograaf te worden. “Ik heb een opleiding gedaan om meubels te ontwerpen en te maken.” Door zijn werk bij Nol Kieft besluit hij de Fotovakschool te gaan volgen en zich helemaal op de fotografie te richten. “De planning was om in januari 2009 de zaak over te nemen,

maar helaas overleed Nol in oktober het jaar ervoor. Mijn vrouw was destijds hoogzwanger, maar we besloten niet te wachten tot januari en meteen van start te gaan.” Het duurde niet lang voor ze personeel in dienst namen. “Als mensen een keer voor een dichte deur komen, komen ze niet meer terug. Je moet dus zorgen dat je altijd open bent.”

Pelgrim maakte de zaak snel eigen. Waar het voorheen nog de functie had dat je er een rolletje kon halen, af kon laten drukken en ook apparatuur kon kopen, werd de winkel steeds meer een studio. Niet veel later betrok Pelgrim het naastgelegen pand, gewoonweg omdat ze uit hun jasje groeiden. “We drukken veel zelf af. Als er dan iemand voor een shoot kwam, moesten we alles weer opruimen omdat we voor het afdrukken en inlijsten de studio gebruikten. We zijn inmiddels geen winkel meer.” Een paar grootformaat printers, snijtafels bezaaid met fotomateriaal en de diverse lijsten die er staan, getuigen ervan dat Pelgrim volop werk heeft. “Ik ben ook altijd op zoek naar nieuwe materialen om op af te drukken of nieuwe manieren om in te lijsten.”

PROFESSIONELE AANPAK

De klandizie van Pelgrim bestaat hoofdzakelijk uit de zakelijke markt. “Op de

woensdag- en vrijdagmiddag en op zaterdag komen vooral de families over de vloer, de rest van de week is zakelijke fotografie, voornamelijk portretten.” Voor ieder zakelijk portret maakt Pelgrim een schets. “Laatst had ik een bedrijf waar ik zo’n twintig mensen voor moest fotograferen. Ik wil dan eerst wat meer informatie over de personen die ik ga fotograferen. Voor ieder portret maak ik vervolgens een afzonderlijke schets”, vertelt hij terwijl hij op z’n telefoon foto’s van de schetsen laat zien. Ze hebben wat weg van kindertekeningen, maar als je ze naast de uiteindelijke foto houdt, is het onmiskenbaar welke schets bij elke foto hoort. “Ik teken ook de lichtopstelling precies uit. Als ik vervolgens aan de slag ga, zijn we vaak wel met een man of vijf in de studio. Iedereen heeft een eigen functie. Sinds kort hebben we ook iemand in dienst die zich vooral bezighoudt met de social media en met filmpjes maken. We doen dit vooral om te laten zien wat we doen. Het is iets waar je niet meer omheen kunt. Wat er direct uit voortkomt, is natuurlijk niet te meten.”

Omdat Pelgrim inmiddels een hele rits prijzen op naam heeft geschreven, pakt de media lang niet meer ieder bericht op. “Zo plaatst de *Gelderlander* bijvoorbeeld niet vaak meer een bericht als we een

© Guido Pelgrim

© Guido Pelgrim

© Guido Pelgrim

“VOOR IEDER PORTRET MAAK IK EEN AFZONDERLIJKE SCHETS”

© Guido Pelgrim

“IK GEEF EEN HEEL DUIDELIJK ADVIES EN DRUK EIGENLIJK NIET AF OP MATERIAAL DAT IK NIET BIJ DE FOTO OF BIJ DE STIJL VAN DE MENSEN VIND PASSEN”

prijs hebben gewonnen. Toen ze echter zagen dat een filmpje van de ‘making off’ van mijn zelfportret waarmee ik bij de MPN een Zilver Award won meer dan 20.000 keer was bekeken, pakten zij het ook op“, schetst hij de invloed die social media kan hebben.

DORPSFOTOGRAAF

Even terug naar ‘dorpsfotograaf’ Pelgrim. De voetbalclub, de carnavalsvereniging, het verzorgingshuis, overal zijn Pelgrims beelden te vinden. “Ieder jaar maak ik foto’s van de kinderen van een carnavalsvereniging in Silvolde. We maken er dan een leuke middag in de studio van.” Terborg organiseert ieder jaar een internationaal jeugdtoernooi waar de grootste clubs van de wereld aan deelnemen. “Hiervoor heb ik jaarlijks een klus waarbij ik jonge voetballertjes in oversized shirts en besmeurd met modder op de

foto zet. Deze foto’s worden op megagroot formaat afgedrukt en hangen zowel langs de lijn voor het publiek als in de businesstent voor zakenrelaties. Doel hiervan is een creatieve reclameuiting en iets terug doen voor de omgeving van mijn klanten.”

“Doordat de kinderen een leuke middag hebben in de studio komen ze hier later ook vaak met hun ouders weer terug om meer foto’s te maken. Daarnaast ga ik af en toe naar het verzorgingshuis. Daar zijn mensen die niet meer hier kunnen komen, maar die wel een nieuwe pasfoto nodig hebben. Dat is dan ook de functie die je hebt als dorpsfotograaf.”

Waar hij in het verleden veel bruiloften fotografeerde, is dat nu een stuk minder geworden. “In die branche heeft een verandering plaats gevonden. Mensen trouwen later en hebben vaak al kinderen. Dan hebben ze de belangrijkste dag uit

hun leven al gehad en daarmee veranderen ook de budgetten. Ik heb daarom een nieuw pakket ontwikkeld. Mensen kunnen me nog steeds inhuren voor de hele dag, maar het is ook mogelijk om tegen een aantrekkelijk tarief op de dag zelf in de studio langs te komen en daar een aantal mooie beelden te laten maken. Daar maak ik dan ook een klein boekje van en vaak een grote afdruk voor aan de muur. Iedereen loopt tegenwoordig te fotograferen met een mobieltje of een camera. Ze hebben vaak foto’s genoeg om zelf een boek te maken van de dag, alleen voor de echte reportagefoto’s hebben ze mij nog nodig.”

AFDrukKEN

De bestanden aan de bedrijven worden veelal digitaal aangeleverd. Voor particulieren doet Pelgrim veel printwerk zelf. “Alles op fotopapier of canvas doe ik

hier in de studio. Voor ander materiaal heb ik goede afspraken met een vaklab." Hij vervolgt: "Voor de bestellingen van de particulieren laat ik ze wel altijd in de studio komen. Ze krijgen van mij dan een meetlintje mee naar huis om te kijken hoe groot ze iets aan de muur willen hebben. Ook vraag ik ze altijd een foto van hun interieur mee te nemen. Het materiaal dat ze kiezen moet daar wel in passen. Ik geef daarin een heel duidelijk advies en druk eigenlijk niet af op materiaal dat ik niet bij de foto of bij de stijl van de mensen vind passen. Het is toch het eindproduct dat bij de mensen aan de muur hangt waar je uiteindelijk op wordt afgerekend."

Dat Pelgrim heer en meester is in het afdrukken van beelden op het juiste materiaal heeft hij al meerdere malen bewezen. Als lid van MPN (Master Photographers Network) doet hij regelmatig mee aan de

fotoprijzen die de vereniging organiseert. Een jury en collega-fotografen beoordelen tijdens deze wedstrijden het afgedrukte ingezonden werk. Pelgrim sleepte al meerdere Goud en Zilver Awards in de wacht. Opvallend is dat hij zowel nationaal als internationaal de meeste prijzen heeft gewonnen met portretten van kinderen. "Mijn eigen kinderen moeten er vaak aan geloven als het gaat om inzendingen voor wedstrijden. Het voordeel daarvan is dat ik die beelden altijd kan gebruiken zonder dat ik daar toestemming voor nodig heb. Mijn kinderen vinden het alleen maar leuk, het is vaak zelfs een strijd wie er op de foto mag." De wedstrijden buit Pelgrim altijd uit als reclametool. "Als je awards wint dan schept dat iets van vertrouwen." Toch heeft hij aan werk geen gebrek. "Ik fotografeer ook altijd bij de business club en mijn werk is verkrijgbaar

via de kunstuitleen. Allemaal manieren om jezelf in de kijker te spelen. Je moet hierin wel je nek uit durven steken."

Doordat Pelgrim inmiddels ook Europees is gekwalificeerd, eindigde dit jaar in de top tien van de beste Europese fotografen, krijgt hij ook opdrachten vanuit het buitenland. Verder is hij druk met het maken van een serie eigen werk. Wat het precies is, wil hij niet zeggen, maar het is iets waarmee hij zijn nek uitsteekt. "Maar ik zeg niks, want dan heeft een ander het morgen ook." Er zit niks anders op dan de site van Pelgrim, die overigens ook binnenkort wordt vernieuwd, komend jaar goed in te gaten te houden. ←

www.guidopelgrim.nl

© Guido Pelgrim

Snelheidsmonster(tje) SONY A6300

[tekst en fotografie] Jan Paul Mioulet

De Sony A6300 lijkt als twee druppels water op de A6000, maar schijn bedriegt. De A6300 is de eerste camera met een elektronische zoeker die ook bij snelle series precies laat zien wat je schiet. Samen met een verbeterd AF-systeem en uitgebreide videomogelijkheden maakt dat de A6300 tot een bijzonder toestel.

De A6300 is de nieuwe grote broer van de immens populaire A6000, volgens Sony de best verkopende camera in zijn prijsklasse. De combinatie van compacte afmetingen, een uitstekende 24 megapixel sensor en snelle autofocus voor relatief weinig geld bleek een goed concept. De A6300 is op zo veel punten verbeterd dat ze elkaar niet opvolgen, maar aanvullen. Die verbeteringen vinden we vooral onderhuids. Qua uiterlijk en afmetingen zijn ze vrijwel niet van elkaar te onderscheiden. Toch heeft Sony kans gezien om de body te versterken en de afdichting te verbeteren. De zoeker is ook opgewaard. Eindelijk heeft Sony, na het verdwijnen van de NEX-7, weer een spiegellose APS-C camera met een ruime zoeker met hoge resolutie. De zoeker heeft 2,36 miljoen beeldpunten en het beeld wordt 120 keer per seconde ververst. De zoeker is een grote stap vooruit ten opzichte van de wat claustrofobische en minder gedetailleerde zoeker van de A6000, al is hij nog niet zo mooi als die van de A7-serie. De sensor is een 24 megapixel model, net als de A6000, maar het is wel een hele nieuwe sensor met koperen bedrading. Dit zorgt samen met de BIONZ X processor voor een snellere datadoorvoer. En dat zorgt weer voor nieuwe mogelijkheden.

HIGH SPEED

De A6300 is Sony's beste camera als het gaat om actiefotografie. Serieopnames kunnen worden gemaakt met elf beelden

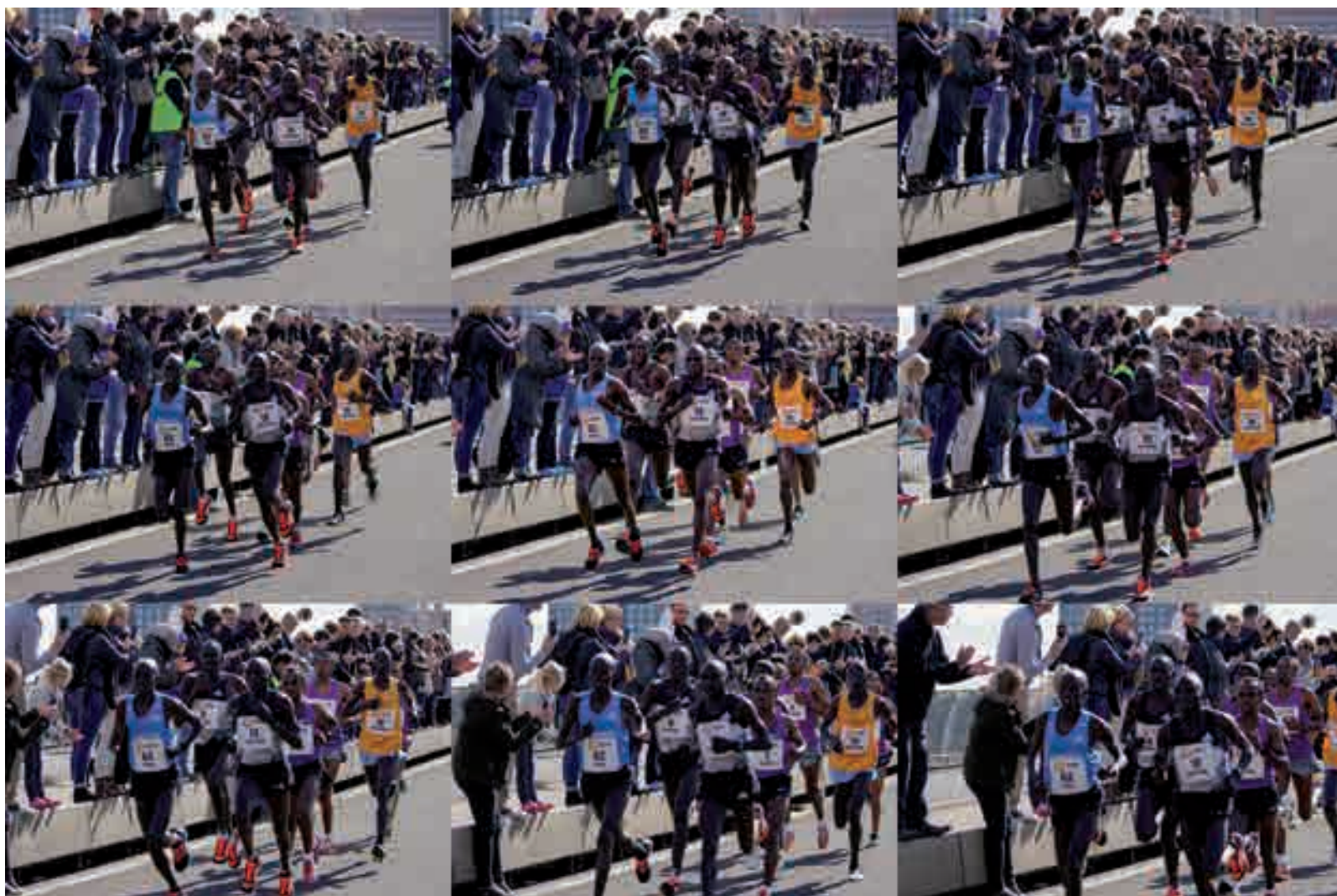
per seconde in de High+mode. Ietsje minder snel is de gewone High-mode met acht beelden per seconde. De camera kan bij deze snelheid wel de zoeker na ieder beeld verversen. Samen met een minimale black-out tijd van de zoeker zorgt dat ervoor dat je met de A6300 snelbewegende onderwerpen probleemloos kunt tracken. En dat is een primeur voor camera's met een elektronische zoeker. Ook het autofocusstelsel is aangepast om van de A6300 een ultieme budget-sportcamera te maken. Het autofocusstelsel beschikt over 425 fase-detectiepunten die doorlopen tot aan de randen van het beeld, 169 extra contrastdetectiepunten, Sony's 4D Focus systeem dat in de A6000 werd geïntroduceerd en de mogelijkheid om het actieve AF-punt te omringen met extra punten die helpen om het onderwerp te volgen. Als bonus kan het hele AF-systeem, dus inclusief alle fase-detectiepunten, ook met Sony objectieven met A-vatting worden gebruikt. In de praktijk doet de autofocus zijn werk inderdaad uitstekend en is het volgen van bewegende onderwerpen net zo eenvoudig als bij de betere spiegelreflexcamera's. Dat maakt de A6300 natuurlijk nog niet tot een concurrent van de 1DX of D5. Na een serie van zo'n twintig RAW+JPEG-opnames neemt de camera bijvoorbeeld een behoorlijke pauze om de beelden weg te schrijven. Begin dus niet te vroeg met schieten, anders is de buffer vol als de actie op zijn hoogtepunt is.

4K VIDEO

De snellere verwerking van data door de sensor zorgt ervoor dat de A6300 ook beschikt over 4K video bij 100 mbps in XAVC-S. De camera gebruikt vrijwel de hele breedte van de sensor en gebruikt de extra pixels van de 6K sensor om een kwalitatief goed 4K beeld uit te rekenen. Andere geavanceerde functies die de A6300 leent van de A7-serie zijn S-log2 en 3 met de Gamma Display Assist. Die laatste zorgt er via een LUT voor dat de zoeker niet de opgenomen vlakke beelden weergeeft, maar beelden zoals die er verwerkt uit kunnen zien. Slowmotion opnamen kan met 120 beelden per seconde in Full HD. De kwaliteit in 4K is prachtig. En uiteraard is Full HD minder goed, maar het kwaliteitsverschil tussen 4K en Full HD is bij de A6300 groter dan je op grond van het verschil in resolutie zou verwachten, dat zie je ook terug in de slowmotion opnames. Het is dus beter om met de A6300 alles in 4K te filmen en de beelden zelf in de nabewerking om te zetten naar Full HD als dat alles is wat je nodig hebt.

PLUSSEN EN MINNEN

De A6300 is een camera met hele geavanceerde mogelijkheden. Daarom is het jammer dat hij een aantal zaken mist die hem helemaal af zouden maken. Zo beschikt de A6300 wel over een microfoon-ingang, maar niet over een koptelefoon-uitgang. Ja, je kunt dus wel geluid opnemen met een externe microfoon, maar je

Zo ziet dat er uit, acht beelden per seconde. De kopgroep op de Erasmusbrug tijdens de marathon van Rotterdam. Canon 70-200 f/2.8 met 1.4x convertor en Metabones 3 adapter. ISO 200, 1/1250e sec, f/4.0.

kunt dat niet monitoren om te horen of de instellingen wel goed zijn. Sony heeft de wijze waarop je de autofocuspunten kan kiezen heel slim gewijzigd. Voorheen moest je op een customknop drukken om daarna het achterste instelwiel te kunnen gebruiken voor het kiezen van het autofocuspunt. Nu kun je met de centrale knop tussen dat instelwiel schakelen tussen het selecteren van het autofocuspunt en de overige instellingen. Laat je hem op dat eerste staan, dan kun je altijd direct je autofocuspunt instellen. Dat gaat sneller, maar een aparte joystick of, liever nog, een touchscreen zou dat proces nog sneller maken en recht doen aan de mogelijkheden van de camera. En om de camera echt met de grote jongens mee te kunnen laten doen, moet er toch eigenlijk ook een voorste instelwiel op zitten. Dan kun je veel gemakkelijker diafragma en sluitertijd of één van die twee plus belichtingscorrectie regelen. Nu kan dat alleen met de instelwielen boven- en achterop de camera, en voor beide heb je maar één duim beschikbaar. Daarbij wil je dan één van die wielen eigenlijk ook nog gebruiken voor de autofocus.

De A6300 is een prima camera voor reportages dankzij de compacte afmetingen, hoge resolutie en het dynamisch bereik. Sony W 16-70mm F4 OSS, ISO 400, 1/160e sec, f/5.0.

De Sony A6300 is zo goed dat je eigenlijk zou willen dat hij nog beter was, maar ook zonder koptelefoonaansluiting, touchscreen en extra instelwiel is de A6300 een bijzonder goede camera. De sensor is uitstekend, een van de beste die er in APS-C is: details in overvloed,

goede hoge ISO's en een groot dynamisch bereik. De autofocus is zo goed dat de camera bruikbaar is voor sport- of natuurfotografie, voor wie dat er af en toe bij wil of moet doen. En voor de prijs die Sony er voor vraagt, vind je niets dat sneller of beter is in dit segment. ←

Goed van hoek tot hoek

DE NIEUWE SONY OBJECTIEVEN

[tekst en fotografie] Jan Paul Mioulet

Sony heeft in drie jaar tijd zes body's uitgebracht voor hun nieuwe full-frame camerasysteem, maar een systeem is geen systeem zonder een uitgebreide keus aan objectieven. Met de nieuwe Sony FE 24-70 F2.8 GM en FE 90mm F2.8 Macro zijn er eindelijk een professionele standaardzoom en een macro.

Een argument om voor een spiegellose systeemcamera te kiezen, is de compactheid van de body's die het gevolg is van het weglaten van het spiegelhuis en de bijbehorende pentaprisma zoeker. De eerste zooms die beschikbaar kwamen voor Sony's FE-systeem hadden mede daarom een lichtsterkte van f/4. Zo bleven ze redelijk klein, licht en enigszins betaalbaar. Een goede keus voor een nieuw camerasysteem. Professionele fotografen verlangen echter meer. Met goede prestaties bij hoge ISO-waarden is f/2.8 niet meer zo hard nodig als een aantal jaren terug, maar die ene stop extra levert wel een mooiere achtergrondonscherpte op. Daar kun je je als professional mee onderscheiden. Een hogere lichtsterkte zorgt er ook voor dat de autofocus bij weinig licht zijn werk goed blijft doen. Soms maakt die ene stop net het verschil tussen een opname met de juiste sluitertijd of eentje die iets te donker is of te veel bewegingsonscherpte heeft.

G MASTER

Sony probeert goed in te spelen op de wensen uit de markt. De introductie van de nieuwe Sony GM objectieven is daar het gevolg van. De eerste drie zijn de objectieven die veel fotografen bovenaan hun verlanglijstje hadden staan: de 24-70 f/2.8 standaardzoom, een 85 f/1.4 teleob-

Op korte instelafstanden is het brandpunt van de Sony 24-70 GM wat langer dan bij bijvoorbeeld de Canon 24-70. Dat maakt het objectief beter geschikt voor portretten.

jectief dat ideaal is voor portretten en een 70-200 f/2.8 telezoom die ook nog kan worden voorzien van een 1.4x en 2x teleconvertoer.

Het zijn objectieven in de überklasse: groot, zwaar en duur. Vergeet compactheid. Bij deze objectieven draait het om twee dingen: optische prestaties en degelijkheid. De 24-70mm is 88mm dik en maar liefst 136mm lang. Korter dan de Nikon tegenhanger, die wel ingebouwde beeldstabilisatie heeft, maar flink langer dan de Canon 24-70mm f/2.8. Het gewicht is 886 gram. De 24-70 GM beschikt niet over beeldstabilisatie, maar is wel gestabiliseerd op een A7-body van de tweede generatie. Uiteraard is het objectief voorzien van bescherming tegen stof en water. Een Direct Drive SSM motor zorgt voor snelle en precieze autofocus en een 9-bladig diafragma. De optische kwaliteit is fantastisch. Dit is het eerste standaardzoomobjectief met een E-vatting dat in de groothoekstand al bij volle opening van hoek tot hoek scherp is. De 24-70 f/4 en 16-70 f/4 Sony Zeiss objectieven moeten tot zeker f/8 worden gediefragmeerd voor de uiterste hoeken scherp zijn. Dat hoeft niet bij de GM. Zowel de scherpte als het contrast liggen over het hele zoombereik wat hoger dan bij de minder lichtsterke 24-70. Zonder correcties is er vooral in de groothoek-

Een stadsgezichtje met de Sony 24-70 F2.8 GM, hoge scherpte van hoek tot hoek, zelfs bij volle opening.

stand wat chromatische aberratie zichtbaar in de hoeken in de vorm van paarse randjes. In Lightroom of met de automatische correctie in de camera aan verdwijnen die vrijwel volledig en levert de 24-70 GM een heel zuiver beeld, zelfs op de 42 megapixel A7R II.

AANPASSEN OF OVERSTAPPEN?

Tot nu toe waren A7-fotografen die een f/2.8 24-70 nodig hadden, aangewezen op aangepaste spiegelreflex objectieven, hetzij de Sony A-vatting versie of eentje

met een Canon of Nikon bajonet met adapter. Met de komst van de 24-70 G Master rijst de vraag: aanpassen of overstappen? Vergelijken we de nieuwe 24-70 GM met de uitstekende Canon 24-70mm f/2.8 L II dan ontloopt de scherpte van beide objectieven elkaar niet zo veel. De 24-70 GM heeft iets minder chromatische aberratie en oogt wat schoner. Sony claimt dat de G Master objectieven ook geschikt zijn voor toekomstige sensoren met een hoge resolutie en kijkend naar de resultaten op de huidige 42 megapixel

De Sony 90mm F2.8 Macro OSS is perfect op korte afstanden. Op f/5.0 is de wijzerplaat vlijmscherp en het bokeh in de achtergrond fraai. ISO 200, 1/15e sec, f/5.0.

camera's klinkt dat geloofwaardig. Waar een duidelijk verschil zit tussen beide objectieven is op het gebied van de autofocus. De Canon laat zich meer horen en werkt – op een Sony camera – een fractie trager dan de lineaire autofocusmotor van de Sony. Vrijwel geluidloos schuift de scherpstelgroep snel en precies heen en weer. Ook is de Sony 24-70 beter als portretlens. Veel zoomobjectieven halen hun langste zoomstand alleen op oneindig en is de brandpuntsafstand wat korter als er dichtbij wordt ingesteld. Dit is duidelijk zichtbaar wanneer we de Sony naast de Canon zetten voor een portretfoto. De Canon geeft duidelijk meer beeld, wat in dit geval geen goede zaak is. 70mm is niet lang voor een portretje en als het objectief dat dan ook nog eens niet haalt, krijg je snel behoefte aan een 85mm. Met de Sony zal je dat minder snel hebben.

Een laatste verschil tussen beide objectieven is dat de 24-70 G Master volledig gebruik maakt van alle autofocusmogelijkheden van de camera. Portretten met autofocus op het oog zijn wel mogelijk

met de Sony en niet met het Canon objectief. De verschillen tussen beide objectieven zitten dus vooral in de functionaliteit.

MACRO

De Sony 90mm F2.8 Macro G OSS is een macro objectief dat op zijn kortste instelafstand – 0,28m. – een vergrotingsmaatstaf haalt van 1:1. Het objectief is 79x130mm groot, weegt 600 gram en is voorzien van OSS, optische beeldstabilisatie. Op body's van de tweede generatie werken de stabilisatie van het objectief en de camera samen voor een optimaal resultaat. Het objectief heeft een keuzeschakelaar om het bereik van de scherpstelling te beperken. Wie liever handmatig scherpstelt, hoeft enkel de scherpstelring naar zich toe te halen om te wisselen van AF naar MF. De optische kwaliteit is vrijwel perfect. Het objectief heeft een klein beetje vertekening en een beetje lichtafval bij volle opening. Beide laten zich gemakkelijk corrigeren, en met de correcties in de camera op 'auto' zal je er nooit iets van zien. Chromati-

sche aberraties zijn er nauwelijks en het bokeh is mooi, mede dankzij een diafragma met negen lamellen. Al bij volle opening is de scherpste over het hele beeld hoog. De beste kwaliteit wordt bereikt bij f/5.6. Eén of twee stops extra diafragmen kan best als dat nodig is voor de extra scherptediepte, maar daarna neemt de beeldkwaliteit snel af. f/16 is nog net acceptabel, f/22 niet meer.

PRIJSKAARTJE

Met de f/2.8 zooms, een 90mm macro en een 85mm f/1.4 objectief voor portretwerk heeft Sony een aantal objectieven op de markt gebracht die tot de standaard uitrusting van veel fotografen behoren. Degelijkheid en optische kwaliteit zijn absoluut op een professioneel niveau en de geteste objectieven kunnen zich meten met de beste. Dat geldt helaas ook voor het prijskaartje. De 90mm macro en 24-70 f/2.8 GM zijn flink wat duurder dan vergelijkbare objectieven van concurrerende merken. Kennelijk is dat de prijs die je moet betalen om het maximale uit een A7 te kunnen halen. ←

Vergroot uw wereld, verander het perspectief met de Canon EOS 5D Mark III

TOT
€300
CANON
TEGOED

come

and

see

Canon

Koop deze zomer een Canon-actieproduct en
upgrade uw camera met het Canon-tegoed.

Bekijk alle Canon-actieproducten op www.fotokonijnenberg.nl/pf-canon

Specialist in foto & video

Blijf via onze website op de hoogte van de nieuwste producten, acties en cursussen. Of breng een bezoek aan Foto Konijnenberg in Den Ham of Turnhout.

FOTO KONIJNENBERG
Kenners Kiezen Konijnenberg

Winnaar van de TIPA-Awards

“Best Photo Lab Worldwide”

Geselecteerd door redacteurs van 28 toonaangevende, internationale fotomagazines

Alle prijzen zijn incl. btw en excl. verzendkosten. Alle rechten, veranderingen en fouten zijn voorbehouden. Ruimte: ©living4media/Annette & Christian. Getoonde werk: "Moraine Lake - Banff Nationalpark Canada" is verkrijgbaar op WhiteWall.com. AVENSO GmbH, Ernst-Reuter-Platz 2, 10587 Berlin, Duitsland

**Maak niet alleen foto's. Toon ze ook.
In galeriekwaliteit.**

70 keer testwinnaar. Made in Germany. Galeriekwaliteit waarop 21.500 professionele fotografen vertrouwen. Ontdek ons nu op WhiteWall.com

WhiteWall.com

 WHITE WALL

20%
tegoedbon

Code: **WW16PF5**

Geldig t/m 31.08.2016
Alleen geldig voor nieuwe klanten
Eénmalig inwisselbaar, kan niet
gecombineerd worden.

DE GADGET VAN FRANK JORDAN

Precisie statiefkop voor Macrofotografie

[tekst] Jeroen Jazet

Macrofotograaf Frank Jordan uit Dordrecht gebruikt sinds kort de nieuwe Benro MP-80 statiefkop voor al zijn macrobeelden en stackings. Doordat je de camera met deze kop in twee richtingen per millimeter kunt verschuiven, is er geen vlinder meer die hij niet scherp krijgt.

De Benro Mp-80 is over twee assen heel precies te verstellen.

De MP-80 is niet bedoeld voor het snelle werk. Geen balhoofd of 3-weg kop, maar drie degelijke knoppen en een uitgebreide schaalverdeling waarmee je precisieverstellingen kunt doen. "De Benro MP-80 is de eerste statiefkop waar je geen losse macrolede bij hoeft aan te schaffen", legt Jordan uit. "Het is een complete systeemkop. Met de ene draaiknop kun je 12 millimeter naar beide zijanten shiften. Dat lijkt weinig, maar in de macrofotografie is dit een behoorlijk grote afstand. Het kan het verschil betekenen tussen een rommelige of strakke compositie. Ook kun je door iets naar de zijkant te bewegen een rustigere achtergrond krijgen", legt hij uit. "Het grootste voordeel is echter dat ik mijn statief niet twee centimeter naar rechts hoeft te verplaatsen. Daar gaat in de macrofotografie veel tijd en moeite in zitten, alles verandert op de vierkante millimeter. De kop levert naast gemak dus ook veel tijds winst op."

GEÏNTEGREERD

Een tweede draaiknop zorgt ervoor dat de camera millimeter voor millimeter naar voren en achteren beweegt, in totaal 2,65 centimeter. "Het tandwiel is in de kop geïntegreerd", vertelt Jordan, die in het dagelijks leven bij vakhandel Kamera-Express werkt. "Dat is essentieel voor precies scherpstellen." Ook voor het maken van een stack – meerdere scherpstelpunten gecombineerd – is het de oplossing. "Ik kan nu een stack van meerdere foto's maken door steeds een kleine draai te geven aan de slede van de MP-80. Je ziet door de goede schaalverdeling precies wat je doet."

In de statiefkop zit de Arca Swiss slede, die de laatste jaren steeds meer de standaard wordt. Je kunt de slede onder de camera laten zitten en ook op andere koppen en accessoires gebruiken die hetzelfde systeem hebben. Grote merken als Manfrotto en Gitzo stappen steeds vaker over op het Arca Swiss quick release systeem.

DAUW

Jordan gebruikt zijn Benro MP-80 standaard voor alle macrofoto's die hij maakt. In de zomermaanden is hij vaak te vinden op plaatsen waar vlinders zich ophouden, zoals Hongarije, Italië en Frankrijk. "s 'Ochtends vroeg heb je de meeste kans op

Een vlinder in de dauw, gefotografeerd met de Benro Mp-80. Foto: Frank Jordan.

rustige vlinders", legt hij uit. "Zo maakte ik laatst in Hongarije een prachtige plaat van een vlinder met dauw over hem heen. Omdat de vlinder in hoge vegetatie zat, kwam alles heel precies en was ik blij dat ik het statief niet hoefde te verplaatsen. Voor hetzelfde geld vliegt de vlinder een takje verder, nu bleef hij argeloos model staan. ←

www.vlindersfotograferen.nl

"DE MP-80 LEVERT NAAST GEMAK OOK VEEL TIJDSWINST OP"

LICHT OP
LOCATIE

Borre Akkerdijk is een modeontwerper die kleding volstopt met technologie als Wi-Fi hotspots en luchtzuivering. Hij wilde het pak liever niet zelf aantrekken, dus daar kwam een figurant voor. Op het dak lag water, en dan ligt één ding voor de hand: springen! Op de flitser zit een Beautydish. Omdat die wat wind vangt, is het statief verzwaard met een stoeptegel. Hoek: 45 graden, links van voren. Achter, aan dezelfde kant, staat een flitser als haarlicht. Doomernik is niet helemaal tevreden met de gezichtsuitdrukking, maar door de actie en entourage valt dat minder op dan bij een klassiek portret. © Merlijn Doomernik

Het speelkwartiergevoel

MERLIJN DOOMERNIK

[tekst] Pieter van Leeuwen

“Als je een fotosessie leuk maakt, worden de foto’s dat ook. En leuk wordt leuker met dramatisch licht”, aldus portretfotograaf Merlijn Doomernik.

Merlijn Doomernik (1975) studeerde ooit Fotografie aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, werd fotoredacteur, sprong van zijn bureaustoel en werd alsnog fotograaf. Hij fotografeert voor onder meer het *NRC*, *Trouwen* en *Het Parool* en is ondertussen een oude rot in het vak. Zijn specialisatie is het geposeerde portret. Een van de weinige vormen van fotografie voor kranten waarin manipulatie is toegestaan. Denk daarbij aan manipulatie door regie en licht, niet aan knip- en plakwerk achter de computer. De analoge tijd duurde voor Doomernik tot 2006. Toen stapte hij over van rolfilm op een digitale achterwand.

Dat was het moment dat flitslicht een belangrijke toevoeging werd. Op Fujifilm NPZ zagen de kleurzwemen van kunstlicht er zeer acceptabel uit, met zijn digitale achterwand destijds niet. Het flitsen past in zijn stijl waarin dramatiek, avontuurlijke poses en een knipoog hoofdrollen spelen.

HUMOR

Humor speelt in veel van de foto’s van Doomernik een rol. Een aantal jaren geleden heeft hij samen met geestverwant Roger Cremers de *Gouden Grijs* in het leven geroepen, de prijs voor de grappigste foto. Respect speelt echter minstens een even grote rol. Doomernik wil niemand voor gek zetten, laat staan vernederen. Niet alleen omdat hij mensen door de jaren heen regelmatig terugziet voor de lens, maar vooral vanwege portretfotografenethiek. “Het is het mooiste als de geportretteerde zelf met een idee komt”, aldus Doomernik. “Gebeurt dat niet, en dat is vaak zo, dan verzinnen we het met zijn tweeën.” Is de geportretteerde niet zo vindingrijk, dan verzint Doomernik

het in zijn eentje en legt Doomernik hem of haar met verdeckte hints het idee in de mond. “Het is dan ineens niet meer zo’n hoge drempel om bijvoorbeeld op de kop in een sloot te gaan staan. Die portretten waarbij alles kan ontstaan, alleen in een goede verstandhouding tussen de twee partijen en bij de juiste sfeer: het speelkwartiergevoel. Niet iedere beroepsgroep voelt zich vrij. Het werkt beter met kunstenaars dan met bijvoorbeeld politici of managers.”

PROBLEEMOPLOSSER

Vragend naar zijn stijl antwoordt Doomernik dat hij problemen oplost. Een geestdodende situatie wordt boeiend gemaakt met speelsheid en balorigheid. Het past bij zijn karakter, en je profileert je het beste met de dingen die je van huis uit goed liggen. Op een goede foto vind je een witte muis; iets wat er niet hoort om zo de mensen te prikkelen. Bij het probleem oplossen, speelt licht ook een rol. Een saai kantoor kun je er aantrekkelijk mee maken. Het licht en alle andere techniek moeten van te voren al in orde

APPARATUUR

Merlijn Doomernik fotografeert vrijwel alles met een Phase One XF met een IQ 280 achterwand, en soms met een Canon. “De beeldkwaliteit van digitaal kleinbeeld is tegenwoordig prima, maar de camera’s zijn te licht en je kijkt door een te klein gaatje. Er zijn al een reeks Phase One’s gepasseerd, onder meer de P30 en p65. De p100 staat op het verlanglijstje.” Het flitslicht komt uit Profoto B1’s en B2’s. “De B1’s hebben de capaciteit, de B2’s zijn wat handiger door een klein aggregaat. De TTL-functie werkt met een Phase One niet, maar is ook niet nodig. Met TTL weet je niet wat het systeem doet. Handmatig doseren vanaf de camera werkt wel en is een uitkomst. Het hoofdlicht krijgt er een Beautydish, de Profoto Softlight, voor. Dan is het harde er net af zodat je iemands poriën niet ziet. Daar wordt een grid op gezet als het licht alleen plaatselijk mag werken en niet op de achtergrond mag vallen.”

“DE COMPUTER IS GEEN PROBLEEMOPLOSSER. IK GEBRUIK PHOTOSHOP ALLEEN OM KLEUREN EN TONEN CORRECT TE KRIJGEN”

Halina Reijn is in een museum vastgelegd. Er liep ook een filmploeg rond die haar volgde, en dat alles trok veel bekijks. Er was nauwelijks tijd voor overleg. Hij heeft haar tegen een muur laten leunen en dan weten acteurs hoe te poseren. Er staat een flitser met Beautydish op twee meter afstand rechts van haar. Een flitser van achteren zorgt voor de schaduw. Er is geen grid gebruikt want het licht moest overal komen. In deze opname zit geen aanwezig licht. © Merlijn Doomernik

Bij dit portret van Marc Marie Huibregts was er veel te weinig tijd voor de voorbereiding. "Ik heb hem op het randje met knipperende lichtjes erachter laten zitten. Ik had nauwelijks door waar de letters voor stonden", aldus Doomernik. Er staat een flitser met Beautydish. Rechtsachter staat een spot met grid. Het vignet ontstaat door het flitslicht. © Merlijn Doomernik

zijn. Geschuif en gedoe met camera's en lampen tijdens een sessie werkt desastreus. Dat leidt zowel de fotograaf als de gefotografeerde af, en het schept bij de laatste geen vertrouwen. Soms wordt van te voren met de zelfontspanner getest. Is daar geen tijd voor, dan kan hij terugvallen op een zee van ervaring en routine. Staat het licht nog niet goed, dan neemt hij een niet optimaal uitgelichte foto op de koop toe. De lichtopstelling is vaak hetzelfde. Een flitser op 45 graden van voren en één op 45 graden van achter aan dezelfde kant voor een haarlicht. Die tweede flitser gaat nooit over de as. Soms komt er een derde bij om onder donkere omstandigheden een achtergrond uit te lichten. Soms dwingen de ruimte, het aanwezige licht of groepsportretten tot andere opstellingen. "Je kunt een flitser niet altijd neerzetten waar je wilt. Als er veel aanwezig licht is, wordt op smaak bepaald hoe sterk dat in de achtergrond mag meespelen. Dat wordt simpel afgeregeld door de sluitertijd ruimer of krapper te nemen." Meestal heeft Doomernik één persoon voor de lens, maar als het een keer om een groepsportret gaat, dan wordt het hoofdlucht vervangen door meerdere flitsers. Die worden zo opgesteld dat je geen lichtverloop van links naar rechts krijgt. "De computer is geen probleemoplosser. Ik gebruik Photoshop alleen om kleuren en tonen correct te krijgen." ←

www.doomernik.com

Het flitslicht op deze foto is voor Doomernik ongewoon. Meestal zie je het flitslicht nadrukkelijk, hier werkt het verborgen en oogt het natuurlijk. Jeanine Hennis Plasschaert's gezicht is via de spiegel subtiel aangelicht door een flitser met paraplu. Functie van de flits: nadruk op het gezicht leggen en kleurzwemen voorkomen.

Doomernik was gevraagd om een foto te maken in een serie over bewindslieden tijdens hun voorbereiding op de troonrede. Hij wilde Jeanine Hennis Plasschaert vragen haar lippen te stiftten, maar durfde het niet te vragen. Hij liet haar in eerste instantie haar hoed schikken, maar daar waren ze beiden niet tevreden over. Toen kwam ze zelf met het idee. Haar PR vrouw vond het prima. Desondanks twijfelden ze bij de krant of ze het wel konden maken deze foto te plaatsen. Gelukkig is dat wel gebeurd.

© Merlijn Doomernik

Altijd en overal op de hoogte van het laatste nieuws uit uw vakgebied?

Voor u ligt het vakblad Pf. Een prachtig vakblad vol met vaktechnische informatie en beeld, samengesteld door een betrokken en onafhankelijke redactie. Maar weet u dat wij ook nog een nieuwsbrief versturen? En we een website en facebookpagina hebben waar wij de laatste updates uit uw vakgebied met u delen?

Ga naar www.pf.nl en schrijf u in, meld u aan en like ons!

Dan ontvangt u altijd en overal het laatste nieuws!

De probleemoplosser RICO PLOEG

© Rico Ploeg

[tekst] Carolien Tesselhof

Hij viert dit jaar zijn zilveren jubileum in de reclamefotografie. Rico Ploeg heeft talloze grote merken in zijn portfolio staan, maar nog iedere dag gaat hij vol passie aan de slag. Nieuwe ontwikkelingen in het vak maken hem enthousiast: "Door CGI ben je als fotograaf in staat dingen te maken die je met alleen een camera niet kunt maken. Daar kun je echt fantastische dingen mee", vertelt Ploeg enthousiast.

Rico Ploeg (48) was drieëntwintig toen hij begon met reclamefotografie. "Ik vond dat toen al het leukste wat er was. Ik zat destijds op de Academie voor Fotografie in Den Haag. Onder de studenten was reclamefotografie een beetje een viezig woord, het was *not done*, maar ik vond het geweldig. Tijdens mijn studie leerde ik heel veel over de technische kant van de fotografie, voor een reclamefotograaf is dat enorm belangrijk."

Pas zo'n tien jaar na de opleiding kon Ploeg zeggen dat hij een echt goed lopende studio had. "Je komt op een gegeven moment een beetje op een dood punt, maar juist dan moet je doorzetten. Dat doet lang niet iedereen. Ik realiseer me dat het best bijzonder is dat het is gelukt. Uit mijn jaar weet ik dat er nog maar weinig mensen

zijn die kunnen leven van fotografie."

"Ik ging met mijn geprinte portfolio langs bij mogelijke opdrachtgevers. Dat is toch lastig, 'koude acquisitie'. Een art director kiest vaak voor iemand waar hij al vaker mee heeft gewerkt, diegene zit nog in zijn gedachten." Voor Ploeg kwam de ommekeer toen hij een opdracht kreeg voor TBWA, het bureau dat onder andere Albert Heijn vertegenwoordigde. "Doordat ik voor Albert Heijn aan de slag kon, kwam alles in een stroomversnelling terecht. Al snel kreeg ik andere grote opdrachtgevers."

Ploeg vindt het niet noodzakelijk dat hij in een vroeg proces bij een opdracht is betrokken. "Ik vind het juist leuk om een opdracht te krijgen waarvan het bijna onmogelijk lijkt om hem uit te voeren en dan uit te denken hoe ik het toch kan realiseren. Ik heb wel graag dat een art director een schets maakt. Zij hebben in hun hoofd hoe het eruit moet komen te zien, en een schets zorgt ervoor dat ik ervoor kan zorgen dat het er ook zo uit komt te zien." Vers in zijn geheugen ligt nog een klus voor een biermerk. "De opdracht was dat het bier zichtbaar moest zijn, maar het flesje niet. De vorm van het gegoten bier moest een flesje uitbeelden. Daar ben ik best lang op het aan het puzzelen en experimenteren geweest. Met de hedendaagse technieken is er zo veel mogelijk qua com-

bineren van verschillende foto's en effecten toevoegen."

"Je merkt steeds meer dat de klant mee wil kijken terwijl je aan het fotograferen bent. Klanten willen graag betrokken zijn bij het proces. Het kan dus voorkomen dat een art director een fantastisch idee heeft en dat daar door inmenging van de klant weinig meer van overblijft."

CONTAX 645

Ploeg werkt al jaren met een Contax 645 in combinatie met een P65 Phase One achterwand. "De Contax wordt denk ik al tien jaar niet meer gemaakt. De lenzen die hierbij horen zijn verschrikkelijk goed. Fantastisch! Precies de hoge kwaliteit die je nodig hebt in een studio."

Daarnaast gebruikt hij een flitssysteem van Broncolor. "Het allerbeste wat er is. Het is misschien bijna onbetaalbaar, maar als je de specs bekijkt dan weet je ook waarvoor je betaalt. Helemaal voor high speed heb je deze kwaliteit gewoon nodig. En daarbij is het onverwoestbaar, het gaat gewoon niet meer stuk!"

Een ding is zeker: de apparatuur van Ploeg krijgt de komende jaren nog genoeg werk te verzetten. Klaar is hij nog lang niet. "Ik hou van gekke, lastige dingen." Hij daagt potentiële opdrachtgevers graag uit. ←

www.rpm-media.nl

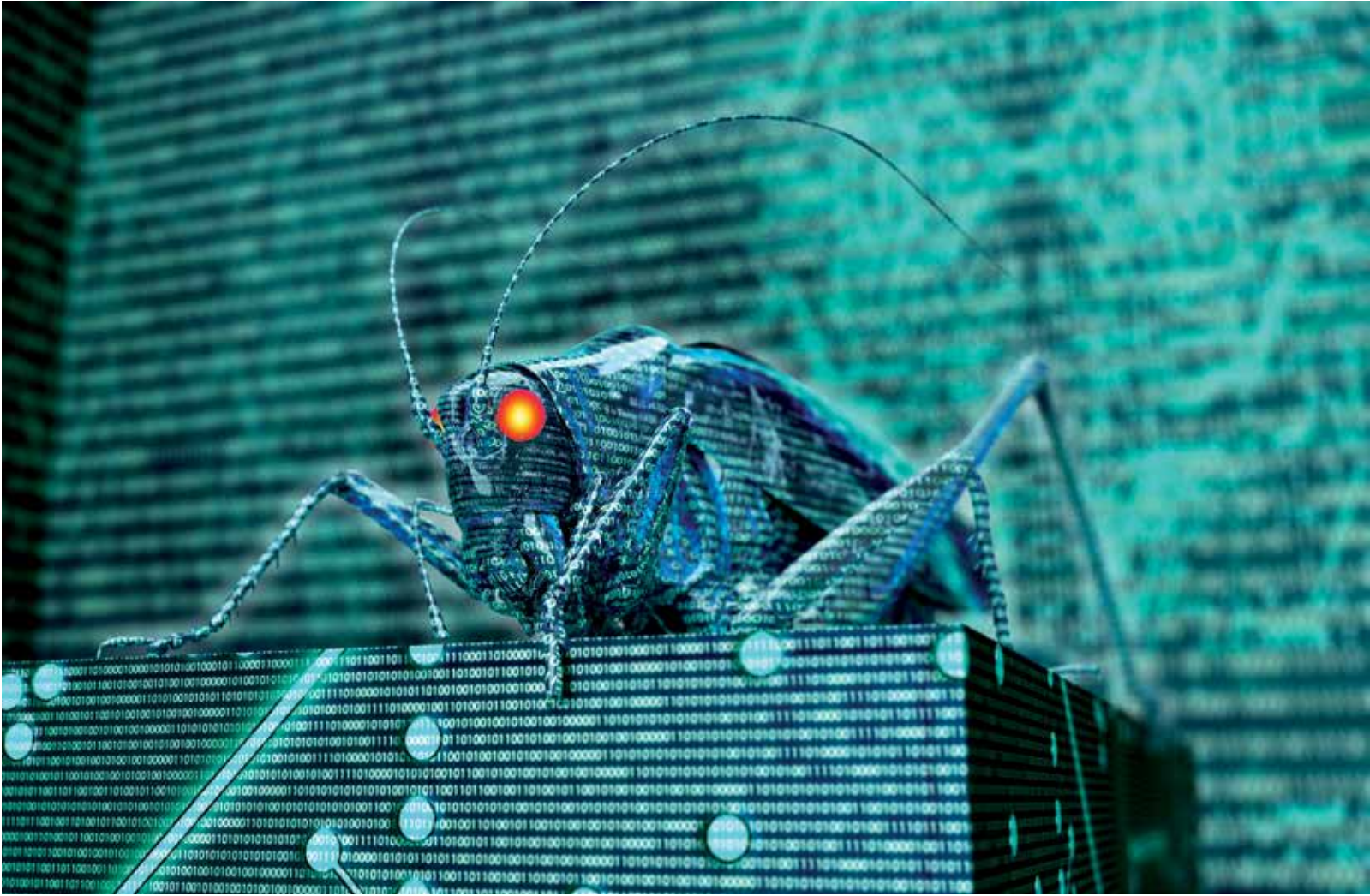

© Rico Ploeg

© Rico Ploeg

© Rico Ploeg

© Rico Ploeg

© Rico Ploeg

'KALMTE KAN U REDDEN'

Bij het streven naar een zo goed mogelijk resultaat is het begrijpelijk dat je als fotograaf hoopt voldoende ruimte te krijgen bij het uitvoeren van je opdracht. De ene keer mag je inderdaad misschien wel eens die ruimte krijgen om grenzen af te tasten en je onderwerp in allerlei vormen te kneden, de andere keer voelt het gegarandeerd aan alsof je in een veel te krap keurslijf wordt gedwongen. Nochtans hoeft dat niet altijd een nadeel te zijn. Bij het aangetrokken en opge-spannen worden van dat keurslijf ontsteekt er als het ware een biologisch mechanisme dat er voor zorgt dat je je nog scherper opstelt en veel alerter bent om te reageren op zelfs de kleinste impulsen.

Afspraakje bij Panenka deze keer, het Antwerpse productiehuis waar televisiepresentator Tom Lenaerts een van de oprichters van is. Naar aanleiding van de nieuwe zondagavondquiz *Kalmte kan u redden* mag ik in opdracht van *P-Magazine* een portret maken van hem. Aangekomen kan ik niet meteen aan de slag. Tom komt zich handenschuddend verontschuldigen, en vraagt of ik nog wat geduld kan uitoefenen. Collega-fotograaf Jimmy Kets van de krant *De Standaard* zou zijn fotosessie namelijk nog niet hebben afgerond. Niet erg, denk ik. Extra tijd voor mentale voorbereiding kan het resultaat alleen maar ten goede komen. Een korte adrenalinestoot eens het dan toch sneller dan verwacht mijn beurt is. Tom lijkt aan te voelen dat ik niet van plan ben een voor de hand liggend portret te maken, want hij maakt me meteen duidelijk dat ik geen al te groot stunt- en vliegwerk hoef te verwachten van hem. Ik tref hem naar eigen zeggen op een megadrukke dag, dus veel tijd om ideeën uit te wisselen of te experimenteren, heeft hij niet. Wat dat betreft, stel ik hem meteen gerust. Om te verwijzen naar de naam van de quiz, en om tegelijk een tegengewicht

te bieden aan zijn drukke dag, stel ik voor om hem in zen-modus te fotograferen. En om de visualisatie van die rust extra te kunnen versterken, heb ik alvast het hoofdkussen van mijn dochter meegebracht. Dat ik een staande rustpose suggereer, schrikt hem aanvankelijk wel een beetje af. Althans, zijn fronssende voorhoofd doet vermoeden dat hij even niet zo zeker is of hij mijn voorstel nu wel au sérieux mag nemen. Gelukkig legt hij er zich uiteindelijk dan toch bij neer. Nu ja, figuurlijk dus. In mijn regie neemt hij de gewenste positie in. Bij een eerste blik door de camera schrik ik van de onrustige achtergrond. Een bakstenen muur en een volgeschreven witbord lijken ongevraagd met de aandacht te willen gaan lopen. Dat valt dus tegen, maar om geen opnametijd te verliezen, beslis ik het decor te laten voor wat het is en geen andere, rustigere achtergrond op te zoeken. Het nodige opkuiswerk verricht ik thuis wel met de vertrouwde Photoshop tool. Camera loopt! ←

2015: Tom Lenaerts in verticale rust. © Filip Naudts

© Filip van der Cruyssen

FILIP
NAUDTS

Om onze lezers te inspireren, vertellen hier hardwerkende beroepsfotografen hun verhaal. Centraal daarin: hoe overleefde ik inventief de crisis. We zien niet-alledaagse invalshoeken van alledag. Het vervult ons met bewondering: 'Kiek 'ns an'.

‘Licht in koele streken geeft mij energie’

Madelon Diele

[tekst] Maurits Schmidt

Madelon Dielen (46, Zwaag) is een betrekkelijke laatbloeier. Kort voor de economische crisis studeerde ze af. Haar hart volgend wist ze zich behendig een eigen niche te verwerven in fotografenland.

Hoe zullen we jou eens noemen: reisfotograaf?

“Dat vind ik wel een mooie titel.”

En dan meer als docent dan als reportagefotograaf?

“Ja. Ik organiseer reizen en leer cursisten de kneepjes van reportagefotografie.”

In de verwachting dat ze daarmee ook aan de bak komen?

“Zij krijgen inderdaad vaak hun eigen werk gepubliceerd, maar het delen van mijn passie en kennis staat voorop. Iedereen doet daar weer wat anders mee.”

Willen jouw cursisten hun hobby verbeteren of zijn ze meer beroepsgericht?

“Wisselend. Ik heb beroepsfotografen die even los willen zijn van strakke opdrachten, vrij in hun creativiteit, anderen willen echt leren. Ik merk helaas dat ik veel word gekopieerd.”

Hoe herken je kwaliteit? Jouw website zag er betrouwbaar uit. Als ik je nu zo hoor, kweek jij je eigen beunhazen.

“Absoluut! Maar het is een vrij beroep.

Madelon Dielen

Sommige mensen volgen al mijn cursussen, mijn workshops, de fotoreizen, en vervolgens starten ze hun eigen business waarin ze me compleet nadoen.”

Maar ja, je gaat naar school om iets te leren en dan een vak uit te oefenen. Had

je misschien wat duurder moeten zijn?

“Misschien, maar ik wil het onderwijs wel voor zoveel mogelijk mensen betaalbaar houden. Rijk worden in valuta doe ik wel in een ander leven.”

© Madelon Dielen

Hoe heb jij je het vak eigen gemaakt?

“Op de Fotovakschool, in Amsterdam, met als specialisatie documentaire en journalistieke fotografie. Daar ligt ook mijn passie, in het vertellen van een verhaal in één of meerdere beelden.”

Bied je die dan aan bij media?

“Ik ging ooit naar *de Volkskrant*; die denkt niet zo binnen lijntjes. Daar vonden ze me niet vernieuwend genoeg. Te gepolijst. Ze wilden meer prikkelen. Daar heb ik veel van geleerd. Mijn grootste wens is om ooit nog eens een reisreportage te maken voor pakweg *National Geographic* om te laten zien wat ik kan.”

Dus eigenlijk zijn glossy bladen meer iets voor jou?

“Ja. Daar heb ik achteraf te weinig energie in gestoken. Dit speelt rond 2005, na mijn opleiding. Ik was een wat late starter. Voordien deed ik secretariaatswerk. Fotografie was wel een natuurlijk ding: Opi gaf me rond mijn zesde een Click-cameraatje: geweldig! Mijn vader had een donkere kamer. Negatiefje in zo'n badje, en dan ontstond iets: magie! Ik

had alleen nooit bedacht dat ik er beroepsmatig iets mee kon. Toch kriebelt het nog steeds: moet ik niet eens een blad aanschrijven? Al met al heb ik weinig gepubliceerd. Ik heb cursisten die met dezelfde soort foto's op televisie zijn geweest. Hier ligt een boek van een cursist met foto's die ik exact zo maakte.”

Misschien ben jij toch meer docent?

“Nee. Want ik werk ook voor zakelijke klanten. Doceren kwam erbij om brood op de plank te krijgen. In 2006, richting recessie, konden steeds meer bedrijven geen fotograaf betalen. Dan ga je denken: wat ga ik doen? Toen ben ik die opleidingsniche gaan zoeken: reisfotografie. En dan, waar ik heel erg van houd, naar de koele gebieden. Juist die noordelijke landen geven mij energie. Warmte onttrekt mij energie.”

Toch heb je mooi beeld in Venetië gemaakt.

“Maar dan wel in februari! Zelfs in het noorden ben ik het liefst 's winters. Ik kom net uit Noord-Noorwegen: 350 kilometer boven de poolcirkel! Ik verlang

voortdurend naar die rust, frisheid, adembenemende weidsheid. Het licht is er zó mooi! Maar inderdaad, ook Venetië en Noord-Holland hebben hun eigen licht door de reflectie van het water.”

Begon dat fotograferen in koude buitenland ook als hobby?

“De reizen ontstonden vanuit de vraag van mijn cursisten: met hun gezin, of tijdens een gewone groepsreis, was er nooit tijd om rustig te fotograferen. Daar moet ik wat mee doen, dacht ik; ik ben ook ondernemer. Dat zelfstandige, zakelijke en creatieve heb ik van mijn ouders, elk met een eigen zaak.”

Heb je alle 'koele' landen al gehad?

“Ik ben nu gecharmeerd van de parken in Amerika. Antelope Canyon, Yosemite. Die heb ik nog niet gezien. Groenland, Alaska, staat bovenaan mijn verlanglijstje.”

Je zei dat je leerlingen soms beter scoren in de publiciteit. Dat moet je ook met trots vervullen.

“Veel trots! Het is niet jaloezie, maar de

© Madelon Dielen

gedachte: dat moet ik ook doen. Zelf publiceren. Ik ben alleen te druk met dit werk. Soms denk ik: ik ga er een jaar tussenuit en een mooi boek maken, maar eerlijk gezegd kan ik me dat nu even niet veroorloven. Ik noemde al eerder dat toen ik begon er door de opkomende recessie ineens geen geld was voor foto's. Ik kreeg steeds minder klanten voor steeds minder geld. Toen rolde dat lesgeven op m'n pad. Ik doe nu gemiddeld één reis per maand, zes tot negen dagen. Daarvoor regel ik alles zelf. Nee, daar liggen geen arrangementen voor klaar. Het blijft steeds maatwerk. Het mag geen automatisme worden. Ik wil zelf iedere keer weer geprikkeld raken. Dan kan ik mijn passie en mijn ervaring beter overbrengen."

"In IJsland bijvoorbeeld, neemt het toerisme ineens zo gigantisch toe. Ze zijn er niet op berekend. Ze stampen hotels uit de grond; de plekjes waar ik zó terecht kon, zijn niet meer te boeken. Vol. Prijzen omhoog. Dan moet ik iets bedenken."

Je wilt niet alleen als cursusleider, maar ook als fotograaf jezelf verrassen.

"Dat is het niet. Zonder cursisten zou ik echt anders fotograferen. Dan zou ik rustig dagenlang bij het Ijsbergenmeer op IJsland blijven zitten. Nauwelijks eten. Dat meer kan per dag keer op keer compleet van gedaante veranderen: mist, zon, regen, sneeuw, storm, windstilte. Dat kan je die leerlingen niet aandoen. Die willen een warm bad, een maaltijd. Hoewel, deze zomer organiseer ik voor

het eerst een extreme-reis naar IJsland: geen hotel, geen warm water, geen toilet. Een tent, eenpots maaltijd, gaatje in de grond voor je behoefte. Geen Wi-Fi, geen elektriciteit. Geheel zelfvoorzienend. Als het licht er is, want daar ben ik altijd naar op zoek, dan ben je er."

"Ik organiseer ook privéreizen voor mensen die wat meer te besteden hebben. De reisgroepen bestaan meestal uit acht man, omdat ik ze dan zelf met klein rijbewijs in een busje kan vervoeren. En ik maak stedenreizen, zoals New York of Venetië. Dat loopt allemaal goed."

"Hier in huis geef ik zo'n vier keer per week algemene fotocursussen, aan vele honderden cursisten per jaar, met z'n tienden aan tafel, uit het hele land en daarbuiten. En ik adverteer nooit! Allemaal mond-tot-mondreclame. Ik geef zes lessen per cursus, dan een vervolgcursus van zes lessen en tenslotte een maandelijks masterclass van een half jaar. Daarvan draaien er nu vier. Workshops met steeds een ander thema. Van portret- tot straatfotografie, van sport tot reportage. Al met al kun je hier drie jaar zoet zijn."

Nu de recessie voorbij lijkt, doet het bedrijfsleven weer mee?

"Steeds meer, ja. Het komt langzaam terug. Ik draai op het zakelijke, op mijn cursussen en op mijn reizen. Sectoren die me minder interesseren, hoef ik nu niet meer te doen. Heerlijk!" ←

www.madelondielen.nl

© Madelon Dielen

© Madelon Dielen

“SECTOREN DIE ME MINDER INTERESSEREN, HOEF IK NOU NIET MEER TE DOEN”

CITAATRECHT

alleen volgens criteria

[tekst] Charlotte Meindersma

Het is belangrijk om als fotograaf je rechten te kennen. Deze zijn alleen niet onbeperkt. Het is daarom belangrijk ook de nuances en beperkingen te kennen. Vandaar uitleg over het citaatrecht, want in het ene geval mag er misschien wel worden geciteerd, terwijl dat in het andere geval helemaal niet mag.

Het citaat kennen we voornamelijk van het tekstcitaat, maar ook foto's en video's mogen in sommige gevallen worden geciteerd. Er mag alleen niet zomaar worden geciteerd. Er zijn criteria waaraan moet worden voldaan en alleen als aan alle criteria is voldaan, mag er worden geciteerd. Wordt er niet aan alle criteria voldaan, dan is er sprake van een inbreuk op auteursrecht en heeft de maker recht op schadevergoeding.

DE VIJF CRITERIA

- Er moet sprake zijn van een rechtmatig doel. Je mag alleen citeren als je daarvoor een rechtmatig doel hebt. Volgens de wet zijn dat de aankondiging, beoordeling, polemiek, wetenschappelijke verhandeling of een uiting met een vergelijkbaar doel. Denk bijvoorbeeld aan de aankondiging van een expositie waarbij een foto mag worden geplaatst met betrekking tot die expositie, aan recensies van een boek waarbij de cover wordt getoond of aan een tentoonstelling

of evenement waarbij een foto wordt gebruikt om de recensie te onderbouwen. Er is al snel sprake van een rechtmatig doel.

- Het werk moet rechtmatig openbaar zijn gemaakt. Werken die dus nog niet openbaar zijn, kunnen ook nog niet worden geciteerd. De foto's van Britt Dekker die illegaal op het internet waren gepubliceerd voor de Playboy dat had gedaan, waren nog niet rechtmatig openbaar gemaakt waardoor die foto's ook niet als citaten konden of mochten worden gebruikt.
- Het gebruik moet redelijkerwijs geoorloofd zijn. Dit is één van de belangrijkste criteria. Het gebruikte citaat moet functioneel zijn voor de rest van de publicatie, zoals een artikel of een video. Het gaat onder meer om hoeveel er wordt gebruikt. Van een serie foto's mag bijvoorbeeld wel één foto worden gebruikt, maar vaak geen groot aantal. Een groot misverstand is dat een thumbnail altijd wel zou mogen en

“WORDT ER NIET AAN ALLE CRITERIA VOLDAAN, DAN IS ER SPRAKE VAN EEN INBREUK OP AUTEURSRECHT EN HEEFT DE MAKER RECHT OP SCHADEVERGOEDING”

een foto in gebruikelijke verhoudingen niet. Dat is onjuist. Een thumbnail die de verhoudingen van de foto wijzigt, is tenslotte ook een verminking van dat werk. Belangrijk is wel dat de foto niet groter wordt gebruikt dan nodig. Online zou daarom niet de hoogste resolutie moeten worden gebruikt en in print is een foto van een volledige pagina groot meestal geen citaat meer. Bovendien moet het citaat in een nieuwe context worden geplaatst en moet het formaat van die nieuwe context in verhouding zijn met het citaat zelf. Een foto met alleen een titel en een onderschrift is dus niet voldoende. De foto is in dat geval niet als citaat gebruikt, omdat het niet ondergeschikt is aan de rest. Bovendien is het gebruik van een werk of een deel van een werk niet redelijkerwijs geoorloofd wanneer de exploitatie van het werk wordt belemmerd. Daarover later meer.

- Persoonlijkheidsrechten moeten in acht worden genomen. Dat betekent dat het werk bijvoorbeeld alleen in alle redelijkheid mag worden gewijzigd. Geen grote aanpassingen, maar het bijsnijden van een foto om het in een bepaalde layout te kunnen passen, vinden de meeste rechters wel door de beugel kunnen. Een echte aantasting van het werk, door het te verminken, mag uiteraard niet. Natuurlijk mag er ook geen andere naam bij het werk worden vermeld.
- Recht op naams- en bronvermelding. Het persoonlijkheidsrecht geeft al het recht je te verzetten tegen publicatie van het werk zonder de naam van de maker. Als het werk als citaat wordt gebruikt, is het verplicht om de naam van de maker en de bron van het werk te vermelden, indien dat redelijkerwijs mogelijk is. Naamsvermelding is niet nodig als deze niet in de bron voorkomt.

EXPLOITATIE

Als je met je foto's je brood verdient, wil je natuurlijk niet dat deze inkomsten kunnen worden 'afgepakt' door het gratis gebruik van het werk. Daarom is het ook niet voldoende dat een afbeelding relevant en functioneel is voor een artikel of een

video. Er is ook nog een proportionaliteitstoets. Het gebruik van de foto mag geen afbreuk doen aan de belangen van de maker, zoals het exploitatiebelang. Dit is uiteraard waarom er vooral niet te veel mag worden geciteerd. Echter, als het gaat om één beeld moet het wel mogelijk zijn om in sommige gevallen dat hele beeld te citeren. Dat mag alleen niet wanneer dat de exploitatiemogelijkheden van de fotograaf beperkt. Als het werk minder exclusief is, zal het minder worden verkocht. Als het een nieuwsfoto is, zal een licentie voor de foto vooral worden verkocht aan dag- en nieuwsbladen en nieuwswebsites. Als zij het gratis zouden mogen citeren, valt er niets meer te exploiteren. Daarom moet er door nieuwsmedia gewoon worden betaald voor de nieuwsfoto, maar is het geen nieuwsmedium dan kan het best zo zijn dat een citaat wel is toegestaan.

VERSIERING

Veel te vaak worden foto's vooral ter versiering gebruikt. In dat geval is er geen sprake van een citaat. Wanneer is er dan sprake van slechts versiering? Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de foto disproportioneel groot is gebruikt. De foto moet de inhoud ondersteunen. Als de foto opeens belangrijker is geworden dan de inhoud, is het mogelijk geen citaat meer. Er is ook sprake van versiering wanneer de relatie tussen de foto en bijvoorbeeld de tekst of video niet voldoende aanwezig is. De foto is dan niet voldoende relevant voor de context.

Een mooi voorbeeld is het geval waarin auteur Kluun bij een blogpost/ column over een boekpresentatie van A.F.Th. van der Heijden een foto uit 1997 plaatst waarop A.F.Th. zittend op het terras van het schrijverscafé is te zien, met de tekst dat het schrijverscafé nooit zo leeg zal zijn geweest als tijdens de boekpresentatie. De blogpost gaat alleen niet over het schrijverscafé, maar over de boekpresentatie. De foto ondersteunt de tekst niet, maar versiert deze. Het was geen citaat en Kluun moest op de blaren zitten door de fotograaf een schadevergoeding te betalen. ←

TWEE TOTAAL VERSCHILLENDE BOEKEN MET ANALOOG WERK

[tekst] Rob Becker

Ze zijn elk op hun eigen manier ambachtelijk en nog altijd 'analoog' fotograaf, maar hun werk verschilt enorm. De française Sarah Moon transformeert de realiteit door haar foto's inhoudelijk en technisch nadrukkelijk te manipuleren. De vanuit New York opererende Brits-Griekse Platon zet, politiek en maatschappelijk betrokken als hij is, de realiteit juist wat extra aan. Zijn beruchte serie over het Amerikaanse beroepsleger verschijnt voor het eerst in boekvorm. Moons boek is een nieuw retrospectief van haar veertigjarige carrière.

Sara Moon

Tijdens de laatste editie van Paris Photo in november vorig jaar lagen kleine en zichtbaar goed geconserveerde polaroids van Sarah Moon (1941) nog voor stratosferische bedragen te koop in beveiligde vitrines. Het was kenmerkend voor de nog altijd grote belangstelling voor het werk van de Franse fotografe.

Op de grens van 2015 en 2016 was 1000 kilometer verderop in de Hamburgse Deichtorhallen gedurende drie maanden de meest veelomvattende, welhaast museale expositie van haar werk te zien. Naast zo'n 350 vaak zeer grote afdrukken van haar foto's was er speciale aandacht voor het wat minder bekende filmwerk van Moon. Bij de tentoonstelling verscheen deze verzorgde en ronduit begeerenswaardige catalogus, die opent met twee nieuwe foto's van – uiteraard – Hamburgse havenkranen, gezien door een ruit met regendruppels. Handzaam, in een dik kartonnen omslag en met ruim een derde van de getoonde werken van de expositie, inclusief extra's als prachtige kleine testpolaroids, filmstroken, storyboards en de nodige teksten, compleet genoeg om voor overzichtswerk door te gaan. Aardige bonus is een

© Sarah Moon

© Sarah Moon

losse afdruk van 'Monette' for Comme des Garçons die bij het boek is ingeseald. Geen echte fotografische print, maar met de bedragen die voor Moons kunstprints worden betaald in het achterhoofd (vaak tienduizenden euro's) goed genoeg om stiekem in een lijstje aan de muur te prikken.

SCHILDERKUNST

Naast film, haar eerste grote liefde, houdt Moon van jongs af aan erg van de schilderkunst. Haar fotografie lijkt een persoonlijke adaptatie daarvan. Moon schildert middels manipulatie met licht en chemie. De meeste door haar toegepaste technieken – onder meer dubbele belichting, geforceerde ontwikkeling, bewegingsonscherpte, solarisatie en het gebruik van kwetsbare Polaroidnegatieven – hebben meer met creëren en interpreteren te maken dan met vastleggen. “Ik transformeer realiteit”, zegt ze daarover. In het boek is die sterk manipulerende manier van foto's maken in al zijn diverse gedaanten goed te zien. Ondanks de verschillende technieken, materialen in zowel kleur als zwart-wit, is elke foto onmiskenbaar te herkennen als ‘een Sarah Moon’ dankzij die overduidelijke schilderachtige stijl die ze gedurende vier decennia heeft ontwikkeld.

Voor Moon heeft fotografie altijd een nadrukkelijke relatie met de tijd. Thema's als verlies, herinnering of de dood spelen veelal een rol in haar vaak zichtbaar zwaarmoedige, veelal donkere foto's, en ze probeert verhalende beelden te maken. “Ik herinner me dat [de Franse ac-

© Sarah Moon

“MOON SCHILDERT MIDDELS MANIPULATIE MET LICHT EN CHEMIE”

teur] Jean Gabin in de film *Quai des brumes* zei: 'Als ik iemand zie zwemmen, zie ik iemand verdrinken'. Misschien is dat het verhaal van mijn fotografie.” (uit: Sarah Moon - 12345, 2008).

Een ander aspect van de relatie tussen fotografie en de tijd is de vergankelijkheid van met name haar polaroids en polaroidnegatieven. “Ik vind het fijn dat fotografie kwetsbaar is. De sporen daarvan die vaak op de polaroid zijn te zien, zijn als tekenen van bederf.” Het hoort allemaal bij de zoektocht naar magie en illusie bij het fotograferen. In haar woorden: “De alchemie tussen wens en toeval.”

Toch is haar werk net zo goed heel weloverwogen. Zwart-wit polaroid (negatieven) leerde haar hoe oneindig de grijschaal is. En toen ze, geïnspireerd door het vrije en associatieve werk van Guy Bourdin, mode ging fotograferen en daarvoor werd gedwongen ook in kleur te werken, ging ze die voor haar meer reële en gangbare ‘taal’ van kleur juist opzettelijk abstraheren. Zo kwam ze dicht bij de eerste indruk en fascinatie van het onderwerp. Vooral het werk van de eerste Japanse ontwerpers die vanaf 1985 hun collecties in Parijs kwamen tonen – Issey Miyake, Yohji Yamamoto en

Rei Kawabuko – kwam fantastisch tot haar recht in Moons fotografie. Kleurzwemen, nadrukkelijke onscherpte, maar vooral ook grote contrasten en grafisch sterke uitsneden maakten de foto's vreemd tijdloos en voor altijd modern tegelijk. Dat is ruim dertig jaar later nog steeds zo.

SARAH MOON - NOW AND THEN

Kehrer, 20 x 22,5 cm, 160 pagina's, 133 zwart-wit en kleurenfoto's, gebonden, hardcover
ISBN 978-3-86828-656-4
€ 45,00

Platon

Een kleine acht jaar geleden ruimde het Amerikaanse weekblad *The New Yorker* zestien pagina's in voor een fotoserie over de verschillende stadia van het werken in het Amerikaanse beroepsleger bij een artikel van William Finnegan over post-traumatisch stress syndroom. De serie was geschoten door Platon (1968) die kort daarvoor was aangesteld als staffotograaf van het blad, een positie die vóór hem alleen was bekleed door de bijna onvervangbare Richard Avedon. Het jaar erop won het gereputeerde weekblad daardoor haar eerste *National Magazine Award* voor fotografie.

De complete serie is nu gebundeld in een, voor Platons doen, bescheiden boek. Zijn derde na *Power* (2011) en *Platon's republic* (2004). Het boek is kleiner dan een A4-tje, maar de beelden hebben bij momenten een verpletterende kracht. En een politieke. Eén van de foto's die ook in *The New Yorker* was afgedrukt, bracht de Republikeinse oud-Minister van Buitenlandse Zaken en ex-militair Colin Powell er immers toe slechts twee weken voor de verkiezingen in de V.S. zijn voorkeur

© Platon

180 graden te keren, en de democratische kandidaat Barack Obama te steunen. Het is de allerlaatste foto in dit boek waarop de moeder van soldaat Kareem Rashad Sultan Khan met gesloten ogen diens grafsteen omhelst. Tegen de steen staat de Koran waaruit ze dagelijks komt voorlezen. Toen de jongen veertien was, vonden de aanslagen van 9/11 plaats en nam hij zich voor zodra dat kon dienst te nemen in het Amerikaanse leger. Een jaar na zijn aanstelling sneuvelde hij. In Republikeinse kringen was er destijds veel discussie over het vermeende moslimschap van Obama. Powell meende dat als dat al waar zou zijn, dat er niet toe zou doen en hielp op zijn manier Obama aan zijn eerste presidentsverkiezing. Platon ziet zichzelf overigens niet als politiek fotograaf of fotojournalist. Hij noemt zich humanist en wil de mensen achter de abstractie van statistieken en politiek. Hij humaniseert de mensen in zijn series. Of dat nu gaat om portretten van wereldleiders, immigranten, autochtone bewoners van Griekenland of

vrijheidsstrijders in Egypte en het voormalige Birma: "It is my job to remind society and say: these are ordinary people and it could be your dad. And your kids." De immer goed geklede Brit, die met zijn jongensachtige brutaliteit en Cockney-accent wel iets heeft van de jonge David Bailey, is een provocateur die zich gemakkelijker in een gevaarlijke dan in een veilige 'zone' beweegt. Platon koestert een diepe argwaan voor autoriteit. Het maakt dat hij retecommerciële reclamefotografie afwisselt met – pak weg – het maken van een portret van de in huisarest levende leidster van de geweldloze beweging voor de mensenrechten en democratie, Aung Suu Kyi, in Birma (nu Myanmar) waarbij hij na een negen uur lange achtervolging ternauwernood wist te ontsnappen aan de geheime politie. Platon heeft ballen, zozeggd. Platons herkenbare stijl – film, lege en witte achtergrond, groothoek, middenformaat, geen opsmuk – past goed bij dit onderwerp, maar er zijn ook veel reportagefoto's die (met een Leica) op locatie

PLATON - SERVICE

Prestel, 19,3 x 27 cm, 208 pagina's, 83 foto's, gebonden, linnen omslag, hardcover

ISBN 978-3-7913-8213-5

€45,00

**PLATON ZIET ZICHZELF NIET ALS POLITIEK
FOTOGRAAF OF FOTOJOURNALIST**

© Platon

© Platon

© Platon

© Platon

© Platon

© Platon

“PLATON HUMANISEERT DE MENSEN IN ZIJN SERIES”

zijn gemaakt. Het geheel is gevangen in contrastrijk zwart-wit met een bijtend, diep zwart en prettige (film)korrel dat van de pagina's spat. Het is typerend voor Platon die zo de werkelijkheid weer dat extra zetje geeft: wonderschoon en confronterend tegelijk. Eén minpuntje in dit boek is een aantal foto's dat negatief is afgedrukt. Wellicht om het grafische effect te benadrukken van respectievelijk prikkeldraad, een Iraakse vlag of een camouflagenet, maar onnodig en te gezocht.

Het boek doorloopt chronologisch de loopbaan van militairen. In de hoofdstukken *Graduation, Training, Role play, Mobilization, Morale, Love* en *Coming home* volgen de we militairen van hun training in West Point tot – letterlijk – het vroege graf. Door de stijl van fotograferen, sluiten nagebootste trainingssituaties (een afgerukt been, een opgeblazen Hummer, namaakwoestijn met burgeracteurs) naadloos aan bij realistische beelden van soldaten op marineschepen, in rolstoelen met geamputeerde benen of respectievelijk het afscheid van, of de hereniging met geliefden voor of na een missie. Het boek is een eerbetoon aan de dienst van de beroepsmilitairen. En al zijn hun namen in gouden inkt gedrukt, het wordt

nergens een patriottistisch pamflet. Het boek werpt meer vragen op dan dat het oordelen velt en houdt het midden tussen respect voor de soldaten en aandacht voor de vernietigende zinloosheid van oorlog. Eén foto spreekt wat dat betreft boekdelen. Het is het portret van Jessica Gray die op haar zesentwintigste als weduwe met een vijf maanden oud dochtertje achterbleef toen haar man omkwam in Bagdad. Platon fotografeerde haar elf maanden later, thuis in North Carolina. Gray is afgebeeld met de tot driehoek gevouwen vlag die op de kist van haar man had gelegen en haar mans trouwring aan een kettinkje. In haar gezichtsuitdrukking valt veel te lezen. Kort daarvoor is Platon er bij als ze op zijn verzoek voor het eerst de koffer opent waarin zijn kleren zitten: hij wil haar immers fotograferen in iets van zijn kleding. In zijn nawoord schrijft Platon dat hij zich diep schaamt als ze moet huilen. “Ze had genoeg doorgemaakt. Geen enkel portret is zo veel pijn waard.” De weduwe stelt hem gerust: “Ik huil omdat ik me realiseer dat ze zijn kleren hebben gewassen en ik had gehoopt hem nog een keer te kunnen ruiken.” Ze trekt zijn army T-shirt aan en poseert. ←

© Platon

OOK VERSCHENEN

‘Sharkification’
Cristina de Middel

In Nederland kennen we de Spaanse fotografe Cristina de Middel vooral van haar serie *The Afronauts* uit 2012, een fictief verhaal over een Zambiaans ruimtevaartprogramma in zuidelijk Afrika, waarvan de foto's in FOAM werden tentoongesteld en het zelf uitgegeven fotoboek razendsnel was uitverkocht. Rennen dus voor dit nieuwe, minstens zo originele project waarbij De Middel met humor en creativiteit de strategie van de Braziliaanse regering aan de kaak stelt die de favelas (stedelijke gebieden met illegale huizen of krottenwijken rond Rio de Janeiro en São Paulo) voorafgaand en tijdens het WK voetbal in 2014 met gewapende onderdrukking onder controle probeerde te houden. Met mensenrechten werd daarbij niet overdreven veel rekening gehouden. De Middel heeft de wijken zo gefotografeerd dat ze als koraalriffen onder water lijken te liggen en vanuit visperspectief kunnen worden gezien. Met prachtige blauwtinten en scherpteverschillen leidt dat tot raadselachtig mooie nieuwe fotografie.

174 pagina's
16 x 23 cm
Uitgeverij: Editora Madalena
Gebonden
Oplage: 1500 exemplaren
ISBN 9 788569 557074

‘VANISHED SPAIN’
Carlos Saura

Aan het begin van zijn carrière twijfelde Carlos Saura (1932) of hij filmmaker of fotograaf moest worden en hoewel hij koos voor het leven van cineast bleef hij altijd fotograferen. De gevierde Spaanse regisseur gebruikte het fototoestel als ‘opschrijfboekje’ en had een verzameling van honderden historische en zelfgebouwde camera's. In de late jaren vijftig ondernam hij in zijn Fiat 600 een reis door Andalusia en centraal Spanje. Hij wilde een fotoboek maken over zijn geboorteland dat de propagandabeelden van het Franco-regime zou weerleggen. Deze reportage zou van grote invloed zijn op zijn eerste documentaire film *Cuenca* (1958). Dit boek toont veel van de foto's, aangevuld met beelden van zijn filmproject *El tarde del domingo* uit 1957. Als geheel wordt het boek gepresenteerd als de definitieve voorstelling van zijn fotografische oeuvre.

256 pagina's
25 x 29 cm
Engels, gebonden
Uitgeverij: Steidl
ISBN 978 3 86930 911 8
€ 65,00

DuPho.

Dutch Professional Photographers

ZELFSTANDIG EN ARBEIDSONGESCHIKT. WAT NU?

[tekst] Ine van den Boer

Van de ongeveer één miljoen zelfstandigen en freelancers in Nederland heeft slechts de helft zich tegen arbeidsongeschiktheid verzekerd. Voor de ongeveer tienduizend ingeschreven zelfstandig fotografen in Nederland is dat percentage zelfs nog lager: zo'n dertig procent. Dat is verbijsterend en zorgwekkend, gezien het feit dat het aantal zzp'ers in Nederland groeit. Worden zij aan hun lot overgelaten als ze onverhoopt niet meer kunnen werken? Zolang overheid of verzekeringsmaatschappijen geen betaalbare (collectieve) AOV voor zelfstandigen bieden, blijven zelfstandigen een groot inkomensrisico lopen en zoeken ze naar alternatieve vormen van inkomensdekking. Veel freelancers sluiten zich aan bij een broodfonds. Is dat de sympathieke solidaire oplossing of een wankel kaartenhuis? Twee DuPho-leden, één met een broodfonds, de ander met AOV, vertellen over hun ervaringen.

AAD VAN VLIET – AOV

De Utrechtse fotograaf en beeldmaker Aad van Vliet heeft sinds 2008 een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) voor zelfstandigen bij *De Amersfoortse*. Hij betaalt vijfhonderd euro per maand aan premie.

“De hoogte van de premie hangt af van een aantal factoren: de leeftijd, de hoogte van het uit te keren bedrag bij arbeidsongeschiktheid, het beroep dat de verzekerde uitoefent (er zijn enkele risicoklassen) en de wachttijd alvorens wordt uitgekeerd”, vertelt Van Vliet. “Ik heb gekozen voor een wachttijd van een maand. Kies je voor een langere overbruggingsperiode, dan is de premie lager. Naast mijn portret- en documentaire fotografie doe ik met mijn bedrijf *Better Stories* ook veel advieswerk en werk ik creatieve concepten uit. De risicoklasse waarin ik ben ingedeeld, is afgestemd op mijn werkzaamheden waardoor ik niet in de hoogste risicocategorie qua beroep val. Als ik voor honderd procent mijn beroep door ziekte niet kan uitoefenen, krijg ik 2500 euro per maand bruto uitgekeerd. Daar moet de belasting nog vanaf en ook de verzekeringspremie, die door blijft lopen tijdens ziekte. Ben ik voor vijftig procent arbeidsongeschikt, dan krijg ik de helft van dat bedrag bruto.”

PREMIE BELASTINGAFTREKBAAR

Van Vliet (50) is gehuwd, heeft geen kinderen en zijn vrouw heeft ook een inkomen. Anders dan de overgrote meerderheid van de fotografen, die zich niet verzekert, heeft hij ervoor gekozen om dat wel te doen. “Een ongeluk zit in een klein hoekje. Je kan ziek worden en dan heb je niks. Een AOV geeft mij een gerust gevoel. Ik hoef niet mijn huis te verkopen en kan gewoon doorleven als ik arbeidsongeschikt word. Aan de andere kant doet het wel pijn om iedere maand vijfhonderd euro te betalen, je bouwt ook geen spaarpotje op. Daar staat tegenover dat de premie aftrekbaar is van mijn bruto winst, dus netto kost het mij ongeveer driehonderd euro. Dat heb ik er wel voor over.”

POSITIEVE ERVARINGEN

Van Vliet heeft niet voor niets pijn geleden, want drie jaar geleden werd hij geopereerd aan zijn knie en moest hij acht weken revalideren. “Het is belangrijk om daarvan direct de verzekeraar op de hoogte te stellen, want vanaf het moment van de operatie gaat de wachttijd in en na een maand gingen ze keurig uitbetalen”, zegt hij. “Maar door een ongelukje tijdens de revalidatieperiode vertraagde het genezingsproces. En door dat ongelukje ben ik anders gaan lopen en ontwikkelde ik na verloop van tijd een rughernia. Tijdens het hele ziekteproces had ik contact met een verzekeringsarts. Die bekijkt wat je nog kunt, geeft medisch advies en adviseert de verzekeringsmaatschappij. Nadat de hernia was geconstateerd, heeft *De Amersfoortse* een Arbo-deskundige naar me toe gestuurd. Die heeft mij goed geholpen met adviezen om erger te voorkomen. Al met al heb ik meer

**‘IK HOEF MIJN HUIS NIET TE VERKOPEN EN KAN
GEWOON DOORLEVEN
ALS IK ARBEIDSONGESCHIKT WORD’**

D66 1e Kamerfractie © AadvanVliet

dan een jaar gekwakkeld, maar *De Amersfoortse* deed nergens moeilijk over, ik bleef gewoon vijftig procent arbeidsongeschikt. Omdat ik weer voor honderd procent aan de slag wilde, heb ik een therapeut een behandelplan voor een integrale aanpak laten opstellen en dat heeft de verzekering betaald. Kortom, ik ben behoorlijk goed geholpen door *De Amersfoortse* om sneller te herstellen en al die tijd hebben ze me nooit onder druk gezet om weer volledig aan het werk te gaan. Ze hebben altijd op tijd betaald. Ze hebben zelfs nog een fout gemaakt in mijn voordeel, hoefde ik niet terug te betalen. Het ging allemaal heel soepel. Gelukkig ben ik alweer een hele tijd volledig inzetbaar.”

COMBINATIE

“Ik heb met mijn financieel adviseur wel eens over een broodfonds gespro-

ken. Nadelen van een broodfonds: het keert maar twee jaar uit en als er heel veel (langdurig) zieken zijn, raakt het fonds snel leeg. Een combinatie van een broodfonds met een AOV voor zelfstandigen is een mogelijkheid, want dan kun je door een langere wachttijd bij de AOV een lagere premie bedingen. Dat heb ik wel eens uitgerekend, maar dat scheelt in premie niks. Voordeel van een broodfonds is dat je wel een spaarpot opbouwt, bij een AOV spaar je niet.”

Een algemene collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen zou hij toejuichen. “Misschien kan DuPho daar een rol in spelen om dat via de politiek voor elkaar te krijgen. Met tweeduizend leden in de achterban kun je wel een vuist maken.”

www.aadvanvliet.nl

Operatiekamer © Rogier Bos

ROGIER BOS - BROODFONDS

De Rotterdamse fotograaf Rogier Bos (47) is deelnemer in een broodfonds. “Een broodfonds is geen verzekering, maar een groep ondernemers die onderling afspraken maken om elkaar bij arbeidsongeschiktheid een inkomen te schenken”, legt hij uit. “Het broodfonds is opgezet voor en door ondernemers. Ieder lid heeft een stem en samen bepalen de deelnemers wie er bij het broodfonds wordt toegelaten.”

Het Broodfonds 010, waar Bos (en zijn echtgenote, ook ondernemster) deelnemer is, bestaat sinds 1 januari 2015 en heeft vijftig deelnemers uit diverse beroepsgroepen.

SCHENKEN

“In feite is een broodfonds een kring van zelfstandig ondernemers die ieder op een eigen spaarrekening een maandelijks bedrag sparen en op het moment dat een deelnemer arbeidsongeschikt wordt, krijgt deze na één maand – de eerste maand moet je zelf overbruggen – van alle leden een schenking. Het totaalbedrag van die schenkingen is het maandelijks uitkeringsbedrag waarvoor diegene is ‘verzekerd’. Het broodfonds kent verschillende niveaus. Ik heb ingeschreven op het hoogste niveau. Op het moment dat ik ziek word, krijg ik 2500 euro per maand gedurende maximaal twee jaar. Dat maandelijks bedrag is opgebouwd uit individuele schenkingen door de andere leden die per stuk niet boven het bedrag komen waarover je anders belasting zou moeten gaan betalen. Het hele bedrag is dus belastingvrij!”

SPAREN

“Alle deelnemers hebben een persoonlijke (spaar)rekening bij de Triodos Bank, een bank zonder winstoogmerk, die het fonds beheert. Maandelijks inleg en eventuele schenkingen aan zieken worden automatisch door de bank afgeschreven. Je hebt nergens omkijken naar. Dat is super makkelijk. En het mooie is: op het moment dat ik afscheid wil nemen van het broodfonds, is het bedrag dat op mijn spaarrekening staat in zijn geheel van mij. Mijn inleg is 112,50 euro per maand, ik doe dit nu ruim een jaar dus ik heb twaalf keer 112,50 euro gespaard. Er zal iets vanaf zijn gegaan, want we hebben één keer een zieke gehad, maar die was na twee maanden weer op de been.”

“Om een broodfonds op te richten, heb je minimaal twintig mensen nodig omdat de schenkingsbedragen onder de vrijstelling van de schenkbelasting moeten blijven. Het maximum aantal deelnemers is vijftig omdat het

kleinschalig en persoonlijk moet zijn. Een broodfonds kun je oprichten via *De Broodfondsmakers*, die hanteren een stappenplan en maken het heel gemakkelijk. Elke stap wordt gefaciliteerd, maar wel op zo’n manier dat een broodfonds ook echt zijn eigen identiteit krijgt. En dat maakt het heel leuk.”

NETWERK

“Het broodfonds is niet perfect. Bij langdurige ziekte of invaliditeit heb je een probleem, want de uitkering is voor maximaal twee jaar. Toch heeft het ook andere, mooie kanten. In ons broodfonds zitten allerlei verschillende ondernemers: onder meer grafisch ontwerpers, projectmanagers, een tuinarchitect, een parketteur, een tolk en een expert in Chinese geneeskunde. Er is nog één andere fotograaf. Via dit broodfonds heb ik dus een heel nieuw netwerk, waar ik ook daadwerkelijk werk uit haal en opdrachten in kwijt kan! We hebben een LinkedIn-groep, een maandelijks borrel en drie keer per jaar een (verplichte) bijeenkomst met een inhoudelijk programma dat interessant is voor ondernemers. Omdat je elkaar leert kennen en bevriend raakt, is het risico van misbruik nagenoeg nihil. Bovendien is er een ballotage bij aanmelding. Er wordt door het bestuur, professionele mensen die dat doen op vrijwillige basis, bijzonder goed gekeken of je een serieuze ondernemer bent. Je moet minimaal een jaar zelfstandig zijn, recente jaarcijfers overleggen, etcetera.”

NIEUWE DEELECONOMIE

“Broodfondsen zijn echt een briljant systeem, het is de nieuwe deeleconomie waarin de verzekeringsmaatschappijen, die torenhoge premies vragen, het nakijken hebben. Het is momenteel een sterk groeiende beweging. Wees echter niet verbaasd als je wat weerstand tegenkomt. Als je gaat praten met accountants of verzekeringsmaatschappijen zullen ze waarschijnlijk tegen een broodfonds adviseren. Mijn eigen accountant deed dat ook. De motivatie is altijd hetzelfde: als er veel zieken zijn, valt het broodfonds om. Maar dat probleem hebben verzekeringsmaatschappijen natuurlijk ook! En van de 182 broodfondsen die er nu in Nederland zijn, is er nog nooit één omgevallen. Met ingang van 2016 staan broodfondsen ook garant voor elkaar, dat hebben *De Broodfondsmakers* zo georganiseerd, dus ik voel me bijzonder goed gedekt.” ←

www.rogierbos.com

www.broodfondsen.nl

fotolab
kiekie Printing
& Finishing

www.fotolabkiekie.com

FOTO **FAIR**

**ZATERDAG 28 MEI
&
ZONDAG 29 MEI 2016**

**KAMERA
EXPRESS**

EYES ON MEDIA
•PROFESSIONALS IN BEELD•

**ALLES OP HET GEBIED
VAN PRINT & FINISHING**

www.eyesonmedia.nl

Hahnemühle

Hahnemühle Photo

Digital Photo Media

HAHNEMÜHLE PHOTO

Photo Matt Fibre 200 is warm toned and smooth with the characteristic surface feel of an artist paper, perfect for entry into the world of fine art inkjet printing

Photo Matt Fibre Duo 210 is a warm toned, double-sided paper with a smooth surface, ideal for albums and portfolios

Photo Glossy 260 is a high-gloss PE paper with a micro-porous coating, allowing you to achieve image results of the quality provided by photographic laboratories

Photo Luster 260 is also a PE paper and features a satin finish, producing prints of refined splendour

Photo Silk Baryta 310 is a white, silk gloss baryta paper that gives the impression of a traditional silver halide photo paper

Photo Canvas 320 is a Polycotton canvas featuring a fine structure. The matt coating with its bright white point makes colours shine and provides high contrasts

HAHNEMÜHLE PHOTO

www.hahnemuehle.com

CAMERA LAND

THE TRUSTED HASSELBLAD DEALER

H5D-40 + HC 80mm

€9250,- *excl. BTW*

Cameraland Financial Lease
vanaf €209,99 bruto p/maand

TIPA AWARDS 2016

De winnaars van de TIPA awards 2016 zijn bekendgemaakt.

De awards worden uitgereikt aan de beste producten in de fotografie en zijn verdeeld over verschillende categorieën. De jury voor deze awards bestaat uit Pf Magazine en nog zesentwintig internationale fotografiemagazines. De awards bestrijken een breed veld, van de beste systeemcamera's voor semi-professionele fotografen tot high-end middenformaat voor professionals. Daarnaast beoordeelt TIPA ook objectieven en andere fotografieproducten. In de komende pagina's een overzicht van de winnaars, waarvan er een aantal zijn uitgelicht.

De TIPA kwam dit jaar samen in San Francisco voor het kiezen van alle TIPA-winnaars.

TIPA AWARD WINNAARS 2016

BEST DSLR ENTRY LEVEL	Sony a68
BEST APS-C DSLR EXPERT	Nikon D500
BEST FULL-FRAME DSLR EXPERT	PENTAX K-1
BEST DSLR PROFESSIONAL - ACTION	Nikon D5
BEST DSLR PROFESSIONAL – HIGH RES	Canon EOS 5DS / EOS 5DS R
BEST PHOTO/ VIDEO PROFESSIONAL CAMERA	Canon EOS-1D X Mark II
BEST ENTRY LEVEL DSLR LENS	Tamron 18-200mm F/3.5-6.3 Di II VC
BEST DSLR TELEPHOTO ZOOM LENS	SIGMA 50-100mm F1.8 DC HSM Art
BEST WIDE ANGLE ZOOM LENS	SIGMA 24-35mm F2 DG HSM Art
BEST DSLR PRIME LENS	Tamron SP 35mm F/1.8 Di VC USD
BEST PROFESSIONAL DSLR LENS	SIGMA 20mm F1.4 DG HSM Art
BEST MEDIUM FORMAT CAMERA	Phase One XF 100MP
BEST MIRRORLESS CSC ENTRY LEVEL	FUJIFILM X-T10
BEST MIRRORLESS CSC ADVANCED	Olympus OM-D E-M10 Mark II
BEST MIRRORLESS CSC EXPERT	FUJIFILM X-Pro2
BEST MIRRORLESS CSC PROFESSIONAL	Sony a7R II
BEST CSC ENTRY LEVEL LENS	Panasonic LUMIX G 25mm F1.7 ASPH
BEST CSC TELEPHOTO ZOOM LENS	FUJINON XF 100-400mm F4.5-5.6 R LM OIS WR
BEST CSC WIDE ANGLE ZOOM LENS	Olympus M.ZUIKO DIGITAL ED 7-14mm 1:2.8 PRO
BEST CSC PRIME LENS	Sony FE 85mm F1.4 GM
BEST EASY COMPACT CAMERA	Canon IXUS 285 HS / PowerShot ELPH 360 HS
BEST EXPERT COMPACT CAMERA	Canon Powershot G5 X
BEST FULL-FRAME COMPACT CAMERA	Sony Cyber-shot RX1R II
BEST SUPERZOOM CAMERA	Panasonic LUMIX DMC-FZ300/FZ330
BEST RUGGED CAMERA	Olympus Stylus Tough TG-870
BEST PREMIUM CAMERA	Leica SL
BEST CAMCORDER	Panasonic HC-WXF991/VXF990/VXF999
BEST PHOTO PRINTER	Canon imagePROGRAF PRO-1000
BEST INKJET PHOTO PAPER	ILFORD GALERIE Prestige Gold Fibre Gloss 310gsm
BEST IMAGING SOFTWARE	Serif Affinity Photo
BEST TRIPOD	Manfrotto 190 Go! Carbon Fiber
BEST STORAGE MEDIA	Toshiba TransferJet SDHC Card
BEST PROFESSIONAL FLASH SYSTEM	Phottix Indra 360 TTL Flash System
BEST PORTABLE FLASH	Nissin i60A
BEST PHOTO MONITOR	BenQ SW2700PT
BEST MOBILE IMAGING DEVICE	DxO One
BEST CAMERA DRONE	Yuneec Typhoon X500 4K
BEST ACTIONCAM	Sony HDR-AS50
BEST IMAGING INNOVATION	Nikon SnapBridge
BEST DESIGN	RICOH THETA S

BEST DSLR PRIME LENS

TAMRON SP 35MM F/1.8 DI VC USD

De Tamron 35mm f/1,8 is een solide gebouwd full-frame objectief voor Canon, Nikon en Sony en valt binnen de nieuwe SP-lijn van hoogwaardige objectieven van Tamron. De behuizing van het objectief is geheel van metaal, op de vijf belangrijkste plaatsen zijn vochtwerende afdichtingen aangebracht en een water en olie afstotende fluorine coating op de frontlens zorgt voor een objectief dat onder alle omstandigheden is te gebruiken.

In het optisch ontwerp, dat bestaat uit tien elementen in negen groepen, maakt Tamron gebruik van twee asferische elementen, het LD (low dispersion) element en XLD (extra low dispersion) element zorgen voor het reduceren van chromatische aberraties. Het objectief heeft nauwelijks last van lichtafval aan de randen van het beeld en de scherpte loopt van hoek tot hoek. Het afgeronde diafragma met negen lamellen zorgt voor een zachte overgang van scherpte naar onscherpte en een mooie bokeh. Door de zeer korte minimale scherpstelafstand van 20cm en de lichtsterkte van f/1,8 kunnen close-up foto's worden gemaakt met een spectaculaire achtergrondon scherpte.

De SP 35mm f/1,8 maakt gebruik Tamron's VC (Vibration Compensation) beeldstabilisatie. Hierdoor worden de negatieve effecten van camerabewegingen geminimaliseerd, wat merkbaar voordeel oplevert bij het uit de hand fotograferen en filmen. Voor de autofocus maakt het objectief gebruik van de Tamron's USD (Ultrasonic Silent Drive). Deze ringtype ultrasone motor zorgt voor een zeer nauwkeurige en stille scherpstelling. De USD-scherpstelling maakt het tegelijkertijd mogelijk om ook handmatig scherp te stellen zonder gebruik te hoeven maken van de AF/MF schakelaar.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Brandpuntsafstand:	35mm
Lichtsterkte:	f/1,8
Filtermaat:	67mm
Opbouw:	10 elementen / 9 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,20 meter – oneindig

BEST ENTRY LEVEL DSLR LENS

TAMRON 18-200MM F/3.5-6.3 DI II VC

De Tamron 18-200mm is een zoomobjectief met een ruim bereik voor APS-C digitale spiegelreflex camera's. Het objectief heeft een 35mm equivalent van ongeveer 27-300mm, afhankelijk van het formaat APS-C sensor in de camera. Met dit grote zoombereik is de 18-200mm een allround objectief dat het grootste deel van de belangrijke brandpuntsafstanden afdekt. Het is speciaal ontwikkeld als zogenaamde megazoom voor diegenen die hun eerste verwisselbare objectief

kiezen, of een uitbreiding willen op een al meegeleverde kit-lens.

Het optisch ontwerp bestaat uit zestien elementen in veertien groepen, waaronder een speciaal LD (low dispersion) element voor grotere beeldscherpte en het corrigeren van

chromatische aberraties. Het diafragma heeft zeven lamellen en zoals de maximale opening varieert van f/3,5 tot f/6,3 over het zoombereik, zo varieert het minimale diafragma van f/22 bij 18mm tot f/40 bij 200mm. De minimale scherpstelafstand is 0,5 meter op de uiterste zoomstanden, maar varieert daartussen van 0,49 meter op 180mm tot 0,7 meter op 35mm.

Om de veelzijdigheid te vergroten, heeft het objectief Tamron's VC (Vibration Compensation) beeldstabilisatie. Hiermee worden ongewenste camerabewegingen gecompenseerd en kan ook onder moeilijke lichtomstandigheden en met telefotografie uit de hand worden gefotografeerd. Een nieuw ontwikkelde autofocusaansturing zorgt voor een snelle, stille en meer accurate autofocus.

Ondanks deze extra techniek heeft Tamron het gewicht van het objectief weten te beperken tot slechts 400 gram en ook de afmetingen zijn beperkt. Met een lengte van slechts 96,6mm en een diameter van 75mm blijft de 18-200mm een zeer handzaam en draagbaar zoomobjectief.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Brandpuntsafstand:	18-200mm
Lichtsterkte:	f/3,5 - 6,3
Filtermaat:	62mm
Opbouw:	16 elementen/ 14 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,49 - 0,70 meter – oneindig

DRIE CATEGORIEWINNAARS IN DE ART-LIJN

SIGMA ART-OBJECTIEVEN

Sigma is al een tijd bezig hun nieuwe objectieven onder te verdelen in drie duidelijke categorieën. Iedere categorie verklaart de benadering die Sigma heeft gekozen bij het ontwikkelen van het objectief en moet fotografen helpen om makkelijker het objectief te kiezen dat past bij hun fotografie. De objectieven van de Art-lijn behoren tot het hoogste segment, waarbij de kwaliteit, geavanceerde optische prestaties en expressiviteit belangrijker zijn dan compactheid en multifunctionaliteit. De objectieven kenmerken zich door de hoge lichtsterkte en vooral de zeer goede prijs-kwaliteitverhouding. Nieuwe objectieven in de Art-lijn worden steevast enthousiast ontvangen. Sigma wint met objectieven uit deze lijn daarom terecht drie TIPA-Awards voor digitale spiegelreflex objectieven.

Sigma 20 mm F1.4 DG HSM

De Sigma 20mm F1.4 DG HSM is de eerste 20mm op de markt met een lichtsterkte van f/1.4. Ontworpen voor full-frame camera's is de 20mm speciaal ontwikkeld om het volledige potentieel van ultra-hoge megapixel camera's te benutten. Het optisch ontwerp minimaliseert vertekening en laterale en axiale chromatische aberratie. De Super Multi-Layer Coating reduceert daarnaast flare en gohsting. De grote beeldhoek, samen met de uitstekende beeldkwaliteit, maken de 20mm f/1.4 uitermate geschikt voor een groot aantal toepassingen. De helderheid, kleine scherptediepte en prachtige bokeh bij een open diafragma laten zien dat Sigma inderdaad een baanbrekend product op de markt heeft gezet.

Sigma 24-35mm F2 DG HSM

De Sigma 24-35mm F2 DG HSM is 's werelds eerste full-frame zoom objectief met een vast brandpunt van f/2 over het gehele zoombereik. Het objectief beslaat drie populaire brandpunten: de 24mm, 28mm en 35mm. De prestaties zijn vergelijkbaar met de 24mm en 35mm vaste brandpunt objectieven uit dezelfde Art-lijn van Sigma. Drie verschillende type Low Dispersion lenzen zijn gebruikt om optische onvolkomenheden te minimaliseren. De autofocus maakt gebruik van een Hyper Sonic Motor en heeft geoptimaliseerde algoritmes voor een nog snellere en nauwkeurige scherpstelling. Met een minimale scherptelafstand van slechts 28cm is de 24-35mm f/2 te gebruiken voor veel verschillende onderwerpen, van close-up fotografie tot portretten, landschappen en evenementen.

Sigma 50-100mm F1.8 DC HSM

De Sigma 50-100mm F1.8 DC HSM voor APS-C formaat digitale spiegelreflexcamera's is zo ontworpen dat het in het 35mm equivalent drie populaire brandpunten beslaat: de 85mm, 105mm en 135mm. Vanwege de grote diameter van het diafragma is deze gemaakt met een nieuw duurzaam polycarbonaat en om de negen afgeronde diafragma lamellen soepel en snel te laten bewegen, zijn deze bekleed met carbon. Naast dat de lichtsterkte gelijk blijft over het gehele zoombereik, blijft ook het scherpstelpunt vaststaan tijdens het zoomen; een eigenschap die vooral voor video erg belangrijk is. Met de hoge lichtsterkte en het zoombereik is de Sigma 50-100mm f/1,8 ideaal voor portretfotografie met mooie bokeh. Daarnaast completeert het zoomobjectief samen met de Sigma 18-35mm f/1,8 een ruim zoombereik met gelijke lichtsterkte voor videografen.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

BEST PROFESSIONAL DSLR LENS

SIGMA 20MM F1.4 DG HSM | ART

Brandpuntsafstand:	20mm
Lichtsterkte:	f/1,4
Filtermaat:	n.v.t.
Opbouw:	15 elementen / 11 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,28 meter - oneindig

BEST DSLR WIDE ANGLE ZOOM LENS

SIGMA 24-35MM F2 DG HSM | ART

Brandpuntsafstand:	24 - 35mm
Lichtsterkte:	f/2
Filtermaat:	82mm
Opbouw:	18 elementen / 13 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,28 meter - oneindig

BEST DSLR TELEPHOTO ZOOM LENS

SIGMA 50-100MM F1.8 DC HSM | ART

Brandpuntsafstand:	50 -100 mm
Lichtsterkte:	f/1,8
Filtermaat:	82mm
Opbouw:	21 elementen / 15 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,95 meter - oneindig

BEST CSC TELEPHOTO ZOOM LENS

FUJINON XF 100-400MM F4.5-5.6 R LM OIS WR

Het Fujinon 100-400mm objectief heeft een 35mm equivalent van 152-609mm. Het objectief weegt slechts 1349 gram en heeft een 5-stops beeldstabilisatiesysteem om makkelijk mee uit de hand te kunnen fotograferen. Het super telezoomobjectief is ideaal voor uiteenlopende soorten fotografie en is zeer geschikt voor fotograferen die veel reizen. Zo is het objectief water- en stofbestendig gemaakt en blijft hij werken bij temperaturen tot -10°C. De extra fluorinelaag op het voorste lenselement beschermt het glas tegen vuil en water in moeilijke weersomstandigheden. De optische constructie van het objectief bestaat uit eenentwintig lens-elementen, verdeeld in veertien groepen. Het optisch ontwerp bevat vijf ED-lenzen en één super ED-lens dat in combinatie met het afgeronde diafragma van negen lamellen zorgt voor mooie onscherpte. Het objectief is te gebruiken op alle FUJIFILM X vattig camera's zoals de X-T1 of de nieuwste X-Pro2 camera. Ook de XF1.4X TC WR teleconverter is perfect te gebruiken met de telelens waarmee je een nog groter zoombereik krijgt.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Brandpuntsafstand:	100 - 400mm
Lichtsterkte:	f/4,5 (f/5,6)
Filtermaat:	77mm
Opbouw:	21 elementen / 14 groepen
Bereik afstandinstelling:	1,75 meter - oneindig

**Wij van PF
feliciteren alle
winnaars met de
gewonnen award!**

Wilt u ook op de hoogte blijven van
de beste fotoproducten?

Ga dan naar www.pf.nl/nieuwsbrief en
ontvang gratis onze tweewekelijkse nieuwsbrief!

facebook.com/pfpuntnl • [@pfpuntnl](https://twitter.com/pfpuntnl)

BEST CSC ENTRY LEVEL LENS

PANASONIC LUMIX G 25MM F1.7 ASPH

De Panasonic LUMIX G 25mm f/1,7 is een lichtsterk Micro Four Thirds objectief met een vast brandpunt en een 35mm equivalent van 50mm. Het is het vierde objectief in een lijn van vaste brandpunt objectieven met een lichtsterkte van f/1,7. Eerder bracht Panasonic al de 15mm, 20mm en 42,5mm op de markt. Ook de 25mm f/1,7 is speciaal ontwikkeld om volledig gebruik te kunnen maken van de uitgebreide functionaliteiten die Lumix camera's bieden.

Het optisch ontwerp van de 25mm f/1,7 bestaat uit acht elementen in zeven groepen. Twee asferische lenzen zorgen voor het reduceren van ongewenste aberraties en vervorming, terwijl de Ultra-high refractive index frontlens zorgt voor een uniforme beeldkwaliteit over de gehele beeldcirkel. Door gebruik te maken van deze speciale lenzen worden de afmetingen en het gewicht van het objectief beperkt. Het ronde diafragma telt zeven lamellen en heeft f/22 als kleinste opening.

De Lumix G 25mm f/1,7 heeft een digitale dataoverdracht tot 240 beelden per seconde. Hierdoor communiceert het objectief razendsnel met Panasonic Lumix camera's om optimaal gebruik te maken van de functionaliteit die deze camera's bieden. Het objectief is hiermee speciaal ontwikkeld om samen te werken met de contrastdetectie autofocus en de Depth from Defocus technologie en ondersteunt ook speciale functies zoals 4K-Photo.

Daarnaast heeft het objectief een soepele overgang van de diafragmaopeningen, waarmee plotselinge wijzigingen in de belichtingen worden voorkomen. Dit maakt het objectief ideaal voor 4K en Full HD video-opnames.

IDEALE REISLENS

De Panasonic Lumix G 25mm f/1,7 is een optisch goed presterend, lichtsterk standaard objectief voor de Micro Four Third gebruikte gebruiker. Door de lichte bouw en het ontwerp van het objectief is het een ideale reislen. Daarnaast heeft het objectief een korte scherpstelafstand van slecht 25cm dat hem uiterst geschikt maakt voor portretfotografie, maar ook voor bijvoorbeeld intieme reportagebeelden. Het objectief levert een uitstekende kleurweergave en het afgeronde diafragma zorgt voor een mooie, zachte bokeh. Samen met de reeds bestaande f/1,7 objectieven van Panasonic is er nu een ruime keus aan vaste

“DOOR DE LICHTTE BOUW EN HET ONTWERP VAN HET OBJECTIEF IS HET EEN IDEALE REISLENS”

brandpunt objectieven met eenzelfde lichtsterkte. Naast de goede prestaties is het objectief ook nog eens zeer betaalbaar en dat maakt de nieuwe Panasonic Lumix G 25mm f/1.7 een bijzonder objectief voor zowel het maken van fotografie- als videoproducties.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Brandpuntsafstand:	25mm (50mm beeldhoek)
Lichtsterkte:	f/1,7
Filtermaat:	46mm
Opbouw:	8 elementen/ 7 groepen
Bereik afstandinstelling:	0,25 meter - oneindig

BEST CSC WIDE ANGLE ZOOM LENS

OLYMPUS M.ZUIKO DIGITAL ED 7-14MM F2.8 PRO

Met een gewicht van 534 gram is de Olympus M.Zuiko DIGITAL ED 7-14mm 1:2.8 PRO een relatieve lichtgewicht. Zeker als we bedenken dat deze lichtsterke f/2.8 zoom een bereik heeft van 14 tot 28mm in kleinbeeldtermen. De Olympus 7-14mm is een PRO objectief, wat betekent dat het bestand is tegen stof en regen. Olympus heeft met andere objectieven uit deze serie inmiddels al laten zien dat die bescherming echt heel ver gaat. Waterdicht zijn ze nog net niet, maar er is maar weinig waar de PRO-objectieven van Olympus niet tegen zijn bestand. Een speciale coating op de frontlens zorgt er bovendien nog eens voor dat stof, vuil en water nauwelijks hechten aan het glas en dat vette vingers makkelijk weg zijn te poetsen.

De constructie is van een professioneel niveau, met soepel en spelingsvrij lopende zoom- en scherpstelringen. Optisch is het ontwerp hoogstaand, wat mede zorgt voor de hoge beeldkwaliteit over het hele zoombereik. Het objectief beschikt onder andere over een ED-element, drie Super-ED elementen en twee asferische EDA elementen. Een programmeerbare functieknoop en een 'focus-clutch' voor het snel schakelen tussen autofocus en handmatig scherpstellen zorgen voor een groot bedieningsgemak en uitstekende ergonomie.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Brandpuntsafstand:	7-14mm (14-28mm kleinbeeld eq.)
Lichtsterkte:	f/2.8 over het hele bereik
Filtermaat:	n.v.t.
Opbouw:	14 elementen in 11 groepen
Bereik afstandsinstelling:	0.2m tot oneindig
Gewicht:	534g
Afmetingen:	79 x 106mm

BEST MIRRORLESS CSC ADVANCED

OLYMPUS OM-D E-M10 MARK II

De Olympus OM-D E-M10 Mark II is het meest compacte model in de OM-D serie, maar beschikt over veel mogelijkheden die veel grotere en duurdere camera's niet hebben.

De Micro Four Thirds sensor heeft 16,1 miljoen pixels en levert zeer scherpe beelden. De gevoeligheid loopt van ISO 200 tot 25.600 en kan naar onder nog worden uitgebreid met een Low-stand. Het autofocus-systeem kan scherpstellen op eenentachtig beeldpunten en de nieuwe elektronische zoeker is helemaal van deze tijd met een resolutie van 2,36 miljoen beeldpunten met een hoge verversingssnelheid. Nieuw is ook dat de E-M10 Mark II nu beschikt over de befaamde vijfassige beeldstabilisatie van Olympus' topmodellen. Die maakt niet alleen fotografie met hele lange sluitertijden uit de hand mogelijk, maar zorgt ook een goede stabilisatie van video.

De video is verbeterd ten opzichte van de eerste generatie. De E-M10 Mark II filmt in Full HD tot zestig beelden per seconde. Voor de liefhebbers van timelapse is er een 4K functie ingebouwd. Het instellen van de autofocus kan op de Mark II nu ook met behulp van het kantelbare touchscreen aan de achterzijde. Dit werkt in veel gevallen sneller dan met de cursortoetsen. De camera beschikt over een stille stand, waarbij gebruik wordt gemaakt van een elektronische sluiters. De flitser kan tegelijk dienen voor de draadloze aansturing van externe Olympus flitsers. Focus-bracketing en bijzondere functies als Olympus Live Composite, waarmee live de belichting bij lange sluitertijden kan worden bepaald, maken van de OM-D E-M10 een kleine, maar buitengewoon krachtige camera.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	17,3 x 13mm
Pixel aantallen:	16,1 miljoen
ISO bereik:	200-25.00, uitbreidbaar tot 100
Bestandsformaten:	JPEG, RAW en MPO
Video opties:	1080p en 720p tot 60 bps
Opslag:	SD, SDHC, SDXC
Gewicht:	390g met accu

BEST EXPERT COMPACT CAMERA

CANON POWERSHOT G5 X

De huidige compactcamera's in de G-lijn van Canon kenmerken zich met hun 1.0-type sensor van 1 inch groot die samenwerkt met een krachtige DIGIC processor. Dit zorgt voor kleine, handzame camera's die hoogwaardige resultaten behalen. De G-lijn telt momenteel vijf verschillende modellen, die ieder hun eigen karakteristieken hebben en waarvan het vlaggenschip model, de G1 X mark II, de enige is met een 1,5 inch sensor. De Canon Powershot G5 X bouwt voort op het succes van de Powershot G7 X. Aan deze kleine handzame compactcamera met een lichtsterk 4,2x zoomobjectief is een elektronische zoeker toegevoegd. Samen met de grip en een nieuw draaiwiel aan de voorzijde geeft dit de Powershot G5 X een DSLR-achtige gebruikservaring.

Net als de meeste andere PowerShots in de G-lijn beschikt ook de Powershot G5 X over een 1-inch beeldsensor. Deze 1.0-type BSI-CMOS-sensor heeft een resolutie van 20,2 megapixels en werkt samen met de DIGIC 6-processor van Canon. Deze combinatie zorgt voor uitstekende prestaties op het gebied van beeldkwaliteit, snelheid en imaging power en heeft zich al veelvuldig bewezen in eerdere modellen uit de G-serie. De ISO-gevoeligheid van de camera heeft een ruim bereik en loopt van ISO 125 tot 12.800 en de camera ondersteunt 14-bits RAW-bestanden. De snelle en nauwkeurige 31-punts AF-frames autofocus behaalt snelheden tot 0,12 seconde en 5,9 beelden per seconde in continue opname. De Powershot G5 X beschikt net als de G7 over een lichtsterk 24-100mm f/1.8 – 2.8, 4,2x groothoek zoomobjectief met optische beeldstabilisatie. Naast de 4,2x optische zoom is ook een 4x digitale zoom aanwezig. Door de minimale scherpstelafstand van 5cm is het objectief geschikt voor macro fotografie. Het negen lamellen tellende diafragma zorgt samen met de lichtsterkte van het objectief voor opnamen met een fraaie bokeh en achtergrondonscherpte.

“DE CANON POWERSHOT G5 X IS EEN COMPACTE, STIJLVOLLE, KLEINE CAMERA MET EEN ROBUUSTE BODY, UITSTEKENDE ELEKTRONISCHE ZOEKER EN ERGONOMISCHE BEDIENING”

CREATIEVE MOGELIJKHEDEN

De meest opvallende eigenschap van de Powershot G5 X is wel de bovenop de camera geplaatste elektronische zoeker. Deze geeft de camera niet alleen een meer spiegelreflex-achtig uiterlijk, maar vergroot ook de creatieve mogelijkheden voor de gebruiker. De EVF heeft een 2,36 miljoen punten tellend OLED scherm en beslaat honderd procent van het beeld. Met een hoge beeldverversings-snelheid van 120 fps kan de EVF bewegende onderwerpen volgen en door de oogafstand van 22mm kan deze ook door bril dragende fotografen worden gebruikt. Naast de EVF beschikt de Powershot G5 X tevens over een

variangle 3-inch touch-screen met 1040k punten om ook vanuit moeilijke hoeken te kunnen filmen en fotograferen. De kleine grip voor de rechterhand maakt het makkelijker de camera vast te houden en het nieuwe instelwiel aan de voorkant te bedienen. Hiermee beschikt de Powershot G5 X nu over drie knoppen die door de gebruiker naar eigen inzicht zijn in te stellen. Naast tal van fotografische functies is het mogelijk om Full HD 1920 x 1080 video op te nemen met maximaal 60p. Ook beschikt de camera over een stereomicrofoon. Dankzij een 5-assige Advanced Dynamic beeldstabilisatie worden camerabewegingen opgevangen voor zeer stabiele opnames. Met de ingebouwde Wi-Fi in de Powershot G5 X wordt het heel gemakkelijk om je foto's en video's direct te delen door de camera te verbinden met tablets of smartphones. Image Sync maakt het daarnaast mogelijk om ook direct een back-up van je foto's te maken op populaire cloudservices zoals Flickr, Google Drive en iRiata. Voor meer creatieve mogelijkheden biedt de Canon Connect App de mogelijkheid de Powershot G5 X op afstand te bedienen vanaf je smartphone of tablet. Met de USB 2.0 aansluiting van camera is het ook mogelijk om de Powershot G5 X op te laden. Hierdoor kunnen universele smartphone opladers en ook de computer worden gebruikt om de camera op te laden.

De Canon Powershot G5 X is een compacte, stijlvolle, kleine camera met een robuuste body, uitstekende elektronische zoeker en ergonomische bediening. Door de toevoeging van de elektronische zoeker en de grip past de camera misschien niet meer in de broekzak, maar het vergroot de creatieve mogelijkheden en vooral het gebruiksgemak aanzienlijk.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	13,2 x 8,8mm
Pixel aantallen:	5472 x 3648
ISO-bereik:	125-12800
Objectief:	24 - 100mm f/1,8 - 2,8
Bestandsformaten:	JPEG / RAW (14 bit)
Video opties:	1920 x 1080 (60 - 30 bps), 1280x720 (30 bps), 640 x 480 (30 bps)
Opslag:	SD/ SDHC/ SDXC

BEST MIRRORLESS CSC ENTRY LEVEL

FUJIFILM X-T10

De X-T10 is Fujifilm's kleinere en lichtere versie van de X-T1 en heeft dezelfde 16MP X-Trans CMOS II sensor van APS-C formaat. Daarnaast gebruikt de camera ook de snelle Fujifilm's EXR Processor en is het geheel in een robuuste body van magnesium legering ingebouwd. De FUJIFILM-camera's worden door fotografen geprezen vanwege hun beeldkwaliteit, maar ook het retro-stijl uiterlijk waar de X-serie camera's om bekendstaan, worden erg gewaardeerd. Het standaard ISO-bereik loopt van 200 tot 6400 ISO en is uitbreidbaar naar 100 tot 51200 ISO. De camera heeft een OLED elektronische zoeker van 2,36 miljoen pixels en een 3 inch kantelbaar LCD-scherm met 920k pixels. Je kunt dus kiezen voor het fotograferen door een digitale zoeker of voor het gebruik van het beeldscherm. De X-T10 neemt behalve hoge kwaliteit foto's ook video op in Full HD en het heeft een ingebouwde stereo-microfoon. Dankzij de ingebouwde Wi-Fi connectiviteit is het mogelijk om de camera op afstand te bedienen vanaf een smartphone of tablet op afstand te bedienen via een app. Ideaal om ook foto's direct te kunnen delen op social media of met klanten.

De FUJIFILM X-T10 is een camera met veelal vergelijkbare functionaliteit als de X-serie camera's uit het hogere FUJIFILM-segment. Met de huidige grote keuze aan FUJIFILM X objectieven is de X-T10 een zeer interessante keuze, zowel voor hobby beeldmakers tot aan creatieve, professionele fotografen. Met de FUJIFILM X-T10 heb je een moderne camera met goede beeldkwaliteit voor een leuke betaalbare prijs.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	(APS-C) 23,6 x 15,6mm
Pixel aantallen:	4896 x 3264
ISO-bereik:	200-6400
Bajonetvatting:	Fujifilm X
Bestandsformaten:	JPEG/RAW
Video opties:	1920 x 1080 (60, 30, 24 bps) 1280 x 730 (60, 30, 24 bps)
Opslag:	SD/ SDHC/ SDXC

BEST MIRRORLESS CSC EXPERT

FUJIFILM X-PRO2

De FUJIFILM X-Pro2 heeft het uiterlijk van een meetzoeker camera, maar is een moderne camera met autofocus en een hele bijzondere zoeker. De zoeker van de X-Pro2, de Advanced Hybrid Multi Viewfinder, is zowel een optische zoeker alsook een elektronische zoeker. In de optische zoeker

worden de heldere beeldkaders (bekend van de meetzoeker) in het beeld geprojecteerd. Daarnaast is de zoeker ook volledig digitaal te maken met een simpele druk op de knop. Bijzonder aan deze FUJIFILM-zoeker is de combinatie van de optische en digitale mogelijkheid en zelfs een combinatie van de twee voor het handmatig scherpstellen.

Dat de X-Pro2 is gemaakt voor de professionele fotograaf is ook te zien aan de bouw van de camera. De robuuste body is gemaakt van magnesium legering en heeft op meer dan eenenzestig punten afdichtingen tegen water en stof. In de camera zorgt de nieuw ontwikkelde 24,3MP X-Trans CMOS III sensor van APS-C formaat, in combinatie met de nieuwe X-Processor Pro, voor een hoge beeldkwaliteit en de snelle autofocus. De sensor heeft een standaard ISO-bereik van 200 tot 12.800 ISO dat is uit te breiden naar ISO 100 en 51.200. De camera is ondanks zijn stevige bouw niet zwaar en ligt lekker in de hand. De camera en sluiters reageren snel en ook het autofocusstelsel is indrukwekkend. Het autofocusstelsel beschikt over zeventien selecteerbare AF-punten en door de samenwerking tussen phase detection AF en predictive AF is de X-Pro2 in staat ook continu accuraat scherp te stellen. De mechanische sluiters gaat tot 1/8000e van een seconde en de flitssynchronisatie is 1/250e seconde. De X-Pro2 is snel en kan fotograferen tot maximaal 8 bps. Ook de videofunctie ontbreekt niet. De camera kan filmen in Full HD met maximaal 60 bps en heeft een bitrate van 36Mbps. Verder beschikt de FUJIFILM X-Pro2 over ingebouwde Wi-Fi connectiviteit en is er een breed assortiment aan accessoires beschikbaar.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	(APS-C) 23,6 x 15,6mm
Pixel aantallen:	6000 x 4000
ISO-bereik:	200-12800
Bajonetvatting:	Fujifilm X
Bestandsformaten:	JPEG/ RAW (14-bit RAF)
Video opties:	1920 x 1080 (60 - 24 bps) 1280 x 730 (60 - 24 bps)
Opslag:	SD/ SDHC/ SDXC (Dual slots, UHS-II ondersteund in 1 slot)

BEST DSLR PROFESSIONAL/ HIGH RES

CANON EOS 5DS/5DS R

Met een 50,6 megapixel sensor is de resolutie van de Canon EOS 5DS en 5DS R hoger dan van welke kleinbeeldcamera ook. Gedetailleerde prints op A0-formaat of groter zijn geen enkel probleem met deze camera's. Om het optimale uit de sensor te halen, heeft Canon beide modellen voorzien van geavanceerde techniek.

De Canon EOS 5DS en 5DS R zijn de ultieme camera's voor fotografen die streven naar de hoogste scherpste en detaillering in hun opnames. De nieuw ontwikkelde sensor heeft meer dan twee keer zoveel pixels als eerdere modellen van Canon. Bij de ontwikkeling van een hoge resolutie camera is Canon niet over een nacht ijs gegaan. Ze hebben niet één, maar direct twee modellen uitgebracht. De EOS 5DS heeft een sensor met een low-pass of antialias filter. Dit filter vermindert de kans op moiré in opnames met hele fijne patronen. De EOS 5DS R heeft in plaats hiervan een low-pass cancelation filter. Het kleine beetje scherpsteverlies door het gebruik van een low-pass filter treedt niet op bij de EOS 5DS R. Mode en architectuur zijn bij uitstek onderwerpen waar moiré kan optreden en waar de EOS 5DS ideaal voor is. Bij landschaps- en portretfotografie en gecontroleerde opnames in de studio komt de extra scherpste van EOS 5DS R goed tot zijn recht.

GEAVANCEERD

Een sensor als die van de nieuwe EOS 5DS en 5DS R komt alleen tot zijn recht als alle systemen in de camera even hoogwaardig zijn. Voor de autofocus heeft Canon een AF-systeem gebruikt dat vergelijkbaar is met dat van de EOS-1D X. Het heeft eenenzestig AF-punten waarvan er eenenveertig cross-type en vijf dual cross-type zijn. Het spiegel-

“BIJ DE ONTWIKKELING VAN EEN HOGE RESOLUTIE CAMERA IS CANON NIET OVER EEN NACHT IJS GEGAAN. ZE HEBBEN NIET EEN, MAAR DIRECT TWEE MODELLEN UITGEBRACHT”

mechanisme is nieuw ontwikkeld om zo min mogelijk vibraties te veroorzaken. Ook dit komt de scherpste van de opnames ten goede. Een bijkomend voordeel is dat de camera's hierdoor ook erg stil zijn. Kleine ontspanvertragingen kunnen worden geprogrammeerd om ieder risico op trilling verder uit te sluiten. De lichtmeting is tevens verfijnd. In plaats van de drieënzestig segmentmeting van de EOS 5D III hebben de nieuwe camera's een RGB en IR meter met 150.000 beeldpunten die

uitstekend in staat is om iedere scene goed te analyseren. Om de grote bestanden snel te kunnen verwerken, beschikken de camera's over een dubbele Digic 6 processor en een USB 3.0 aansluiting voor een snelle overdracht van data.

VEELZIJDIG

De Canon EOS 5DS en 5DS R zijn breed inzetbaar. De hoge resolutie maakt ze uitstekend inzetbaar in de studio, maar ze zijn even goed bruikbaar voor landschapsfotografie of bruidsreportages. De camera's zijn bestand tegen stof en water en kunnen een stootje hebben. Bij kunstlicht dat wisselt in helderheid zorgt Canons antiflicker technologie voor de beste belichting. En dankzij de hoge resolutie kan er ook worden gefotografeerd in een 1,3 en 1,6x crop mode. Het niet gebruikte deel van het beeld wordt in de zoeker elektronisch donkerder gemaakt. De camera's kunnen video opnemen in 1080p tot 30 bps en in 720p tot 60 bps in ALL-I en IPB compressie. Voor wie juist langzamer wil opnemen, is er ook een ingebouwde time-lapse en interval optie. Canon heeft al deze mogelijkheden gecombineerd in een camera met een goed doordachte menustructuur en de vertrouwde ergonomie van de Canon EOS 5D-reeks en zo twee nieuwe modellen gecreëerd waar veel fotografen echt op zaten te wachten.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	24 x 36 mm
Pixel aantallen:	50,6 miljoen
ISO bereik:	100-6400, uitbreidbaar tot 50 en 12.800
Bestandsformaten:	JPEG, S-Raw, M-Raw en Raw
Video opties:	1080p bij 24, 25 of 30 bps
Opslag:	SD, SDHC, SDXC en CF
Gewicht:	930 g met accu, 845 gram zonder accu (inclusief accu kunnen we niet controleren en dit is de officiële opgave)

BEST SUPERZOOM CAMERA

PANASONIC LUMIX DMC-FZ300/FZ330

De Lumix FZ300 behoort tot de zogenaamde bridgecamera's. Dit zijn camera's die wel een vast zoomobjectief hebben, maar door hun afmetingen en spiegelreflex-stijl body niet meer echt compact zijn, ondanks dat de beeldsensor met 1:2,3 inch wel tot het compactformaat behoort. Door de grotere afmeting van de camera is er meer ruimte voor functionaliteit en vooral een groter objectief dat daardoor lichtsterker kan worden gebouwd en betere optische prestaties levert. Het zijn dan ook die optische prestaties waar de Lumix FZ300 op voortbouwt als opvolger van de populaire FZ200.

De camera is nog steeds opgebouwd rond dezelfde 12MP BSI-CMOS sensor en het krachtige 25-600mm Leica DC Vario-Elmarit zoomobjectief met een constante lichtsterkte van f/2,8 en een macrostand waarmee een minimale scherpstelafstand van slechts 1cm mogelijk is. De optische prestaties van dit objectief zijn ongewijzigd, maar de FZ300 beschikt over tal van nieuwe interne en externe componenten die de camera een groot aantal nieuwe mogelijkheden geeft. Aan de basis van veel van die nieuwe functionaliteit ligt een krachtige nieuwe Venus Engine beeldprocessor. Hierdoor wordt een snellere autofocus aangestuurd, is 4K video mogelijk en wordt het ISO-bereik vergroot naar standaard 100-6400. Ook de elektronische zoeker en het 3-inch kantelbare touchscreen zijn verbeterd. De zoeker is nu een OLED Live View Finder en heeft 1440k dots en een vergroting van 0,7x. Het LCD-scherm heeft een resolutie van 1040k en een verbeterde zichtbaarheid, ook bij veel zon. De touch-functionaliteit laat je op het scherm scherpstellen en de sluiters bedienen. Naast deze upgrades heeft de FZ300 nu ook een volledig spatwater- en stofwerende body. Alle aansluitingen en knoppen zijn voorzien van afdichtingen, wat de camera geschikt maakt voor fotografie in zware weersomstandigheden.

AUTOFOCUS

De FZ300 beschikt over een sterk verbeterde autofocus en maakt nu gebruik van de Depth From Defocus (DFD) technologie die voor het eerst werd geïntroduceerd in de GH4. Depth From Defocus berekent direct de afstand tussen de verschillende onderdelen in het beeld. Hierdoor kan het objectief niet alleen in één snelle en vloeiende beweging scherp-

stellen tussen de verschillende onderwerpen, het zorgt er ook voor dat de autofocus-tracking veel sneller bewegende onderwerpen kan volgen. Dit leidt tot minimale AF-snelheden van slechts 0,09 seconde en een opname-reeks tot zes beelden per seconde met continue autofocus. Met single autofocus is zelfs tot 12 bps mogelijk. Het DFD autofocus-systeem werkt ook bij het opnemen van video met constante autofocus, waardoor een veel stabielere scherpstelling wordt bereikt.

4K VIDEO EN FOTO

Het ruime zoombereik en vooral de constante lichtsterkte van het Leica DC Vario-Elmarit objectief, samen met een handzame body, maakt de FZ300 uitermate geschikt om mee te filmen. De slowmotion functie waarmee tot 100fps in HD en 200fps in VGA kwaliteit kan worden opgenomen, is ongewijzigd. Voor video in Full HD of mindere resolutie beschikt

de FZ300 nu over een nieuwe hybride beeldstabilisatie over vijf assen, die elke ongewenste camerabeweging compenseert en daarmee filmen uit de hand veel stabielert maakt. De camera kan nu ook volledige 4K video opnemen met een resolutie van 3840x2160 pixels, op 30p en 24p met een bitrate van 100Mbit/s en continue autofocus. De 4K mogelijkheden van de camera blijven niet beperkt tot video. De 4K Photo functie geeft ruimte aan tal van mogelijkheden met 8MP foto's met een maximale burst van dertig beelden per seconde. De Post Focus functie bijvoorbeeld, combineert daarbij de snelheid van 4K fotografie met de Depth From Defocus autofocus technologie. Tijdens Post Focus neemt de camera een burst opname met dertig beelden per seconde terwijl de autofocus telkens razendsnel scherpstelt op verschillende onderwerpen in het beeld. Hierdoor kan achteraf het scherpstelpunt worden gekozen.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	6,17 x 4,55mm
Pixel aantallen:	4000 x 3000
ISO-bereik:	100-6400
Objectief:	LEICA DC VARIO-ELMARIT 4,5 - 108mm f/2,8 (25 - 600mm beeldhoek)
Bestandsformaten:	JPEG/ RAW
Video-opties:	3840 x 2160 (30, 24 bps), 1920 x 1080 (50 - 24 bps), 1280 x 720 (100, 25 bps), 640 x 480 (200 bps)
Opslag:	SD/ SDHC/ SDXC (UHS-I compatibel)

BEST PHOTO/VIDEO PROFESSIONAL CAMERA

CANON EOS-1D X MARK II

De Canon EOS-1D X Mark II is het nieuwe topmodel in de EOS-lijn. Hoewel de camera qua uiterlijk niet veel verschilt van zijn voorganger, hij is nog steeds robuust gebouwd met een body van magnesium legering, heeft de 1D X Mark II nu een 20,2 Megapixel full-frame CMOS-sensor en twee nieuwe Dual "DIGIC 6+" processoren. Hierdoor wordt het dynamisch bereik aanzienlijk vergroot. Ook kan de camera 4K-videobeelden vastleggen met 60p en heeft het een ISO-bereik van 100 – 51.200, uitbreidbaar tot 50 – 409.600.

Het autofocusstelsysteem is tevens flink verbeterd. Het nu 61-punten tellende AF-systeem, met 41 'cross-type' AF-punten, beslaat een groter deel van het beeld en werkt ook bij een geringe lichtintensiteit tot -3EV. Het AF-systeem wordt ondersteund door een nieuwe 360k RGB+IR meetsensor voor een nauwkeurigere belichting en betere detectie van het onderwerp. De nieuwe AI Servo AF III+ verbetert daarnaast de volgevoeligheid. Hierdoor is de EOS-1D X Mark II in staat veertiens frames per seconde vast te leggen met Full AF/AE-tracking.

TESTER FRITS VAN ELDIK

Autosportfotograaf Frits van Eldik is Canon-ambassadeur en werd nauw betrokken bij de testfase van de Canon EOS-1D X Mark II vanwege zijn ervaring met snel bewegende onderwerpen. Vier dagen lang kreeg hij verschillende camera's in handen om steeds dezelfde tests mee uit te voeren, terwijl de engineers van Canon over zijn schouders meekijken. "Het is net als het testen van een Formule 1 wagen. Je voert telkens dezelfde handelingen uit op steeds een andere camera om de engineers van rauwe data te voorzien,

waarmee ze de camera's met elkaar kunnen vergelijken." Van de beelden die hij die dagen schoot, zag hij zelf niks terug. Van Eldik was dan ook aangenaam verrast toen hij eindelijk het productiemodel in handen kreeg. "Tijdens het testen heb je al wel door dat de autofocus sterk is verbeterd. De camera volgt veel beter bewegende onderwerpen, zeker als die naar je toe komen en dan ineens naar links of naar rechts gaan. Bij het terugzien van de foto's viel de betere beeldkwaliteit op, en dan vooral het dynamische bereik. Er is veel meer uit de donkere partijen van de foto te halen. Soms zit het in kleine verbeteringen die aangenaam verrassen. De EOS 1D X Mark II heeft bijvoorbeeld een continu oplichtend focuspunt. Dat lijkt een heel klein dingetje, maar als je zoals ik met lage sluitertijden autosport fotografeert, is dat heel belangrijk voor het bepalen van de compositie."

**"DE CAMERA VOLGT VEEL BETER
BEWEGENDE ONDERWERPEN"**

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	36 x 24mm
Pixel aantallen:	5472 x 3648
ISO-bereik:	100-51.200 (50 - 409.600)
Bajonetvatting:	Canon EF
Bestandsformaten:	JPEG/ RAW (DNG)
Video-opties:	4096 x 2160 (60 - 23,98 bps), 1920 x 1080 (120 - 23,98 bps)
Opslag:	CompactFlash + CFast 2.0

CANON EOS-1D X MARK II

SNELHEID EN ACTIE OP TOPNIVEAU

[tekst en fotografie] Daimon Xanthopoulos

De nieuwe Canon EOS-1D X Mark II is uitgerust met een nieuwe 20,2 Megapixel full-frame CMOS-sensor, twee nieuwe Dual DIGIC 6+ processoren en kan 4K videobeelden vastleggen. Het nieuwe model van Canon zal voor de huidige gebruikers direct vertrouwd aanvoelen. De vernieuwing van de Canon EOS 1D-X Mark II zit hem voornamelijk in een verbetering van alle essentiële punten van de camera. Een verbeterde autofocus, een grotere buffer voor burstopnames, verbeterde hoge ISO, een groter dynamisch bereik, Dual Pixel AF en 4K video met frame grabbing. Om de camera effectief te testen, mochten we er een dag mee werken op de stuntacademie in Kopenhagen.

We bekijken eerst de vernieuwde autofocus die ook met bewegende objecten de focus perfect kan blijven volgen. Het verbeterde 61-punts AF-systeem heeft eenenveertig 'cross-type' AF-punten, die een groter gebied beslaan dan zijn voorganger, en ook bij een geringe lichtintensiteit tot -3EV scherpstellen. Het nieuwe AF-systeem biedt voor het eerst f/8 AF-ondersteuning van alle eenenzestig punten, wat vooral handig is bij het gebruik van teleconverters. Ook is de EOS-1D X Mark II voorzien van de nieuwe AI Servo AF III+ waarbij de volggevoeligheid is verbeterd. Een nieuwe 360.000 RGB+IR meetsensor ondersteunt het AF-systeem voor een nauwkeurigere belichting en betere detectie van het al dan niet bewegende onderwerp. Je kunt in het menu van de camera instellen wat voor soort autofocus het beste is voor de te verwachten situatie. Deze opties zijn erg handig en helpen het autofocussysteem te begrijpen wanneer het wel en niet in actie moet komen. Het detecteren van de bewegende onderwerpen werkt erg goed in de praktijk wanneer een jonge acteur over een stapel pallets en tonnen wordt gelanceerd door middel van een hevige explosie. Het moment duurt slechts een fractie van een seconde, maar wordt direct door de camera opgepakt en de jonge acteur blijft opname na opname scherp tijdens de reeks opname van veertien beelden per seconde.

VERBETERDE REEKS OPNAME

De EOS-1D X Mark II is in staat veertien beelden per seconde vast te leggen met full AF-/ AE-tracking en in RAW. Voor gebruikers die nog meer snelheid willen, is het mogelijk tot zestien beelden per seconde te fotograferen in de liveview-modus zonder het gebruik van het autofocus. Met de opslagcapaciteit en snelheid van de nieuwe CFast 2.0 kaart is de

Een acrobatische stunt waarbij de snelheid van de camera goed van pas komt om het juiste moment vast te kunnen leggen.

camera in staat met maximale snelheid een reeks van een onbeperkt aantal JPEG- of tot 170 RAW-opnamen op te slaan zonder te hoeven pauzeren.

BETER ISO- EN DYNAMISCH BEREIK

De camera heeft een ISO-bereik van 100 – 51.200 en is uitbreidbaar van ISO 50 tot 409.600. Daarnaast is het dynamisch bereik van de sensor door Canon verbeterd. Met het blote oog kun je duidelijk het behoud van details in de hoge lichten waarnemen, terwijl er nog mooie doortekening zit in de donkere partijen. Een goed voorbeeld hiervan is de tegenlichtsituatie met rook waarbij de hoge lichten niet zijn doorgebrand, terwijl er in de

schaduwpartijen veel details bewaard zijn gebleven. Opvallend is ook het ontbreken van ruis op hoge ISO in de donkere partijen, iets dat de Canon 1Dx Mark II zeer geschikt maakt op hoge ISO en daarnaast breed inzetbaar.

HOGHE KWALITEIT 4K VIDEO

De EOS-1D X Mark II kan video vastleggen met 4K kwaliteit (4096x2160) tot 60 fps. Hiervoor is het wel nodig om, net als bij de grote buffer, een CFast 2.0 kaart te gebruiken. De camera maakt het ook mogelijk in Full HD (1920x1080p) beelden vast te leggen met een indrukwekkende slowmotion mogelijkheid die wordt bereikt met 120 bps. Ook het dual pixel systeem komt bij het gebruik van video erg

Alles in een fractie van een seconde. De snelheid van de camera gecombineerd met het nieuwe AF systeem zorgen er samen voor dat het juiste moment vast gelegd kan worden.

goed van pas en zorgt dat de camera perfect kan werken met autofocus. Een erg handige feature is het aanraakgevoelige beeldscherm van de camera. Hiermee kan je door middel van aanraking het focuspunt bepalen waarna de lens vloeiend een scherpe overgang maakt.

MEER CONNECTIVITEIT

De camera is ideaal om in uiteenlopende situaties te gebruiken. De robuust gebouwde body van magnesiumlegering is geheel stof en

water afgedicht. De viewfinder beslaat honderd procent van het beeldveld en toont via een elektronische overlay alle opname-informatie. Het LCD-scherm aan de achterkant heeft touch-functionaliteit voor de autofocus-punt selectie in Live View-modus en is ideaal voor videomakers. De ingebouwde GPS voegt informatie over de opnamelocatie toe aan de EXIF-gegevens en de camera beschikt over zowel Ethernet wired LAN als SuperSpeed USB 3.0. De nieuwe, aparte WFT-E8 wireless file

transmitter ondersteunt nu ook Wi-Fi 802.11ac. Het bijzondere van de Canon EOS 1D-X Mark II is de combinatie van aan de ene kant nieuwe technieken en verbetering en aan de andere kant het vertrouwde camerasysteem waarmee menig prijswinnend beeld is gemaakt. Een moderne, vernieuwde camera in een goed en vertrouwd jasje. ←

Tijdens de politie achtervolging is pas goed te merken hoe het vernieuwde AF-systeem de in beeld scheurende auto's goed kan blijven volgen gedurende de gehele beeldreeks.

De beeldsensor van de Canon 1Dx MarkII heeft een mooi dynamische bereik die zowel doortekening in de donkere partijen als in de hoge lichten behoudt.

“HET BIJZONDERE VAN DE CANON EOS 1D-X MARK II IS DE COMBINATIE VAN AAN DE ENE KANT NIEUWE TECHNIEKEN EN VERBETERING, EN AAN DE ANDERE KANT HET VERTROUWDE CAMERASYSTEEM WAARMEE MENIG PRIJSWINNEND BEELD IS GEMAAKT”

BEST PREMIUM CAMERA

LEICA SL

De nieuwe Leica SL (Typ 601) is een nieuw type mirrorless systeemcamera met een 24 Megapixel full-frame CMOS sensor, die een indrukwekkend dynamisch bereik levert. De camera heeft een geheel nieuwe Leica L vatting en een elektronische zoeker. De zeer robuuste body van de Leica SL is vervaardigd uit twee blokken massief aluminium en de tal van speciale afdichtingen geven de camera een optimale bescherming tegen vuil, vocht en spatwater. De duurzame sluiters wordt gegarandeerd tot 200.000 opnamen en is instelbaar van 30 minuten tot 1/8000e seconde.

De nieuwe elektronische zoeker is speciaal ontwikkeld voor de Leica SL en heeft een indrukwekkende resolutie van 4,4 miljoen pixels. De zoeker is voorzien van Leica's nieuwe EyeRes technologie, waardoor het uiteindelijke beeld al haarscherp zichtbaar is nog voordat de ontspanknop wordt ingedrukt. Daarnaast heeft de Leica SL ook een 2,95 inch aanraakgevoelig LCD-scherm. De krachtige Leica Maestro II processor levert standaard een ISO-bereik op van 50 tot 50.000. Gecombineerd met het ingebouwde 2 GB buffergeheugen worden continu-opnamen mogelijk met een burst rate van elf opnamen per seconde. De foto's worden in DNG of DNG+JPEG weggeschreven naar de twee SD-kaartsloten, waarvan de eerste de UHS II standaard heeft. De Leica SL is in staat om professionele 4K video's op te nemen. Deze video's kunnen worden opgenomen in 4K UHD bij dertig beelden per seconde of in Cine4K met vierentwintig beelden per seconde.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	36 x 24mm
Pixel aantallen:	6000 x 4000
ISO-bereik:	50-50.000
Bajonetvatting:	Leica L
Bestandsformaten:	JPEG/ RAW (DNG)
Video opties:	4096 x 2160 (24 bps), 3840 x 2160 (30 bps), 1920 x 1080 (120 - 24 bps), 1280 x 730 (120 - 24 bps)
Opslag:	SD/ SDHC/ SDXC (Dual slots, UHS-II ondersteund in 1 slot)

BEST MOBILE IMAGING DEVICE

DXO ONE

De DxO One is een kleine digitale camera met een 1-inch BSI-CMOS sensor van 20,2 megapixels. Het ingebouwde hoge kwaliteit 11,9mm f/1,8 asferische objectief heeft een 35mm equivalent van 32mm, met een minimale scherpstelfstand van 20cm. Met een gewicht van slechts 108 gram en een lengte van 6,9cm past de camera gemakkelijk in een broekzak. De camera beschikt over een heel klein OLED display dat de compositie kan laten zien in zwart-wit. De DxO One is stand-alone te gebruiken, maar de echte kracht schuilt in de Lightning aansluiting waarmee de camera kan worden gekoppeld aan geschikte Apple smartphones en tablets.

Door de DxO One aan te sluiten op een iPhone wordt het grote, heldere touchscreen de zoeker van de camera waarop alle functies van de camera zijn in te stellen. Doordat de camera ook nog zestig graden kan kantelen, is fotografie vanuit verschillende hoeken mogelijk. De camera werkt daarbij samen met de speciaal ontwikkelde DxO One app die gratis is te downloaden uit de Appstore. Met deze app kunnen al de gebruikelijke camerafuncties worden ingesteld, zoals het diafragma dat een bereik heeft tot f/11, de sluitertijd die is in te stellen van 30 seconden tot 1/20.000e seconde en het ISO-bereik, dat loopt van 100 tot een uitbreidbare 51.200. Daarnaast zijn tal van verschillende opnamestanden in te stellen en neemt de DxO One Full HD 1080p video op met dertig beelden per seconde en HD 720p met 120 beelden per seconde.

De DxO One heeft een microSD-kaartslot en bewaart daar automatisch de gemaakte foto's in DNG RAW of het eigen DXO SuperRAW. Hiermee kan op de computer nog veel meer uit de foto's worden gehaald. De DxO is een kleine, maar formidabele camera die DSLR kwaliteit foto's levert, zeker wanneer de mogelijkheden van een iPhone-scherm worden benut.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Sensor afmetingen:	1-inch
Pixel aantallen:	5472 x 3648
ISO-bereik:	100-6400
Objectief:	11,9mm f/1,8 (32mm beeldhoek)
Bestandsformaten:	JPEG/ RAW
Video-opties:	1920 x 1080 (30 bps), 1280 x 720 (120 bps)
Opslag:	microSD/ SDHC/ SDXC

BEST PHOTO PRINTER

CANON IMAGEPROGRAF PRO-1000

De nieuwe Canon imagePROGRAF PRO-1000 is een A2-desktopprinter die een hoge printkwaliteit koppelt aan gebruiksgemak en veel extra functies. Met de imagePROGRAF PRO-1000 maak je geweldige prints in een handomdraai.

De Canon imagePROGRAF PRO-1000 slaat een brug tussen de PIXMA-printers van Canon die tot nu toe tot A3+ gingen, en de reeds bestaande imagePROGRAF printers. Met zijn compacte afmetingen is hij geschikt als desktopprinter. Uiterlijk heeft hij ook veel weg van de PIXMA PRO-1. Als echte imagePROGRAF PRO-printer is de PRO-1000 echter vooral geschikt om productie te draaien in fotowinkels, bij opleidingen of – gewoon – bij een fotograaf op kantoor of in de studio. Papieren worden tijdens het transport door de printer met vacuümsysteem perfect vlak gehouden, wat zorgt voor een betrouwbaar papiertransport en een uitstekend printresultaat.

KWALITEIT

De PRO-1000 maakt gebruik van een nieuwe set Lucia Pro-inkten. In totaal gaan er twaalf tankjes van 80ml in. Verwisselen gaat eenvoudig via een klep aan de voorzijde. Dankzij deze nieuwe inkt is het kleuren-gamma nog groter geworden dan van eerdere Canon printers. Onderdeel van de nieuwe inkt zijn vier zwarte en grijze inkt: fotozwart, matzwart, grijs en fotogrijs. Hierdoor kunnen kleurenprints en zwart-wit prints door elkaar worden gemaakt zonder van inkt te hoeven wisselen. Een speciale Chroma Optimizer zorgt ervoor dat de gebieden met weinig of geen inkt worden

“ALS ECHTE IMAGEPROGRAF PRO-PRINTER IS DE PRO-1000 GESCHIKT OM PRODUCTIE TE DRAAIEN IN FOTOWINKELS, BIJ OPLEIDINGEN OF – GEWOON – BIJ EEN FOTOGRAAF OP KANTOOR OF IN DE STUDIO”

opgevuld zodat de prints een mooie uniforme glans en diepe zwarten krijgen. De maximale resolutie is 2400 x 1200 dpi en de grootte van de inktdruppeltjes is 4pl. In combinatie met de nieuw ontwikkelde koppen kan de PRO-1000 prints maken met veel detail en een hoge scherpte. De nieuwe samenstelling van de inkt maakt de prints minder gevoelig voor krassen wat een groot pluspunt is wanneer prints in groot formaat of grotere

aantallen worden gemaakt. De houdbaarheid van de prints wordt geschat op 200 jaar onder gecontroleerde omstandigheden en 60 jaar wanneer ze worden tentoongesteld.

FLEXIBEL

De imagePROGRAF PRO-1000 kan op vele manieren in een werkomgeving worden ingezet. De printer kan worden aangesloten via USB of Ethernet en kan draadloos worden benaderd via Wi-Fi. De nieuwe Print Studio Pro-plugin maakt het eenvoudig om de juiste printer-, papier- en kleurinstellingen te kiezen. De plugin kan worden gebruikt in programma's als Adobe Photoshop, Elements of Lightroom en toont alle instellingen van de printerdriver in één overzichtelijk scherm. ICC-profielen kunnen eenvoudig worden aangevinkt en de meest gebruikte instellingen kunnen worden opgeslagen. De plugin maakt het zelfs mogelijk om tekst in de foto's te plaatsen. Met de PRINT-app voor Android of iOS kan via Wi-Fi vanaf een tablet of smartphone worden afgedrukt. En als camera's over PictBridge beschikken, kan zelfs direct vanaf de camera worden geprint.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Afmetingen:	72,3 x 43,3 x 28,5cm
Gewicht:	32 kg
Printmaten:	10 x 15 tot en met A2
Aantal kleuren:	12
Maximale resolutie:	2400 x 1200 dpi
Randloos afdrukken:	Ja
Aansluitingen:	USB, Ethernet en Wi-Fi

BEST CAMERA DRONE

YUNEEC TYPHOON Q500 4K

Het Chinese merk Yuneec heeft een jarenlange ervaring in het bouwen van radiografisch bestuurbare modelvliegtuigen. Die ervaring vind je terug in hun nieuwste quadcopter drone, de Typhoon Q500 4K. Het is een robuuste middenklasse drone met een aantal bijzondere extra's.

De Yuneec Typhoon Q500 4K is een logisch vervolg op de originele Q500 en kan nu ook, zoals uit de naam al blijkt, in 4K filmen. De Q500 is een stevige middenklasse drone. Hij is groter dan de meeste van zijn concurrenten en degelijk gebouwd. Het toestel per ongeluk een keer wat te hard laten landen, is geen enkel probleem. Voor de besturing levert Yuneec een *Groundstation* mee. Deze afstandsbediening, de ST10, beschikt over een ingebouwd 5,5" touchscreen voor FPV-vliegen en het bedienen van de camera. Dankzij dit ingebouwde scherm hoef je dus niet, zoals bij veel andere merken, gebruik te maken van je eigen smartphone of tablet voor het bekijken van de beelden tijdens het vliegen. De ST10 geeft ook de batterijstatus en andere telemetrische gegevens weer waardoor je als bestuurder altijd op de hoogte bent. De Q500 4K wordt geleverd compleet met de CGO3 camera en drie-assige brushless gimbal voor vloeiende camerabeelden. De camera met gimbal kan eenvoudig op de drone worden geklikt en via een snoetje worden gekoppeld. Foto's maakt de CGO3 in JPEG met een resolutie van 12 megapixel. Video is mogelijk

"DE CGO STEADY GRIP MAAKT HET COMBINEREN VAN OPNAMES VANAF DE GROND EN UIT DE LUCHT HEEL GEMAKKELIJK"

in Ultra HD, 3840 x 2160 pixels, bij een snelheid van 30 bps of Full HD, 1920 x 1080 pixels, in 24, 25, 30, 48, 50, 60 of zelfs 120 bps voor prachtige slowmotions. De beeldhoek van de camera is 115 graden en het beeld heeft niet de typische fisheye vervorming die je bij veel andere toestellen in deze klasse aantreft.

STEADY GRIP

Een bijzonder accessoire voor de Q500 4K is de CGO Steady Grip. Met deze grip kan de CGO3 camera, inclusief gimbal, uit de hand worden gebruikt voor prachtige, gestabiliseerde opnames vanaf de grond. Het is

eenvoudig een kwestie van de camera losklikken van de drone en op de Steady Grip schuiven. Dit maakt het combineren van opnames vanaf de grond en uit de lucht heel gemakkelijk, omdat beide met dezelfde camera kunnen worden gemaakt. Op de grip kan de camera worden bediend via een smartphone met de CGO3-app voor iOS en Android. De grip beschikt over een draaiwiel om de camera te laten bewegen.

FLIGHTMODES

De Yuneec Q500 4K beschikt als moderne drone over een aantal slimme flightmodes voor zowel beginnende als gevorderde dronevliegers. In *Smart* vliegt de drone, ongeacht de stand van de neus, altijd naar je toe als je de rechter stick naar je toe beweegt. In *Angle* bepaalt de stand van de neus de richting waar de drone heen gaat. Voor noodgevallen is er de *Home*-stand. Zodra deze wordt geactiveerd, vliegt de drone in een rechte lijn terug naar de bestuurder. Voor bijzondere toepassingen is er de *Follow Me* mode, waarbij de Q500 de bestuurder volgt. De Yuneec Q500 4K is ook veilig met een *No Fly Zone* die vliegen in de buurt van vliegvelden onmogelijk maakt en de hoogte automatisch beperkt tot 130 meter. Met *Smart Circle* mode kan de drone niet verder van de piloot vliegen dan 90 meter, maar ook niet dichterbij komen dan 8 meter. De Yuneec Q500 4K combineert zorgeloos vliegen met moeiteloos filmen in hoge kwaliteit.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

Type:	quadcopter
Afmetingen:	565 x 210mm
Gewicht:	1700g met accu en camera
Accu:	5400 mAh 3s 11,1V LiPo
Vliegtijd:	tot 25 minuten
Stills:	12 megapixel jpeg
Video:	UHD 4K bij 30 bps, FHD 1080p tot 120 bps
Opnamehoek:	115 graden
Accessoires:	CGO Steady Grip

NIEUWE PERSPECTIEVEN MET DE YUNEEC Q500 4K

Tot voor kort was luchtfotografie een dure specialisatie voor een beperkte groep beeldmakers. Het gebruik van luchtfoto's en van vogelperspectieven kan een verfrissend en bijzonder beeld opleveren en juist nu iedereen beelden maakt, is er behoefte aan zulke verfrissende perspectieven. Eén van de grootste problemen bij het maken van luchtfoto's in het verleden was de combinatie van een goede timing en de hoge vlieggkosten. Je weet nooit wanneer het licht precies perfect is op locatie en het huren van een vliegtuig kost tijd en vereist planning. Met de nieuwste dronetechniek van Yuneec is dat niet meer nodig. Je kunt altijd een handzame en makkelijk bedienbare vliegende camera bij de hand hebben. Of je nu een reportage maakt van verre exotische locaties of een waarbij je op zoek bent naar bijzondere perspectieven, de Yuneec drones zijn uitermate geschikt voor zulke foto-opdrachten en kunnen daarnaast ook nog eens perfect filmen.

De Yuneec Q500 4K drone is in de praktijk een erg makkelijk te gebruiken drone. De Yuneec Q500 4K drone is een stabiele drone die gebruikmaakt van vier krachtige motoren. Het is bij aanschaf al direct een zeer compleet pakket, waardoor je meteen aan de slag kunt. Zo zitten er extra propellers bij mocht er één toch sneuvelen in het veld. De camera maakt gebruik van gyroscopische stabilisatie en er zit een extra accu bij die de totale vliegtijd verlengt tot bijna een uur. De moderne afstandsbediening is niet alleen ideaal voor de bediening, je kunt er ook nog eens een goede compositie op samenstellen vanwege

het ingebouwde beeldscherm. Met dit beeldscherm kijk je door de lens van de camera en kun je goed zien wat je fotografeert en/ of filmt en hoef je dus ook geen externe beeldschermen of smartphones op de afstandsbediening aan te sluiten. Voor wie ook uit de hand wil filmen met de camera is er een losse hand-unit meegeleverd waarmee je dezelfde gyroscopische stabilisatie krijgt als wanneer je filmt met de drone.

MEERWAARDE

Het extra hoge standpunt of beelden vanuit onmogelijke posities is wat de drone beelden

zo uniek maken. Er zijn tal van momenten te bedenken waarbij je de camera op een onmogelijke locatie wilt zetten en dan is een drone ideaal om erbij te hebben. Neem bijvoorbeeld een reportage over vissers op zee. Je kunt van alles als fotograaf fotograferen op de boot, maar een beeld vanaf het water naar de boot zelf of de boot in een groot wijds waterlandschap is niet je eenvoudig te maken. Een vliegende camera is voor dit soort momenten van onschatbare waarde.

DE TIPA AWARDS VAN 2016 ZIJN BEKEND GEMAAKT,

ALLE WINNAARS VAN HARTE GEFELICITEERD

U KOOPT ZE NATUURLIJK BIJ CAMERANU.NL!

Canon

FUJIFILM

Manfrotto

Nissin

OLYMPUS

Panasonic

PENTAX

RICOH

ILFORD

SIGMA

YUNEEC

SONY

TAMRON

VOOR 23:59 UUR BESTELD, MORGEN IN HUIS
ZATERDAG BESTELD, ZONDAG IN HUIS

KIESKEURIG

9,1

TRUSTPILOT

9,6

cameranu.nl

Altijd scherp!

READ & LEARN FROM YOUR FAVOURITE MAGAZINE

JOURNALISM EXPERIENCE RESPONSIBILITY

27 MAGAZINES **15** COUNTRIES **10** LANGUAGES

Since 1990 the TIPA Awards logos have been showing which are the best photographic, video and imaging products each year. For 25 years the TIPA awards have been judged on quality, performance and value; making them the independent photo and imaging awards you can trust. In cooperation with the Camera Journal Press Club of Japan. www.tipa.com

COLOFON

Pf Professionele fotografie

Jaargang 33, verschijnt 8x per jaar en 3 speciale edities.

Uitgave:

Professionele Fotografie bv
Harm Smeengekade 9
8011 AK Zwolle
T : 088 226 66 83
E : pf@vakbladen.com
W : www.pf.nl

Uitgever:

Rik Stuivenberg

Kernredactie:

Lars Boering, Filip Naudts, Carolien Tesselhof-Bruggink (algemeen hoofdredacteur), Daimon Xanthopoulos (hoofdredacteur online), Werner Pellis, Ton Hendriks, Jan Paul Mioulet.

Redactied medewerkers:

Wies Zwanikken (eindredactie), Rob Becker, Ine van den Boer, Merlijn Ensing, Ivo Freriks, Naomi Heidinga, Jeroen Jazet, Pieter van Leeuwen, Eran Oppenheimer, Caroline Piek, Elsie van Ree, Maurits Schmidt, Anton Staartjes, Marije Stomps, Lise Lotte ten Voorde.

Redactieadres:

Harm Smeengekade 9, 8011 AK Zwolle
T : 088 226 66 53
E : redactie@pf.nl

Advertentieverkoop:

Accountmanager: Sander Smidstra
T : 06 499 318 73
E : s.smidstra@vakbladen.com
E : sales@pf.nl
Traffic: Publish Result bv
E : traffic@vakbladen.com

Marketing:

Tatjana Eerhart
E : marketing@vakbladen.com
T : 088 226 66 01

Abonnementen:

Pf verschijnt 8 keer per jaar. Daarnaast ontvangen abonnees 3 specials per jaar, waarvan twee Beeldspecials.
Abonnementen kunnen ieder moment ingaan. Opzegging dient schriftelijk en minimaal een maand voor het einde van de abonnementsperiode te geschieden.
Abonnementsgeld dient vooruit te worden betaald (u ontvangt hiervoor een factuur).
Abonnementsprijzen (excl. 6% btw) :
Jaarabonnement Nederland € 104,50 | Jaarabonnement België € 115,-
Studentenabonnement € 60 incl. btw en België € 111,20 incl. btw.
Proefabonnement (5 edities) € 39,-
Cadeauabonnement (3 edities) € 25,-
Abonnementen voor overige landen op aanvraag.

Administratie abonnementen:

Vakbladen.com abonnementservice
Harm Smeengekade 9, 8011 AK Zwolle
T : 088 226 66 33
E : abonnementen@vakbladen.com

Bankrelatie:

Professionele Fotografie bv | Rabobank NL27 RABO 0308519418

Grafische vormgeving:

Content Innovators, Zwolle

Druk:

Veldhuis Media BV, Raalte

Pf is partner van de DuPho

DuPho-secretariaat:
Piet Heinkade 181
k1019 HC Amsterdam
T : 020 788 44 8
E : info@dupho.nl

© Copyright 2016 Vakbladen.com bv

Leveringsvoorwaarden: www.vakbladen.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of overgenomen in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit blad op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid en/of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Gebruikers van dit blad wordt met nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

pf.nl

DuPho.
Dutch Professional Photographers

Pf gemist?

Los nummer kopen?
Ga naar www.pf.nl/shop en bestel!

DE MICROFOONS VAN NU... DE URKER NO NONSENSE VAN TOEN!

VOOR 23:59 UUR BESTELD, MORGEN IN HUIS
ZATERDAG BESTELD, ZONDAG IN HUIS

KIESKEURIG

TRUSTPILOT

 cameranu.nl

Alteed skarp!

SONY

Masters of full-frame

Het allerbeste van full-frame in een behuizing waarvan het gewicht de helft is van traditionele spiegelreflexcamera's.

Ontworpen voor de behoeften van serieuze liefhebbers, professionele foto- en videografen.

Maak kennis met de **α7**-serie van Sony

α7_R

α7

α7_s

α7_R II

**Superieur detail
voor professionals**

4K

α7 II

**Full-frame perfectie
voor iedereen**

α7_s II

**Ultragevoelig
voor professionals**

4K

Ontdek meer op: www.sony.nl/a7-series

'Sony', 'α' en hun logo's zijn geregistreerde handelsmerken of handelsmerken van Sony Corporation. Alle andere logo's en handelsmerken behoren toe aan hun respectieve eigenaars.